

# Balvu novada publisko bibliotēku pārskats par darbu 2023. gadā

Balvi, 2024



## Satura rādītājs

Satura rādītājs.....	1
Kopsavilkums.....	1
1. Vispārīgs Balvu novada bibliotēku raksturojums .....	2
2. Finansiālais nodrošinājums .....	5
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums .....	6
4. Personāls .....	8
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība .....	10
6. Krājums .....	30
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem* .....	38
8. Novadpētniecība.....	57
9. Projekti .....	63
10. Publicitāte.....	65
11. Sadarbības tīkla raksturojums .....	76
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs .....	78
Pielikumi .....	86

## Kopsavilkums

2023. gads Balvu novada bibliotēku dzīvē aizritēja neparasti strauji. Šo sajūtu veicināja risināmo jautājumu un notikumu dinamika. Akreditācijas procesu izgāja 10 novada bibliotēkas (5.lp.). Atvēršanai darbībai 2024. gadā tika sagatavoti un aprīkoti Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri 3 pagastu bibliotēkās ( Naudaskalns, Bērzkalne, Žīguri). Balvu Centrālā bibliotēka ieguva reālu cerību tuvāko pāris gadu laikā pāriet uz telpām Balvu muižā Brīvības ielā 47. Aizvadītā gada nogalē jau aprīkota un atklāta jaunā bibliotēkas konferenču zāle muižā, ko jau šobrīd izmanto gan bibliotēka, gan citas novada institūcijas. Izstrādāta arī bibliotēkas iekārtojuma

vizuālā koncepcija (7., 19.lp). Nemateriālā Kultūras mantojuma centra “Upīte” rekonstrukcijas rezultātā Upītes bibliotēka ieguva jaunu veidolu (6.lp).

Mani kā direktori ļoti iepriecināja tās situācijas, kad tādu vai citādu iemeslu dēļ bibliotēkas dzīve ieguva otro elpu. To var atnest gan darbinieka maiņa, gan izmaiņas paša bibliotekāra iekšējā pasaulē (Kuprava, Bērzpils, Vecumi, Krišjāņi). Tas nenozīmē, ka nav arī rūpju bērnu.

Zināmu sasprindzinājumu radīja Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Balvu filiāles pārņemšana pašvaldības pārziņā. Process bija sasteigts un brīžiem robežojās ar labas pārvaldības principu trūkumu. Rezultātā Balvu novada bibliotēku saimei ir pievienojusies jauna struktūrvienība Pielāgotās literatūras bibliotēka.

Gaidot Latvijas grāmatas 500 jubilejas gadu, Balvu Centrālā bibliotēka ir atradusi jaunus lasīšanas tikuma un pieredzes popularizēšanas veidus, kas ļauj sasniegt auditoriju arī ārpus bibliotēkas lietotāju loka. Lielu popularitāti bibliotēkas lietotāju vidū ieguva ikmēneša “Tikšanās ar noslēpumaino viesi” (20., 34.lp.) un “Sarunas par grāmatām” ar vietējā sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem, ko var vērot arī bibliotēkas Facebook kontā (34.lp.).

Maksimāli izmantojām iespējas strādāt ar bērniem, tai skaitā ar drošāka interneta jautājumiem (26.lp.). Pricējamies, ka tematiskās rīta stundas un sarunas par grāmatām ar mazajiem lasītājiem ir populāras ne tikai Balvos, bet arī vairākās pagastu bibliotēkās. Savukārt Centrālās bibliotēkas iknedēļas plānošanas rīti ir ieguvuši nosaukumu “Gudrais rīts”, jo katra kolēģe tādā vai citādā veidā gatavo interesantas uzstāšanās par jaunāko savā darba laukā.

Ļoti nozīmīgas bija sarunas ar novada vadību par bibliotēku tīklu, finansējumu un funkcijām, gatavojoties 2024. gadam, kas, kā zināms, pašvaldībām būs ļoti sarežģīts finansiālajā ziņā. Ir panākta vienošanās, kas neskars bibliotēku tīklu un darbinieku atalgojumu.

Direktore Ruta Cibule

## **1. Vispārīgs Balvu novada bibliotēku raksturojums**

*“Ir sajūta, ka cilvēki ir kļuvuši atvērtāki.” (Evita Garbacka, Rugāju bibliotēkas vadītāja)*

Balvu novads atrodas Latvijas teritorijas ziemeļaustrumu daļā, Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskajā reģionā. Tas robežojas ar Madonas, Gulbenes, Alūksnes, Rēzeknes un Ludzas novadiem, bet visgarākā robeža austrumos ir ar Krievijas Federāciju. Tāpēc viens no svarīgākajiem

Balvu novada publisko bibliotēku uzdevumiem pārskata periodā bija kvalitatīvas, vispusīgas un ticamas informācijas sagatavošana un izsniegšana, nodrošinot brīvu pieeju internetam; medijpratības un informācijpratības veicināšana iedzīvotāju vidū; brīva pieeja kvalitatīvam, saturiski augstvērtīgam un vispusīgam bibliotēkas krājumam, bagātīgs vērtīgu grāmatu un periodikas papildinājums un piedāvājums.

Balvu novadā pārskata periodā darbojās 23 publiskās bibliotēkas: Balvu Centrālā bibliotēka, kas veic reģionālās bibliotēkas funkcijas, 21 Balvu CB struktūrvienība un Upītes bibliotēka, kas ir Nemateriālā kultūras centra “Upīte” struktūrvienība. No 2023. gada 1. jūlija Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizācijas rezultātā Balvu filiāle kļūst par Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienību, tiek pārdēvēta par Pielāgotās literatūras bibliotēku un veic Valsts pārvaldes uzdevumu – iedzīvotāju ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju bibliotekāro apkalpošanu, kas vērtējams kā pozitīvs ieguvums lasītājiem: *“No augusta bibliotēkas lietotājiem ir iespēja izmantot Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības Pielāgotās literatūras bibliotēka pakalpojumus. Cilvēkiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju pieejamas gan audiogrāmatas, gan grāmatas palielinātā drukā. Pakalpojums ir aktuāls un pieprasīts.”* (Rugāju bibliotēka)

Publiskās bibliotēkas Balvu novadā darbojas pēc centralizētā modeļa, kas darbinieku vērtējumā ir veiksmīgs. Skolu bibliotēkas ir apvienotas metodiskajā apvienībā Balvu Valsts ģimnāzijas vadībā un atrodas Balvu novada Izglītības pārvaldes kontrolē un pārraudzībā. Balvu Centrālās bibliotēka sniedz konsultatīva rakstura pakalpojumus.

**Tabula nr.1. “Bibliotēku sadarbības modelis Balvu novadā”**

<b>Bibliotēku sadarbības modelis reģionā</b>	<b>Atzīmēt atbilstoši</b>
Centralizēts	<b>x</b>
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

Pārskata periodā Balvu novada publiskās bibliotēkas regulāri darbojās, īstenojot attīstības plānā izvirzītos mērķus: regulāri tika papildināts un atjaunots bibliotēku krājums, veikta krājuma izvērtēšana un rekonplektēšana. Viss novada bibliotēku krājums ir rekatalogizēts un atspoguļots Balvu novada bibliotēku tiešsaistes kopkatalogā. Pieaugusi bibliotēku aktivitāte sociālajos kontos, regulāri notiek lietotāju individuālās apmācības darbā ar IT tehnoloģijām un dažādām viedierīcēm. Veiktas mutiskas un rakstiskas (arī digitāli) aptaujas par bibliotēku pakalpojumu kvalitāti, iedzīvotāju apmierinātību ar tām un jaunu iespēju piedāvājumiem. Balvu Centrālā bibliotēka uzsāka pasākumu tiešraidī FB kontā. Veikti dažādi darbi bibliotēkas pārejai uz telpām Brīvības ielā 47:

projektu darbības rezultātā nodrošināts aprīkojums un atvērta konferenču zāle renovētajās muižas telpās, veiksmīgas sadarbības rezultātā ar Tāļivaldi Langenfeldu tapis telpu vizuālais dizains.

Pagasta bibliotēku prioritārais darbības virziens pārskata periodā bija novadpētniecības darbs, tā popularizēšana un iedzīvotāju iesaiste materiālu vākšanā: *“2023. gads Lazdukalna bibliotēkā ir pagājis novadpētniecības zīmē. Tika ieguldīts liels darbs bibliotēkas novadpētniecības materiālu popularizēšanā gan vizuālā veidā, gan dažādos pasākumos. Galvenā prioritāte atskaites periodā: lasītāju skaita saglabāšana un jaunu lasītāju piesaistīšana. Palīdzība visām paaudzēm pilnveidoties un orientēties plašajā informācijas klāstā, nodrošinot pieeju bibliotēkas krājumam un informācijas tehnoloģijām.”* (Lazdukalna bibliotēkas vadītāja Ligita Kalnēja)

Viens no būtiskākajiem riskiem saistībā ar ilgtspējību ir nemitīgais iedzīvotāju skaita sarukums (salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu -2%), tajā skaitā tieši darbības vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās. Novadā nav lielu uzņēmumu, salīdzinoši mazāks uzņēmējdarbības potenciāls, kas neveicina jauniešu atgriešanos. Tāpēc bibliotēku izaicinājums ir augt līdzī laimam un strādāt tā, lai bibliotēka būtu pēdējā potenciāli likvidējamā iestāde. Viena no iespējamajām ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai ir vienoto valsts un pašvaldību klientu centru darbība bibliotēkās: Balvu novadā tie darbojas jau Tilžas un Rekovas bibliotēkā, savukārt Žīguru, Bērzkalnes un Naudaskalna bibliotēkās 2023. gadā tika veikti priekšdarbi VVPKAC darbības uzsākšanai 2024. gada janvārī.

Ilgtspējīgā attīstībā bibliotēkām būtiski ir veidoties par vietējās kopienas kultūras centru, it īpaši pagastos, kur nav izglītības iestāžu. Sekmīgi un radoši šajā jomā joprojām darbojas Upītes bibliotēka, kopā ar Nemateriālo Kultūras centru “Upīte” realizējot dažādas aktivitātes un pasākumus. Cieša sadarbība ar pārējām pašvaldības iestādēm kultūras dzīves organizēšanā gadiem ilgi ir Baltinavas bibliotēkai, kas kā kopienas centrs arī 2023. gadā spilgti sevi apliecināja Grāmatu svētku organizēšanā un norisē.

Aktīvi dažādās sabiedriskajās norisēs kopienas saliedēšanā iesaistījās Lazdukalna, Krišjāņu bibliotēka, organizējot kopā ar tautas namu svētkus, pārgājienus, labdarības akcijas un citus pasākumus.

Tikaiņu bibliotēka ir izveidojusies kā vieta, kur baudīt ne tikai grāmatas un presi, bet arī nesteidzīgas sarunas pie tējas, kopīgu līgošanu un citus svētkus. Pārskata periodā Tikaiņu bibliotēkas lasītājus un viesus priecēja Latvijas Radio kora solista Jāņa Kurševa labdarības koncerts “Dvēseles dziesmas”.

Bibliotēkas pārskata periodā aktīvi iesaistījās arī dažādās Vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības veicināšanas aktivitātēs: *“Vasaras mēnešos iedzīvotāji tika iesaistīti makulatūras vākšanas kampaņā, jo makulatūras un iepakojuma savākšanas un pārstrādes rezultātā tiek*

*ietaupīta koksne: viena tonna makulatūras pasargā no izciršanas apmēram sešus kokus. Atsaucās 6 iedzīvotāji, kopā savācot nepilnu tonnu makulatūras, kas tika nodota pārstrādei.” (Lazdukalns)*

Lielākā daļa no Balvu novada bibliotēkām, sākot ar 2023. gadu, ir atrodamas digitālajā platformā [lietovelreiz.lv](http://lietovelreiz.lv), kuras mērķis ir mudināt sabiedrību iesaistīties aprites ekonomikā, sniedzot gan izglītojošu, gan arī praktisku informāciju par alternatīvām jaunu preču iegādei. Bibliotēku ieguldījums – “grāmatu apmaiņas plaukts, kurā ikviens varēja izvēlēties lasāmvielu un vietā atstāt savas grāmatas, kas jau ir izlasītas vai kādu citu iemeslu dēļ nav vajadzīgas.” (Skaidrīte Logina, Lazdulejas bibliotēkas vadītāja)

- **Bibliotēku akreditācija**

Pārskata periodā atkārtotu akreditāciju veikušas 10 Balvu novada publiskās bibliotēkas: martā akreditēta Balvu Centrālā bibliotēka, oktobrī Baltinavas, Bērzkalnes, Bērzpils, Briežuciema, Kupravas, Lazdulejas, Naudaskalna, Skujetnieku un Tilžas bibliotēka.

Akreditācijas ieteikums Balvu Centrālajai bibliotēkai “pabeigt krājuma rekatalogizācijas procesu visās pagastu bibliotēkās” izpildīts.

Visu pārskata periodā akreditēto bibliotēku darbs kopumā tika vērtēts atzinīgi, piešķirot izvirzītajam mērķim atbilstošu statusu.

## 2. Finansiālais nodrošinājums

*Tabula nr. 1. “Bibliotēkas izdevumi Balvu novads”*

	2021	2022	2023
<b>Izdevumi kopā (EUR)</b>	457708	511631	519750
Darbinieku atalgojums (bruto)	306161	345093	460445
Krājuma komplektēšana	38801	38810	38900

Kā redzams tabulā, 2023. gadā, atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam, bibliotēkas darbinieku atalgojums pieauga par 33%. Atbilstoši Balvu novada pašvaldības darbinieku individuālās mēnešalgas noteikšanas noteikumiem, pozitīvi vērtējama individuālā izvērtēšana, kas iespēju robežās ļāva veikt darbinieku atalgojumu atbilstoši viņa ieguldītajam darbam un rezultātiem. Finansējums krājuma komplektēšanai praktiski palicis nemainīgs. Bibliotēkas finansējumu papildina, veicot maksas pakalpojumus un piedaloties dažādos projektos.



### 3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

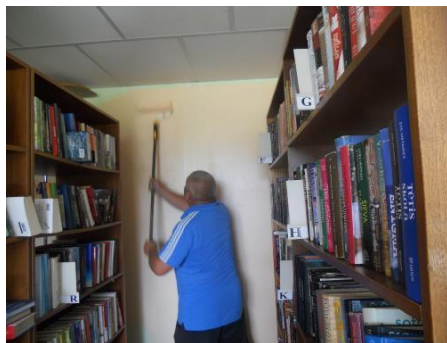
- Telpu remontdarbi un rekonstrukcija

Pārskata periodā notika Centrālās bibliotēkas un novada bibliotēku ēku un telpu ekspluatācijas uzturēšana bez ievērojamiem remontdarbiem. Izņēmums ir Upītes bibliotēka, kur tika veikta telpu renovācija pilnā apmērā, padarot to pieejamāku un pievilcīgāku apmeklētājiem.

Bērzkalnes bibliotēkai tika nojauktas ieejas vecās kāpnes un uzmūrētas jaunas kāpnes ar uzbraucamo celiņu apmeklētājiem ar kustību traucējumiem. Nomainītas bibliotēkas ārdurvis.

*“No 10.08. – 18.08. bibliotēkā notika sienu kosmētiskais remonts. Bibliotēkas vēsais zaļais “tērps” tika nomainīts uz siltu pasteltoņu “kleitu”. Šīs gaišās, siltās krāsas rada mājīgu, harmonisku noskaņu bibliotēkā. Pakalpojumi bibliotēkas apmeklētājiem uz remonta laiku netika atcelti. Sienas krāsoja Vecumu pārvaldes tehniskais strādnieks.”*

*(Aija Locāne, Vecumu bibliotēkas vadītāja)*



Vīksnas bibliotēkā telpu apgaismojums gan tika atjaunināts, gan tika nomainītas pārdegušās spuldzes, kā arī divām lampām tika uzstādītas ekonomiskākas spuldzes un sistēma. Pie bibliotēkas atjaunots soliņš.

Bērzpils bibliotēkā pilnveidots un vizuāli pievilcīgāks kļuvis bērniem domātais stūrītis.

Kubulu bibliotēka pārskata periodā laikā no 18. aprīļa līdz 9. novembrim bija pārvietota uz citām telpām, jo bibliotēkas telpās tika demontēts kamīns, kas aizņēma ievērojamu platību, kā arī veikts kosmētiskais remonts.

Ievērojamas pārmaiņas piedzīvoja Upītes bibliotēka. 2022. gadā tika uzsākta Nemateriālā kultūras centra “Upīte” ēkas paplašināšana un renovācija, kas ilga 2 gadus. Oktobra beigās bibliotēka sāka pārcelšanos no Upītes pamatskolas telpām uz Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” ēku, kur beidzot tika pabeigti remontdarbi un rekonstrukcija. Daudzas iespējamās lietas veica paši centra darbinieki (piemēram, bibliotekāre atjaunoja plauktu krāsojumu).

Bibliotēkas telpās veiktie darbi:

- grīdas segumu nomaiņa,

- ventilācijas sistēmas izveide,
- sienu kosmētiskais remonts,
- elektroinstalācijas nomaiņa.



*“Bibliotēka ir atgriezies pārbūvētā centra izremontētajās telpās. Bibliotēka ir atpakaļ izremontētās telpās ir paveikts kolosāls darbs.” (Lolita Spridzāne, Upītes bibliotēkas vadītāja)*



“BONUKA 2023” nominants  
**Namaterialuos kultūras  
 montuojuma centra “Upīte”  
 renovaceja**

- **Iekārtas, aprīkojums**

Iekārtu un aprīkojuma klāstā 2023. gadā nav notikušas būtiskas izmaiņas. Tas izskaidrojams ar savlaicīgu problēmu apzināšanu iepriekšējos periodos un veiktajā proaktīvajām darbībām iespēju robežās.

Pārskata periodā Lazdukalna bibliotēka iegādājusies jaunu multifunkcionālo iekārtu Epson L3256, kas tiek izmantots publiskai lietošanai bibliotēkas telpās un darbiniekam. Norakstīts printeris un multifunkcionālā iekārta, kas bija sabojājusies un nebija labojami. Iekārtu nomaiņa veicinājusi datorlietotāju apmeklējumu pieaugumu par 51%.

Tā kā Balvu Centrālā bibliotēka paredz mainīt savu atrašanās vietu un pārcelties uz citu ēku, piedalīšanās projektā “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” deva iespēju iegādāties tehnisko aprīkojumu pasākumu zālei: divus lielizmēra interaktīvos ekrānus, akustisko iekārtu komplektu ar mikrofoniem pasākumu apskaņošanai, dokumentu kameru, videokameru tiešraižu realizācijai un atbilstošu datortehniku.

Centrālās bibliotēkas darbinieku un apmeklētāju, tajā skaitā bērnu un jauniešu rīcībā esošā datortehnika ir salīdzinoši novecojusi (pēc IKT pieņemtajām vadlīnijām), bet pietiekama pašreizējo ikdienas funkciju veikšanai gan administrācijai, gan apmeklētājiem. Tomēr lielākā daļa administrācijas un lietotāju datoru ir nepiemēroti patreizējās Microsoft operētājsistēmas Windows 11 (pieejama no 2021. gada oktobra) uzstādīšanas un izmantošanas prasībām. Būtu nepieciešams nākošajā periodā rast iespēju šo datorsistēmu uzlabošanai vai nomaiņai. Līdzīga situācija ir arī Balvu novada pagastu bibliotēkās.



Balvu Centrālajā bibliotēkā darbojas datortīkls, kas sadalīts divās loģiskajās funkcionālajās daļās - lietotājiem un darbiniekiem. Abu datortīklu ātrums ir 1Gbit/s, kas ir vērtējams kā ļoti labs un atbilstošs mūsdienu prasībām. Šāds pats ātrums ir arī Internet pieslēgumam. Paplašināta Balvu Centrālās bibliotēkas bezvadu Internet WiFi zona apmeklētājiem, nodrošinot stabilāku pieslēgumu vietās, kur tas nebija iespējams ēkas konstruktīvo īpatnību dēļ. It īpaši svarīgi tas ir bērniem un jauniešiem. Balvu CB Internet pieslēgumam pievienoti arī serveri, kas uztur bibliotēku tīmekļa vietnes, dokumentu apmaiņas sistēmu. Balvu Centrālās bibliotēkas darbiniekiem un lietotājiem pieejamā multifunkcionālā iekārta nodrošina kvalitatīvas izdrukas un pakalpojumus. Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieku datoriem nodrošināta automātiska regulāra darba failu rezerves kopēšana specializētā tīkla disku masīvā. Rezerves kopēšana tiek veikta arī tiešsaistes sistēmu serveriem. Apzinātas izdrukas iekārtas Balvu novada pagastu bibliotēkās un sniegtas rekomendācijas efektīvākai maiņas resursu (kārtidžu) izmantošanai.

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Turpmākajā bibliotēku darbībā jāmeklē materiālas iespējas atjaunot datorsistēmas gan Centrālajā bibliotēkā, gan novada bibliotēkās, jo tehnikas novecošana neļauj izmantot aktuālās biroja programmas un to uzstādīšana ir problemātiska. IKT tehnikas novecošana var radīt situācijas, kad apmeklētāji nevar veikt plānotās darbības un pieslēgumus, videokonferences.

*“Secinājums: informācijas tehnoloģijas attīstās ļoti strauji, tāpēc bibliotēkām arī vajadzētu iet līdzi to attīstības tempam.” (Anna Kriviša, Bērzpils bibliotēkas vadītāja)*

## **4. Personāls**

- **Personāla raksturojums, kopaina**

Balvu novada publiskajās bibliotēkās pārskata periodā strādāja 42 darbinieki, 35 no tiem bibliotekārie darbinieki: 16 pilnā slodzē, 19 nepilnā slodzē, 27 ar bibliotekāro izglītību. 2023. gadā Bērzpils, Kupravas un Vectilžas bibliotēkas vadītājas apguva LNB Kompetenču attīstības centra 160h stundu programmu “Bibliotēku zinību pamati” LNB Mācību centrā.

Notika arī darbinieku maiņa: Krišjāņu bibliotēkas vadītāja Sanita Korkla izvēlējās pārtraukt darba attiecības, konkursa rezultātā tiesības un pienākumus vadīt Krišjāņu bibliotēku ieguva Daiga Zelča. Divas Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieces Kristīne Suveika un Sarmīte Vorza devās ilgstošākā atvaļinājumā, kas saistīts ar iedzīvotāju skaita palielināšanu, viņu vietā uz laiku darba

attiecībās stājās Antra Keisele (abonementā bērniem) un Veneranda Auziņa (bibliogrāfija un novadpētniecība).

- **Apbalvojumi un pateicības**



Balvu novada Gada balvu kultūrā “Mūsu lepnums” nominācijā “Gada cilvēks bibliotēku nozarē 2023” saņēma Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka. Evitu raksturo augsts profesionālisms, savas jomas perfekta pārzināšana un milzīga mīlestība pret lasītājiem, darbu bibliotēkā un grāmatām. Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka, saņemot balvu, atzina, ka saņemtā balva ir liels stimuls strādāt uz priekšu.

Savukārt, atzīmējot Latvijas Republikas proklamēšanas 105. gadadienu, Balvu novada domes Atzinības raksts “Par radošu un nenogurstošu devumu novada kultūrvides saglabāšanā un mācību procesa nodrošināšanā” tika pasniegts Balvu Mākslas skolas skolotājai un Balvu Centrālās bibliotēkas lietvedei Līgai Bulei.



- **Darbinieku profesionālā pilnveide**

Bibliotēku darbinieki pārskata periodā aktīvi papildināja savas profesionālās zināšanas un prasmes, piedaloties gan klātienē, gan attālinātos profesionālās pilnveides pasākumos. Saturiski apjomīgs bija biedrības „Radošās Idejas” Erasmus+ projekta „Cremel” organizētais 15 lekciju kurss (60h) „Kultūras iestādes un digitālā transformācija”, kas norisinājās no 2022. gada nogales līdz 2023.gada oktobrim. Lekcijas notika platformā „Zoom”, tajā konkursa kārtībā piedalījās Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule un Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka.

Evita Arule apguva 20h mācību programmu “Medijpratību meistari”, piedaloties nodarbībās gan klātienē LNB, gan attālināti. Evita ar gūto pieredzi dalījās tematiskajās diskusijās reģionu galveno bibliotēku speciālistiem tēmā “Medijpratība un bibliotēkas”.



*“Priecājos, ka mans pieredzes stāsts iedrošinās kādu Latvijas bibliotekāri vadīt nodarbības pašiem mazākajiem.”*  
*Prezentācija iekļuva arī LNB tīkošanās vietnē Facebook.”*  
*(Evita Arule, Balvu Centrālā bibliotēka)*

Kopumā Balvu novada publisko bibliotēku darbinieki gan klātienē, gan tiešsaistē apmeklējuši 36 dažādus bibliotekārā darba profesionālās pilnveides pasākumus (167 dalības reizes, 1760 stundas) un 4 ar VPVKAC darbu saistītus profesionālās pilnveides kursus attālināti. Tabulu ar apmeklētajiem pasākumiem un stundu skaitu skat. Pielikumā Nr.1.

Piedāvāto profesionālās pilnveides pasākumu klāsts ir ļoti daudzveidīgs un, pateicoties tiešsaistei, pieejams, neprasot lielus finansiālos izdevumus. Ja darbinieks izsaka pamatotu vēlmi apmeklēt profesionālās pilnveides pasākumu klātienē vai apgūt maksas kursu, finansējums tiek nodrošināts. *“Vērtīgi ir tas, ka semināru prezentācijas tiek pārsūtītas, jo tad materiālos var ieskatīties un tos izmantot arī vēlāk, kad rodas nepieciešamība.”* (Ināra Bubnova, Baltinavas bibliotēkas vadītāja)

Protams, darbojas arī cilvēciskais faktors: cik daudz un cik ļoti konkrētais darbinieks vēlas ieguldīties savā profesionālajā izaugsmē pats. Diemžēl, ir arī bibliotekāri, kas iztiek tikai ar pašu minimumu, apmeklējot Centrālās bibliotēkas organizētos seminārus.

## 5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula nr. 2 “Bibliotēkas pamatrādītāji. Balvu novads”

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu	
Aktīvo lietotāju skaits	4477	5003	4655	+12%	-7%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1319	1511	1511	+15%	0%
Bibliotēkas apmeklējums	57958	67204	69544	+16%	+3%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	11547	18671	21738	+62%	+16%
Virtuālais apmeklējums	80299	152086	290289	+89%	+91%
Izsniegums kopā	144835	155696	187043	+7%	+20%
<i>t. sk. grāmatas</i>	68597	72985	68142	+6%	-7%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	75785	81338	68008	+7%	-16%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	18243	23103	17502	+27%	-24%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	22%	25%	25%	+14	0
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	47%	50%	51%	+6	+1
Iedzīvotāju skaits	20729	19991	19253	- 4%	- 4%

Tabula nr. 3 “Bibliotēkas pamatrādītāji. Balvu Centrālā bibliotēka”

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Aktīvo lietotāju skaits	1340	1759	1828	+31%	+4%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	403	554	625	+37%	+13%
Bibliotēkas apmeklējums	17131	21866	26546	+28%	+21%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	2938	7627	11151	+160%	+46%
Virtuālais apmeklējums	28992	92548	201724	+219%	+118%
Izsniegums kopā	46409	53596	93612	+15%	+75%
<i>t. sk. grāmatas</i>	24497	26883	27547	+10%	+2%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	21725	25607	18092	+18%	-29%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	4008	6511	6156	+62%	-5%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pilsētā	21%	28%	30%	+33%	+2
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	38%	54%	60%	+42%	+6
Iedzīvotāju skaits	6312	6183	6051	-2%	-2%

Analizējot pamatrādītājus, nākas secināt, ka lietotāju skaits Balvu novada bibliotēkās sarūk, sarūk arī iedzīvotāju skaits (Balvu novadā kopumā -4%, Balvos nedaudz mazāk -2%). Pieaugot fiziskajam apmeklējumam, krājuma fiziskais izsnieguma skaits samazinās, it īpaši bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam. Secinājums – bibliotēka šai lietotāju grupai ir vairāk kā laika pavadīšanas un izklaides iespēja, kur pavadīt laiku pēc stundām, gaidot interešu nodarbības vai transportu mājup. Samazinās periodisko izdevumu izsniegums:

*“Pieaudzis bērnu apmeklējumu un izsniegumu skaits. Krasi samazinājies periodisko izdevumu izsniegums, tas izskaidrojams ar to, ka strauji pieaugusi periodisko izdevumu abonēšanas cena, bet bibliotēkai pieejamais periodikas finansējums paliek tāds pats kā iepriekšējos gados, līdz ar to skaitliski samazinājies pieejamo periodisko izdevumu nosaukumu skaits, bet periodiskie izdevumi laukos ir ļoti pieprasīti.” (Ligita Kalnēja, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja)*

- **Pakalpojumi: attīstība, kopaina, vērtējums**

Novadā turpinās Valsts un pašvaldību vienotā klientu apkalpošanas centra izveide bibliotēkās, apvienojot gan bibliotekāro, gan centra darbinieka pienākumu veikšanu. 2023. gadā tika veikti priekšdarbi, lai 2024. gadā VPVKAC atvērtu Žīguru, Naudaskalna un Bērzkalnes bibliotēkās. Balvu novada publisko bibliotēku darbinieku ieskatā tas ir ieguvums gan iedzīvotājiem, gan bibliotēkai.

Atzinīgi gan no klientu puses, gan no bibliotēkas darbinieku puses tiek vērtēta iespēja bibliotēkās sniegt maksas pakalpojumus.

*“Klientus, kas izmanto drukāšanas pakalpojumus, var iedalīt 4 grupās: maznodrošinātie un trūcīgie iedzīvotāji, lauksaimnieki, skolēnu vecāki un māsājnieces. Viena no bibliotēkas klientēm*

regulāri izmanto attālināto pakalpojumu medikamentu iegādē.” (Aija Locāne, Vecumu bibliotēkas vadītāja)

- **Bibliomāts**

Regulāri tiek izmantoti Balvu Centrālās bibliotēkas bibliomāta pakalpojumi: “Katru dienu, ar retiem izņēmumiem, grāmatas ievietotas grāmatu nodošanas kastē. Informējam par šo iespēju katru jaunu lasītāju un tos, kam informācija paslīdējusi garām. Grāmatu bibliomātu izmanto ne tikai strādājošie, kam darbalaikā grūti paspēt apmeklēt bibliotēku, bet arī māmiņas pastaigas laikā saņem vai nodod grāmatas vai žurnālus, arī daži pensionāri labprāt izmanto šo pakalpojumu. Saņemtas tikai pozitīvas atsauksmes. Pieprasījumi dažādi, visvairāk izmanto pieaugušo abonementa lietotāji. Lasītavas apmeklētāji izmanto iespēju sestdienās paņemt uz brīvdienām jaunākos žurnālus (nakts abonements), svētdien vai pirmdien no rīta tos iemet pakomātā.” (Sandra Lukstiņa, Svetlana Kirillova, Ināra Bobrova, Balvu Centrālā bibliotēka)

- **E-grāmatu bibliotēka**

**Tabula nr.4 “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”**

	2021	2022	2023
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	180	198	211
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	32	18	13
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	830	1036	1362
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	429	206	326

Analizējot KISC sniegtos datus par e-grāmatu izmantošanu Balvu novadā, redzam, ka 3td bibliotēkas lietotāju skaits mazliet palielinājies, savukārt izsniegums pieaudzis par 58%, lai gan nav sasniedzis 2021. gada izsniegumu skaitu. 3td bibliotēka tiek popularizēta gan bibliotēku sociālajos tīklos, gan klātienē, uzrunājot katru apmeklētāju. Novērojumi liecina, ka šo pakalpojumu labprātāk izmanto jaunieši, un ir lasītāji, kas, “saslimuši” ar virtuālajām grāmatām, pie papīra formāta vairs neatgriežas. Kā lielākais trūkums minēts fakts, ka 3td bibliotēkas grāmatas nevar lasīt e-grāmatu lasītājā, kas, pēc lietotāju teiktā, ir ļoti draudzīgs formāts e-grāmatu lasīšanai.

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana, jaunu lasītāju piesaiste**

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana pārsvarā notiek mutiski. Lasītāji piedalās krājuma komplektēšanā, izsakot savas vēlmes, vajadzības. Daudzās pagastu bibliotēkās ir pieejamas

atsauksmju un ierosinājumu klades, kurās lasītāji var ierakstīt arī to, kas neapmierina vai būtu jāuzlabo bibliotēkas darbībā.

Balvu Centrālā bibliotēka, domājot par bibliotēkas pakalpojumu attīstību, kvalitāti un sakarā ar plānoto ieceri pārcelties uz citām telpām, 2022. gadā izstrādāja un 2023. gada sākumā realizēja aptauju pilsētas iedzīvotājiem par Balvu Centrālās bibliotēkas pakalpojumiem. Aptauja bija pieejama gan papīra formātā, gan digitāli.

Daudzas jaunas idejas rodas novērojumos un sarunās: *“Šajā neilgajā laika posmā, esmu pamanījusi, ka šejienes cilvēkiem patīk darboties radoši. Bērni aktīvi iesaistās dažādās nodarbēs un aktivitātēs. Par dažādām iecerēm konsultējos ar vietējiem iedzīvotājiem. Krišjāņu bibliotēkas aktivitātēs piedalās arī cilvēki, kuri dzīvo ārpus Krišjāņu pagasta.”* (Daiga Zelča, Krišjāņu bibliotēkas vadītāja)

*“Pozitīvi bibliotēkas darbu ietekmē arī tas, ka bibliotēkas telpas tiek izmanto tikšanās reizēm, intervijām, būvvaldes sapulcēm, mēģinājumiem. Liels pluss bibliotēkai, atrodoties bijušajās Upītes skolas telpās, ir Izlaušanās istaba “Pīci panti” un ierakstu studija “Bigmaars Records”, jo bibliotēkas viesi ir arī tie, kas brauc uz ierakstu studiju un izmanto bibliotēkas pakalpojumus - kopēšanu, printēšanu un literatūru.”* (Lolita Spridzāne, Upītes bibliotēkas vadītāja)

*“Pieaugušie lasītāji bibliotēku visbiežāk atrod, izlasot jaunumus vietējā presē, sociālajos tīklos, interesējoties par kādu konkrētu grāmatu vai pasākumu. Nereti par jaunu lasītāju kļūst cilvēki, kuri atnākuši kopā ar kādu, jau lasošu cilvēku, piemēram, draugi vai ģimenes locekļi.”* (Sandra Lukstiņa, Balvu Centrālā bibliotēka)

Savus novērojumus un secinājumus par pakalpojumiem un bibliotēkas lietotāju lasīšanas paradumiem [Lazdulejas bibliotēkas darba pārskatā](#) par 2023. gadu īsi un lakoniski ir apkopojusi vadītāja Skaidrīte Logina: *“Lai arī pagasta iedzīvotāju skaits turpina samazināties, ir izdevies nostabilizēt lasītāju skaitu. Tas ir izdevies, izejot ārpus bibliotēkas: uzrunājot, ieinteresējot par kādu grāmatu, žurnālu. Piemēram, decembra mēnesī bibliotēkā pusotru nedēļu nebija piekļuves interneta resursiem tehnisku iemeslu dēļ. Šajā laika periodā nāca klāt trīs lasītāji, kuri jau kādu laiku bija aizmirsuši grāmatu kā resursu.”* Interesanta ir arī Lazdulejas bibliotēkas “Bibliopasta” ideja: iespēja atstāt savus ieteikumus un idejas jaunajam darba cēlienam /15 idejas/.

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Ļoti pieprasīts pagastu bibliotēkās ir pakalpojums grāmatu un preses piegāde mājās. *“Ir lasītāji, kas šo pakalpojumu izmanto regulāri: grāmatu piegāde mājās notiek vismaz vienu reizi mēnesī.”* (Gunita Kiseļova, Kubulu bibliotēkas vadītāja) Tikaiņu un Balvu Centrālā bibliotēka regulāri veica grāmatu piegādi un apmaiņu Rugāju aprūpes centram un Balvu pansionātam. Balvu centrālā



bibliotēka akcijā “Lasi un veseļojies ātrāk!” sagatavoja grāmatu kopu un nogādāja Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības klientiem, lai laiks rit ātrāk un veseļošanās process tiktu īsināts ar labu lasāmvielu.

Aktīvi Lazdukalna bibliotēkas apmeklētāji ir Sociālā centra Benislavā klienti, viņi ne tikai lasa grāmatas, bet arī aktīvi piedalās bibliotēkas izstādes un ir centīgi bibliotēkā izlikto izstāžu skatītāji un vērtētāji. Rugāju bibliotēkas telpas atrodas 2. stāvā, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām grāmatas pēc pieprasījuma tiek piegādātas dzīvesvietā. Rugāju bibliotēka sadarbībā ar Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienību Pielāgotās literatūras bibliotēka cilvēkiem, kuri atgūstas pēc acu operācijas vai vājredzīgajiem, piedāvāja iespēju saņemt audiogrāmatas vai grāmatas palielinātā drukā. Lasītāji ir cilvēki gados, ar tehnoloģijām „nedraudzējas”, arī atskaņošanai nepieciešamās ierīces viņiem nav, tāpēc audiogrāmatas atsaucību neguva, toties lasītāji ļoti labprāt izvēlējās ko taustāmu – grāmatu palielinātā drukā. Šo pakalpojumu izmantoja 5 lasītāji.

Aprīlī Rugāju bibliotēkas lasītavā varēja aplūkot Lazdukalna pagasta Dienas aprūpes centra “Beņislava” klientu radošo darbu izstādi „Es Varu & Es Daru”: apmeklētājiem bija iespēja apskatīt skaisti izlietas sveces, pašu šūtas čības un vēl citas lietas (skat. [Te](#)) Aprūpes centra klienti ciemojās arī Balvu Centrālajā bibliotēkā, kur izspēlēja vienkāršu spēli par bērnu grāmatām, aplūkoja izstādi, vieglajā valodā iepazinās ar bibliotēku un tās pakalpojumiem, kā arī Pielāgotās literatūras bibliotēkas vadītāja Ilona Laicāne iepazīstināja ar bibliotēku un tās piedāvājumu. Mīlzīgs bija viena no klientiem prieks, kad Novadpētniecības lasītavā vietējā laikraksta “Vaduguns” iesietajos arhīva izdevumos sameklējām ziņu par viņa brāli.



Balvu Centrālā bibliotēka pārskata periodā turpināja sadarbību ar Grupu mājas klientiem: viņi regulāri apmeklēja bibliotēkā rīkotās izstādes, mēnesī reizi skatījās filmas no datubāzes [filmas.lv](#), uzticoties bibliotēkas darbinieku ieteikumam. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ierosmē tika sagatavots lasījums no S. Lāgerlēvas “Kristus leģendām”. Klātesošie ne tikai klausījās lasījumu, bet arī izdzīvoja Kristus dzimšanas stāstu attēlos un arī paši ar dažādiem pašgatavotiem instrumentiem, priekšmetiem un rotaļlietām radīja Ziemassvētku noskaņu, dziedot un spēlējot populāru ziemas

dziesmiņu. Katram pasākuma dalībniekam līdzī tika dota neliela bilžu grāmatiņa un, protams, saldumi.

18. oktobrī Viļakas bibliotēkā un 8. novembrī Balvu Centrālajā bibliotēkā notika novadnieces, Viļakas Dienas aprūpes centra klientes Anitas Bicānes dzejas grāmatas “Gaismas stīdziņas” atvēršanas svētki. Dzejoļus Anita raksta jau sen, taču tieši šogad radās iespēja tos publicēt un iepriecināt lasītājus. *“Anita pastāstīja, ka dzejas rindas rodas īpašos atklāsmes brīžos, tās viņa vienmēr pieraksta vienatnē. Dzejā – atvērta dvēsele, pārdomas, atziņas par vērtībām. Daudz emociju. Anitai prieks un gandarījums par paveikto, pateicība cilvēkiem, kuri palīdzēja piepildīt sapni.”* (Rutta Jeromāne, Viļakas bibliotēkas vadītāja)



- **Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā\***

*“Līdztekus tradicionālajiem bibliotekārajiem pakalpojumiem, no augusta mēneša bibliotēkas lietotājiem ir iespēja izmantot Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības Pielāgotās literatūras bibliotēka pakalpojumus. Cilvēkiem ar redzes traucējumiem un funkcionālo lasītnespēju pieejamas gan audiogrāmatas, gan grāmatas palielinātā drukā. Pakalpojums ir aktuāls un pieprasīts.”* (Evita Garbacka, Rugāju bibliotēkas vadītāja)

*“Upītes bibliotēka Latvijas Neredzīgo bibliotēkas pielāgotās literatūras pakalpojumus izmanto no 2021.gada., 2023. gadā 66 SBA izsniegumi.”* (Lolita Spridzāne, Upītes bibliotēkas vadītāja)

**Tabula nr. 5 “Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā”**

Pielāgojuma veids	Skaitis
Grāmatas palielinātā drukā	126
Grāmatas vieglajā valodā	16
Audiogrāmatas, tai skaitā audio seriālizdevumi	2492
Grāmatas Braila rakstā, tai sk. seriālizdevumi Braila rakstā	262

Bibliotēka strādā LNerB izveidotajā informācijas sistēmā "Krājuma uzskaites un lasītāju apkalpošanas programma", kuras jaunā versija tika ieviesta 2021. gadā. Programma nodrošina 24

bibliotekārās darbības – resursu apstrādi, reģistrēšanu, uzskaiti, apmaiņu (SBA), lasītāju reģistrāciju un apkalpošanu, statistikas datu ieguvi par krājumu un pakalpojumiem bibliotēkā.

**Tabula nr. 6 “Bibliotēkas pamatrādītāji. Pielāgotās literatūras bibliotēka.”**

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Aktīvo lietotāju skaits	296	298	340	+0,67	+14,09
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	4	4	8	0	+100
Bibliotēkas apmeklējums	2315	2360	2884	+1,94	+22,20
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	78	164	54	+110,25	-67,07
Virtuālais apmeklējums	-	-	1761	-	-
<b>Izniegums kopā</b>	<b>10289</b>	<b>8421</b>	<b>10477</b>	-18,15	+24,41
<i>t. sk. grāmatas</i>	859	742	867	-13,62	+16,85
<i>t.sk. grāmatas palielinātā drukā</i>	276	312	836	+13,04	+167,95
<i>t.sk. grāmatas Braila rakstā</i>	255	126	222	-50,59	+76,19
<i>t.sk. audiogrāmatas</i>	5948	4295	4912	-27,79	+14,36
<i>t.sk. audiožurnāli</i>	154	200	949	+29,87	+374,5
<i>t.sk. mūzikas ieraksti + DVD</i>	56	48	25	-14,28	-47,92
<i>t.sk. citi dokumenti</i>	6	10	40	+66,66	+300
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	2735	2688	2626	-1,72	-2,31
No tā bērniem līdz 18.g.	198	194	321	-2,02	+65,46
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	-	-	-	-	
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	-	-	-	-	
Iedzīvotāju skaits	-	-	-	-	

Izvērtējot tabulu, var teikt, ka pārskata periods noslēdzies ar pozitīvu rādītāju dinamiku. Bibliotēkas reģistrēto lietotāju skaits pieauga par 14 %, bet izniegums par 24%. Rādītāju kāpums saistīts ar jaunu ārējo apkalpošanas punktu izveidi un mērķtiecīgu sadarbības attīstību ar sociālās aprūpes iestādēm. Īpaši pieaudzis izniegums pielāgotai literatūrai.

Integrējot Latvijas Neredzīgo bibliotēkas (turpmāk - LNerB) reģionālās filiāles pašvaldību bibliotēku tīklā, tika nodrošinātas plašākas iespējas Balvu novada un citu pašvaldību iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām izmantot bibliotēkas pakalpojumus. Darbs pēc reorganizācijas turpinājās ierastajā režīmā, sniegti pakalpojumi iepriekšējā apjomā un kvalitātē. Arī atrašanās vieta palika nemainīga. Lai nodrošinātu bibliotēkas lietotājus ar literatūru un nepieciešamo informāciju, pārskata periodā īpaša uzmanība veltīta apmeklētāju iepazīstināšanai ar attālinātajiem bibliotēkas pakalpojumiem – audio grāmatu lejupielādes sistēmu BALSS un iespēju

audio grāmatas saņemt elektroniski. Piedāvājam literatūru vieglajā valodā un mācību literatūru audio formātā. Personām, kuras ir neredzīgas, ar redzes traucējumiem, uztveres traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām, kā arī personām, kuras fizisku vai citu traucējumu dēļ nespēj lasīt, bibliotēka nodrošina iespēju saņemt kvalitatīvu informāciju pielāgotā formātā gan uz vietas bibliotēkā, gan izmantojot pasta pakalpojumus. Apkalpo arī juridiskas iestādes - publiskās bibliotēkas Balvu, Alūksnes un Gulbenes novados, sociālās aprūpes centrus, dienas aprūpes centrus, kopā 14 ārējie apkalpošanas punkti (skatīt Pielikumā Nr.2).

Bibliotēkas apkalpošanas zonā palielināta pielāgotās literatūras aprīte, kas paredzēta ne tikai cilvēkiem ar redzes traucējumiem, bet arī cilvēkiem ar citādām lasīšanas grūtībām, tādējādi paplašinot bibliotēkas mērķauditoriju.

Tiešajai mērķauditorijai – personām ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām – piedāvā pielāgotos krājumus (grāmatas un periodiskos izdevumus audio formātā, Braila rakstā, palielinātā drukā) priekšā lasīšanas pakalpojumu, iespēju izmantot Braila raksta printeri, datoru ar specializētu aprīkojumu. 2023. gadā šo iespēju izmantoja 5 datorapmeklētāji ar redzes traucējumiem. Tika nodrošinātas individuālas apmācības. Lasītājiem, kuri vecuma, nespēka vai kāda cita iemesla dēļ nespēj atnākt uz bibliotēku, dokumenti iespēju robežās tika piegādāti dzīves vietā. Aizvadītajā gadā tie bija 5 lasītāji.

**Tabula nr.7 “Īpašie pakalpojumi”**

<b>GADS</b>	<b>2021</b>	<b>2022</b>	<b>2023</b>
Izdrukas Braila rakstā	25	23	42
<b><i>Priekšā lasīšana</i></b>			
Lasījumu skaits	76	118	192
Laiks (h)	20:30:00	57:00:00	78:00:00

Pārskata periodā bibliotēkā joprojām īpaši svarīga nozīme bija uzziņu un informācijas sniegšanas pakalpojumam, kas tika nodrošināts gan klātienē, gan attālināti. Sniegtas 120 uzziņas, vairākums par ikdienā nepieciešamo jautājumu risināšanu (i-banka, e-veselība, CSDD, VSAA, VID EDS izmantošana, transporta un kultūras pasākumu biļešu iegāde, sludinājumu ievietošana, tehnisko palīgīdzekļu iegāde utt.), par dažādu valsts un pašvaldības iestāžu darba laikiem un pakalpojumu pieejamību, par bibliotēkas pakalpojumiem un datubāzēm. Palielinājies skenēšanas pakalpojumu skaits.

Bibliotēka īstenoja lietotāju digitālās un informācijpratības veicināšanas darbu, sniedzot individuālas konsultācijas darbā ar datoru (darbs ar failiem), internetu (e-pasta izveidošana un lietošana, sociālie tīkli), elektroniskajiem informācijas resursiem un pakalpojumiem (bibliotēkas e-katalogs, internetbanka, klientu portāli, VID EDS). Papildus tam lietotāji ar redzes traucējumiem

konsultēti un apmācīti atskaņošanas tehnikas (magnetola “Roberts”, skaņas ierakstīšanas un atskaņošanas ierīce Daisy), USB zibatmiņas, audio grāmatu lejupielādes sistēmu BALSS, kā arī dažādu ierīču – mobilo telefonu, diktofonu un citu – lietošanas jomā.

Bibliotēka nodrošina iedzīvotājiem iespēju iepazīties ar aktuālu dažādu iestāžu un organizāciju informāciju. Daļa informatīvu materiālu (Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām, Latvijas Neredzīgo biedrības, Servisa suņu biedrības TEODORS, Tiesībsarga biroja informatīvie materiāli u.c.) pieejama pielāgotajā formātā – audio formātā, Braila rakstā, palielinātajā drukā. Aktuālas un noderīgas informācijas bukleti vai raksti tiek regulāri izvietoti uz informācijas stenda.

Jaunieguvumu saraksts un visa aktuālā informācija par bibliotēku pieejama bibliotēkas mājaslapā [www.bibliotekas.lv/plb](http://www.bibliotekas.lv/plb), no tās var nokļūt E-katalogā [neredzigobiblioteka.lv/e-katalogs/](http://neredzigobiblioteka.lv/e-katalogs/). Ir nodrošināta vienkāršā (pēc vārda vai frāzes) un paplašinātā (izvēloties dažādus kritērijus) meklēšana. Dokumentu rezervēšanas iespējas ir nodrošinātas ar e-pasta palīdzību, telefoniski vai klātienē.

**Tabula nr. 8 “SBA rādītāji Pielāgotās literatūras bibliotēka”**

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	70	48	50
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	428	289	423

Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits pieaudzis, jo galvenais reorganizācijas uzdevums bija paplašināt pielāgotās literatūras apriti visās pašvaldību publiskajās bibliotēkās.

Bibliotēka piedāvā lietotājiem divas abonētās tiešsaistes datubāzes – “Letonika.lv” un LURSOFT “Laikrakstu bibliotēka”. Reģistrētiem lietotājiem nodrošināta attālināta pieeja datubāzei “Letonika.lv”. Bibliotēkas veidoto datu bāzu nav.

**Tabula nr.9 “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums Pielāgotās literatūras bibliotēka”**

Dabubāze	2021	2022	2023
Letonika			
skatījumi	197	213	192
piekļuves sesiju skaits	303	326	238
News			
skatījumi	492	799	609



piekļuves sesiju skaits	492	500	500
-------------------------	-----	-----	-----

*\*Pārskata daļu par pielāgotās literatūras pakalpojumu reģionā sagatavoja Balvu CB struktūrvienības Pielāgotās literatūras bibliotēkas vadītāja Ilona Laicāne*

• **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām**

**Balvu Centrālā bibliotēka** pārskata periodā turpināja sadarboties ar uzņēmējdarbības veicējiem un topošajiem uzņēmējiem, regulāri e-pastā informējot par jaunumiem krājumā šajā nozarē. Turpinoties biedrības “Radošās idejas” projektam “Not just books!”, Balvu Centrālā bibliotēka iegādājās tehnisko aprīkojumu konferenču zālei muižas ēkā, kurā nākotnē atradīsies bibliotēka un Biznesa un tūrisma informācijas centrs. Decembrī notika projekta noslēguma pasākums Balvu muižas konferenču zālē, kurā piedalījās visi projekta “Not just books!” dalībnieki, tostarp vietējie uzņēmēji. Pasākumu vadīja Haralds Burkovskis, uz sarunu dīvēna aicinot dalīties pieredzes stāstos gan amatniekus, gan vietējos uzņēmējus, gan projekta vadītājus un koordinatorus, tajā skaitā arī Balvu Centrālās bibliotēkas direktori Rutu Cibuli. Sižets ReTV 22.12.2023., raidījums "Mēs varam – mēs darām!" (biedrības “Radošās Idejas” publicitātes foto)



Sadarbība ar vietējiem amatniekiem Balvu Centrālajā bibliotēkā turpinās, organizējot viņu darbu izstādi bibliotēkas Izstāžu zālē. Pārskata periodā varēja skatīt (un pēc izstādes slēgšanas, vienojoties ar autoriem, arī iegādāties) Valtera Kaņepes fotogrāfiju izstādi un keramiķu, vecmeistaru Jolantas un Valda Dundenieku darbu izstādi.





2023. gada februārī Balvu Centrālā bibliotēka uzsāka pasākumu ciklu “Lasītājs satiek lasītāju. Tikšanās ar Noslēpumaino viesi.” Pasākuma mērķauditorija – seniori, mājsaimnieces, grāmatu mīļotāji. Uz pasākumu tika uzaicināti vietējā sabiedrībā populāri cilvēki, pirms tam dalībniekiem neatklājot viņu identitāti, vien pēc norādēm afišā ļauts minēt, kurš tas būs šoreiz. Pie kafijas vai tējas krūzes notika sirsnīgas un nesteidzīgas sarunas par viesu mīļākajām grāmatām, lasīšanas paradumiem, dzīves līkločiem, vērtībām, atziņām. Viesa statusā bija novadniece, grāmatu autore Anna Krēmane, uzņēmēja, kanisterapeite Ingrīda Supe, rokdarbniece un daudzu hobiju īpašniece Zaiga Lāpāne, peoniju audzētāja un kolekcionāre Gita Kalnrača (viņas mazdārziņā aug vairāk kā 188 peoniju šķirnes!!), dziesminieki un dzejnieki Arvis Degums un Jānis Ločmelis, mediķe, skolotāja un radoša personība Larisa Berne un bijusī Balvu pamatskolas direktore, anekdošu stāstniece, lektore Māra Pimanova. Pasākuma viesus vienmēr priecēja kāds bibliotēkas darbinieces gatavots gardums, kura recepte sameklēta kādā no jaunākajiem bibliotēkas lasītavā pieejamajiem laikrakstiem. Ieguvums – pieauga interese par bibliotēku, jauni lietotāji, uz grāmatām, par kurām runā viesi, uzreiz izveidojās rindas.

Pēc tikšanās ar Larisu Berni radās ierosme organizēt radošo darbnīcu. Rezultātā interesenti varēja izmēģināt savu roku alkohola tintes pludināšanas tehnikā, dalībnieki devās mājās ar skaistiem darbiem, šķīvjiem un vāzēm.



Seniori tika uzrunāti uz medijpratības stundu, lai informētu par aktualitātēm un drošību digitālajā vidē, uzzinātu, kā sevi var pasargāt no krāpniekiem, kādi ir izplatītākie krāpnieku paņēmieni interneta vidē. Tāpat seniori izmantoja individuālo apmācību priekšrocības, lai pilnveidotu savas digitālās prasmes vai iemācītos jaunas: strādāt ar datoru, sazināties ar bērniem, mazbērniem pa video zvanu, sūtīt e-pastus, izveidot profilus saziņu platformā Facebook, Instagramma, mācījās izmantot digitālos rīkus, lai atvieglotu savu ikdienu, apmaksājot rēķinus, parakstot līgumus ar eParakstu.

Joprojām aktīvi darbojās “prātnieki” – dažāda vecuma vietējo iedzīvotāju grupa, kas piedalījās ikmēneša krustvārdu mīklu konkursā “Prātnieks” (sadarbībā ar vietējo laikrakstu

“Vaduguns”). Katras kārtas uzvarētājiem, pateicoties “Zvaigznei ABC”, tika pasniegta balva - grāmata. Gada noslēguma Pateicības pēcpusdienā visiem dalībniekiem konkursa kuratore Evita Arule bija sagatavojusi īpašas pārsteiguma dāvanijas, pie kafijas un kliņģera tika minētas mīklas, risināti atjautības uzdevumi un apspriestas ieceres nākošajam darba posmam.

Turpinot iepriekšējā perioda tradīcijas, lietotāji vecumā 80+ (kopā 24), kuri 2023. gadā apmeklējuši bibliotēku, Ziemassvētkos saņēma īpašu pašu gatavotu ar roku rakstītu apsveikumu kā pateicību par uzticību grāmatai un bibliotēkai. Gan pieaugušo, gan bērnu abonementa bibliotekāres pārskata periodā organizēja tematiskās rīta stundas kolēģēm – jaunāko grāmatu apskatus, ieskatu Ziemeļvalstu literatūrā, Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijas grāmatās, lasītākajās grāmatā. Vecākā bibliotekāre lasītavā Ināra Bobrova jaunākās preses apskatu papildināja ar pārsteigumu: savu talantu, saistībā ar preses izdevuma tematiku, kolēģiem atklāja kāds no BCB darbiniekiem. Pārskata periodā šie kopā sanākšanas brīži ieguva nosaukumu “Gudrie rīti”, kas kādā pieredzes apmaiņas seminārā tika patapināts no Tartu kolēģiem .

Pagastos bibliotēka ir vieta, kas nodrošina informācijas pieejamību tiem, kam nav citu iespēju. Kopainu raksturo Lazdulejas bibliotēkas vadītāja Skaidrīte Logina: *“Pārsvārā nāk vieni un tie paši klienti, kuri ir arī klienti sociālajam darbiniekam. Iedzīvotāju zināšanas un prasmes digitālajā jomā nav pietiekamas. Iedzīvotājiem ar trūcīgās personas statusu izdrukas tika veiktas bez maksas. Bibliotēka reizēm ir kā ātrā palīdzība, kad steidzami vajadzīgs bankas konta izraksts, rēķins par komunālajiem pakalpojumiem papīra formātā, deklarācija Valsts ieņēmumu dienestam, jānoskenē un jānosūta medicīniska rakstura dokumenti. Bibliotēkā tiek sniegts netradicionāla pakalpojums – elektronisko ierīču uzlādēšana (pārsvārā gan uzlādē telefonus).”*

Bērzkalnes bibliotēkas vadītāja Irēna Šļakota vienu reizi mēnesī brauca uz attālāko Rubeņu ciemu, lai piedāvātu lasāmvielu, informētu par bibliotēkas jaunieguvumiem, izstādēm un pasākumiem. 2023.gadā Rubeņu ciemā bibliotēkas pakalpojumus izmantoja 11 lasītāji.

Rugāju bibliotēkā maija mēnesis tika pasludināts par ģimenes mēnesi. Bibliotēka aicināja pavadīt laiku ar ģimeni, piedaloties dažādās aktivitātēs: kopā minēja mīklas, zīmēja un krāsoja, lasīja un minēja grāmatas, mācījās un skaitīja skaitāmpantus un spēlēja galda spēles.

Viļakas bibliotēkā pārskata periodā notika dažādas aktivitātes un pasākumi lasītāju interešu klubiņa “Mantinieces” dalībniecēm un literātu biedrības “Viļakas Pegazs” biedriem un sekotājiem.

Decembra nogalē uz tikšanos tika aicināti bijušie Viļakas bibliotēkas darbinieki – Valentīna Strupka, Virgīnija Riekstiņa un Vilis Bukšs, kuri pastāstīja par savu darbu dažādos laika periodos.

Tika organizēta Psalmu dziedāšana mirušo piemiņai.



- Uzziņu un informācijas darbs

Pārskata periodā vēl pārliecinošāk nostiprinājās atziņa, ka bibliotēka ir teju vienīgā vieta, kur var atrast atbildi uz jebkuru interesējošo jautājumu. Tāpat arī, straujā tempā pieaugot valsts un pašvaldību, dažādu institūciju un uzņēmumu saziņai ar iedzīvotāju, patērētāju e-vidē, nostiprinās bibliotēkas kā starpnieka loma starp pakalpojuma sniedzēju un ņēmēju, jo cilvēku digitālā pratība netiek līdzī tehnoloģiju un iespēju attīstībai. Pēc apkopotajiem statistikas datiem, Balvu Centrālajā bibliotēkā vien pārskata periodā sniegtas 962 uzziņas, veiktas 535 individuālas apmācības pēc lietotāju pieprasījuma, veikti pakalpojumi 1495 personām, kas saistīti ar dokumentu kopēšanu, izdruku, skenēšanu un nosūtīšanu.

Arvien aktuālas bija uzziņas, kas saistītas ar e-pakalpojumiem. Pārsvārā par pašvaldību un valsts pakalpojumiem, eID pielietošana, eParaksts, pieslēgšanās iespējas internetbankai, konta izdrukas, aplikāciju izveidošana, atjaunošana, mēneša limita maiņa, Smart ID instalēšana, atjaunošana. Aktuāli un pieprasīti jautājumi, saistīti ar e-veselības pakalpojumiem, piekļuve analīzēm un izmeklējumiem, rezultātu izgūšana. Tuvojoties valsts noteiktā termiņa beigām, ļoti aktuāls bija pieprasījums, kā un kur aizpildīt uzturēšanās atļaujas pagarinājumu. Vairāki apmeklētāji vērsās ar lūgumu palīdzēt iztulkot vai pat aizpildīt pieteikumus uzturēšanās atļaujas pagarinājumam. Šis lūgums tika noraidīts ētisku apsvērumu dēļ, pastāstot un parādot piedāvātās tulkošanas iespējas internetā.

Uzziņu tematika mainījās līdzī laika ritējumam: gada sākumā vēl joprojām parādījās jautājumi, kas saistīti ar Energoresursu atbalsta programmu – vai ir izdevīgi iegādāties malku ar čeku, cik būs atmaksa no valsts? Bija arī jautājumi, kas saistīti ar Valsts darba inspekcijas funkcijām: kā var iesniegt sūdzību par darba devēju? Marta mēnesī uzziņas tika sniegtas saistībā ar VID: piekļuve, kā pievienot attaisnotos izdevumus VID deklarācijai, deklarācijas iesniegšana, labošana. Savukārt aprīlī apmeklētāju jautājumi saistīti ar LAD: kā elektroniski pieteikties, kā iezīmēt bloku kartē, kā iesniegt un kā veikt labojumus. Pagastu iedzīvotāju visbiežāk pieprasītā uzziņa - kā elektroniski pasūtīt govīm krotālijas (identifikācijas līdzekļi un elektroniskie nolasītāji).

Jūlijā un augustā aktuālās uzziņas bija par studijām: kā elektroniski pieteikties, kādi dokumenti nepieciešami. Samērā bieži uzdoti jautājumi, kas saistītas ar dažādiem dokumentiem: kur vērsties to nozaudēšanas gadījumā, kā no arhīva pieprasīt dokumentus? Paplašinātās uzziņas tika pieprasītas gadījumos, kad kādu jautājumu pilnībā neatrod internetā, ja nepieciešams literatūras saraksts (par albīnismu, par piepēm, visu par parastajām grūbām), uzzinās un jautājumi, kas saistīti ar novadpētniecību (piemēram, motokrosa trases “Baltais briedis” skulptūras vēsture). Joprojām aktīvi uzziņu pieprasītāji bija konkrēti kaislīgi krustvārdu mīklu minētāji, kuriem pašiem interneta pieslēguma mājās nav. Daži uzziņu piemēri: “Kā var sameklēt jaunajā dzīves vietā ģimenes ārstu? Kā var zināt, ka ārsts uzņem jaunus pacientus? Kādā kārtībā tas notiek? Kur sameklēt pieteikuma formu Zvērinātam Tiesu izpildītājam? Kur un kā var iegādāties autobusa biļetes uz Minsku un atpakaļ? Kā atmuitot sūtījumu no Anglijas? Kur iespējams pārdod aitu ganāmpulku un kāda ir vidējā samaksa? Kur internetā var apskatīties un iegādāties hortenziju krūmus? Kāda ir atšķirība starp jidišu un ivritu? Pagastu bibliotēkās uzziņu skats ievērojami pieauga izglītības iestāžu projektu izstrādes laikā (“projektu nedēļas” vai pētnieciskie darbi), piemēram, “Modernie šaujamieroči” 9atbilde atrasta kaimiņu novada bibliotēkā), “Vecticībnieki Latgalē un mūsu novadā”, visa pieejā informācija par dzintaru u.c.

Secinājums: *“cilvēkiem, kuriem prāts trenēts ar grāmatu lasīšanu, palīdz arī informāciju tehnoloģijas.” (Lazduleja)*

Par uzziņas ceļu stāsta ieraksts kādā Balvu novada bibliotēkas dienasgrāmatā: *“Svētdiena. Paziņa WatssAppā uzraksta pāris rindas un jautā, vai es nezinu, kas tas par dzejoli un kas ir tā autors. Meklēju. Atrodu, ka Salaspils vidusskola savā Facebook profilā publicējusi kaut ko līdzīgu. Pieņemu, ka varētu būt K. Skujenieks vai I. Ziedonis. Pirmdien darbā ķeros pie meklēšanas: vispirms ar PRIMOB. Ar trešo piegājienu atrodu, ka publicēts ir “Ludzas Zemē” 2010.gadā. Tālāk meklēju Periodikā.lv, tad News.lv. Čušs. Tik vien noskaidroju, ka autore varētu būt mūsu pašu ‘Vaduguns’ žurnāliste Zinīda Logina. Ko nu? Rakstu WatssApp ziņu Zinai. Vai Tavas rindas? Jā! Bet nezinu, kur publicētas. Meklēju novadpētniecības materiālos. Neatrodu. Padomāju: ierakstīšu Balvu novada bibliotēku kopkatalogā autori. Katalogs atrod virkni izdevumu, tostarp novadnieku dzejoļu krājumus “Mana grāmata”. Griežos BCB abonementā, atrodu visus pieejamos eksemplārus, meklēju - BINGO! 2. grāmatā ir tieši šis dzejolis! Laimīgi nosūtu atbildes WatssApp paziņai. Kāpēc es šo visu rakstu? Lai parādītu visu vienas uzziņas meklēšanas ceļu.”*

- **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

Viens no populārākajiem piedāvājumiem iedzīvotāju izglītošanā bija Balvu Centrālās bibliotēkas Interneta un informācijas pakalpojumu punkta vecākās bibliotekāres Evitas Arules

individuālo apmācību kurss darbā ar datoru un citām viedierīcēm. 2023. gadā šo pakalpojumu izmantoja 24 klienti, kopējais mācību ilgums 93 stundas.

*“Vēlme mācīties ir gan tiem, kuriem nav priekšzināšanu, gan tiem, kuri vēlas padziļināt savas zināšanas. Mācīties gribētāji nāk gan ar saviem datoriem, viedtālruniem, planšetēm, kā arī izmanto bibliotēkā pieejamos datorus. Katram mācīties gribētājam ir nepieciešamas vismaz 4 - 6 tikšanās reizes: atkarīgs no priekšzināšanām, ko un cik daudz vēlas apgūt, cik viegli spēj uztvert jaunas lietas, vai ir gatavs pieņemt jaunus izaicinājumus. Senioriem grūtības sagādā pārvaldīt datorpeli, jo pirksti ir kļuvuši stīvāki. Parasti tie, kuri ir nākuši mācīties, paliek uzticami bibliotēkas apmeklētāji.” (Evita Arule, Balvu Centrālā bibliotēka)*



Balvu Centrālās bibliotēkas datortīklu administrators un Neformālās izglītības centra “Azote” pasniedzējs Guntis Laicāns pārskata periodā novadīja Briežuciema iedzīvotājiem 2 stundu pamatkursu “Datorprakses iesācējiem”, kā arī 4 stundu mācības Balvu novada kultūras darbiniekiem publicitātes viedeomateriālu veidošanā.

**INDIVIDUĀLAS APMĀCĪBAS  
- DATORS UN INTERNETS**

Vecumam nav nozīmes, galvenais ir vēlme mācīties!

- Mana digitālā darba vieta
- Dokumentu izstrāde ar MS Word
- Internets un e-pakalpojumi
- Informācijas sūtīšana un saņemšana ar e-pastu
- Fotogrāfiju pārsūtīšana uz datoru, fotogrāfiju apstrāde, kopiju veidošana
- Medijpratība

Bezmaksas apmācībām pieteikties bibliotēkā vai zvanot: 29262063

### • Medijpratība

Sabiedrības informēšana un izglītošana saistībā ar medijpratību ir viens no bibliotēkas ilgtspējīgas stratēģijas pamatuzdevumiem, jo medijpratība nav automātiski apgūstama. Tā ir aktīvi un nepārtraukti pilnveidojama prasme. Medijpratība iet roku rokā ar informācijpratību, digitālo pratību un interneta drošību. Gada garumā tiek piedāvāts plašs pasākumu klāsts dažādiem vecumiem. Izglītošana sākās ar jaunākajiem interneta lietotājiem - pirmsskolu, uzrunāti arī skolas klašu kolektīvi, pieaugušo un senioru auditorija.

### Balvu Centrālā bibliotēka





08.-12.05. Digitālās nedēļas 2023 ietvaros Balvu Centrālā bibliotēka piedāvāja iespēju piedalīties konkursā “Digitāli drošs”. Piedalīties konkursā varēja no 21. aprīļa līdz 7. maijam, atbildot uz 19 jautājumiem. Pavisam kopā piedalījās 40 dalībnieki, no kuriem augstāko punktu skaitu ieguva Annija Ķerāne, Meldra Supe un Anastasija Sokola. Šīs meitenes saņem veicināšanas balviņas.

Balvu Centrālās bibliotēkas pieredzes stāsts par bērnu un jauniešu izglītošanu savā bibliotēkā tika popularizēts plašāk: martā, atsaucoties Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra medijpratības nozares eksperta Emīla Rotgalvja aicinājumam, tiešsaistes seminārā “Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: medijpratība bibliotēkās” Evita Arule dalījās pieredzes stāstā, kā bibliotēkā notiek bērnu un jauniešu izglītošana medijpratības jomā. Aprīlī tiešsaistes seminārā “Publisko bibliotēku tematiskās diskusijas: darbs ar bērniem un jauniešiem” pēc Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra Nozares speciālistes darbā ar bērniem un jauniešiem Madaras Freivaldes aicinājuma Evita dalījās savā pieredzes stāstā par pašu mazāko bērnu izglītošanu drošu ierīču un interneta lietošanu kopā ar lācēnu Ričiju Rū un viņa Tet skoliņas draugiem nodarbībā "Pirms internetu lieto Tu, atceries par drošību!" Bērni skatījās video, klausījās, lasīja, burtu juceklī atzīmēja video dzirdētos vārdus, dziedāja, kustējās kopā ar lācēnu Ričiju Rū un Tet skoliņas draugiem. Katrs dalībnieks saņēma diplomu un ierīču lietošanas noteikumus, kuri mājās ar vecākiem jāpārrunā un jāapstiprina ar parakstu. Piedalījās PII “Pīlādzītis”, “Sienāzītis”, “Ieviņa” vecāko grupiņu bērni, Balvu sākumskolas, Stacijas pamatskolas, Tilžas vidusskolas 1.-3. klašu kolektīvi.

Digitālās nedēļas 2023 ietvaros Radošajā lasītavā uz lielā ekrāna bija iespēja skatīties LNB un CERT tiešsaistes pasākumus, piedalīties individuālās apmācībās “Dators un internets”, kā arī uzdot sev interesējošos jautājumus saistībā ar e-pakalpojumiem un digitālo rīku pielietošanu. Balvu Pensionāru biedrības dalībnieki un citi interesenti piedalījās digitālās pratības nodarbībā “Esi modrs un zinošs interneta lietotājs”. No dalībnieku puses bija labas atsauksmes par pasākumu.

Septembra mēnesī Drošības dienas ietvaros norisinājās tradicionāls pasākums - medijpratības stunda Balvu Valsts ģimnāzijā ar mērķi pievērst skolēnu uzmanību medijpratības jautājumam, drošībai un pastāvošajiem riskiem internetā. Šoreiz drošības diena bija organizēta 16 dažādās drošības stacijās, viena no tām bija drošības ceļvedis internetā. Četrstundu garumā Balvu Centrālās bibliotēkas aktivitātē piedalījās 16 klašu kolektīvi. Skolēni labprāt diskutēja, dalījās savā vai tuvinieku pieredzē.



Oktoobra mēnesī UNESCO Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļas ietvaros Balvu Centrālās bibliotēkas Informācijas pakalpojumu punkta un radošās lasītavas vecākā bibliotekāre Evita Arule novadīja piecas lekcijas vairāk nekā 170 klausītājiem:

- ✍ Balvu novada skolu bibliotekāru metodiskā atbalsta jomas sanāksmē tika novadīta lekcija, lai rosinātu bibliotekārus savās skolās iedzīvināt UNESCO Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļu oktobrī un Drošāka interneta mēnesi februārī.
- ✍ PII “Pīlādžītis” vecākās grupiņas bērni un skolotājas piedalījās informatīvi izglītojošā nodarbībā "Pirms internetu lieto Tu, atceries par drošību!" Bērni interaktīvā veidā tika rosināti neizpaust sensitīvu informāciju svešiniekiem un ievērot citus drošības pasākumus video zvana laikā, kā arī uzzināja, kā rīkoties, ja redz saturu, kas izraisa nepatīkamas sajūtas; Ko nedrīkst savās viedierīcēs darīt bez pieaugušo atļaujas.
- ✍ Balvu novada bibliotekāru seminārā tika novadīta lekcija “Mākslīgais intelekts – iespējas un riski”.
- ✍ Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas skolēni un viņu audzinātāji tika uzrunāti uz lekciju “Medijpratības aktualitāte”. Lekcijā jaunieši tika informēti par medijpratības aktualitāti un būtību; rosināti domāt par savu digitālo pēdu, par kibermobinga, sekstinga sekām; informēti, kā pasargāt sevi no dažādiem krāpniecības veidiem.
- ✍ Balvu Novada skolu direktoru vietnieku metodiskā atbalsta jomas sanāksmē tika novadīta lekcija “Medijpratības aktualitāte”. Mērķis – aktualizēt skolās medijpratībai veltītu aktivitāšu organizēšanu.



*Tabula nr. 10 “Balvu Centrālās bibliotēkas aktivitātes medijpratībā”*

Iestāde	Bērni un jaunieši	Pieaugušie	Nodarbību skaits
PII “Ieviņa”	24	4	1
PII “Pīlādžītis”	46	7	3
Balvu sākumskola	109	9	4
Stacijas pamatskola	12	2	1

Tilžas vidusskola	10	2	1
Balvu Profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola	90	11	
Balvu Valsts ģimnāzija	260	16	16
Balvu Pensionāru biedrība		27	1
Balvu novada bibliotekāri		37	1
Balvu Novada skolu direktoru vietnieki		16	1
Balvu novada skolu bibliotekāri		7	1
Kopā	551	138	30

- Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Katrai Balvu novada publiskajai bibliotēkai ir sava mājas lapa, kurā ir ievietota saite uz pašvaldības mājas lapu <https://www.balvi.lv/lv> un digitālo ziņu izdevumu "[Balvu Novada Ziņas](#)". Visās bibliotēkās informatīvais izdevums pieejams arī papīra formātā. Tilžas, Rekovas bibliotēkās atrodas arī VPVKAC. Bibliotēkās ir bezmaksas internetpieslēgums un strādā zinošs personāls, kas nodrošina ikvienu interesentu ar būtiskāko institūciju un organizāciju informāciju.

- Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

*Tabula nr.11 "BIS ALISE izmantošana"*

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2023)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2023)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Balvu novads	24	11	11	11	11	1356	777
skolu bibliotēkas	12	11	3	3	6		

*Tabula nr. 12 "Autorizētie lietotāji"*

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	3578	3986	3913	+11; - 2
Autorizētie lietotāji kopā	951	1219	1356	+28; +11
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	113	250	195	+121; - 22

Autorizācijas datus pieprasa un izmanto pārsvarā tie lasītāji, kas ir aktīvi jauno tehnoloģiju izmantotāji ikdienā, pārsvarā gados jauni cilvēki. Saistībā ar autorizāciju lasītājus nosacīti varētu iedalīt trīs daļās: lietotāji, kas piekrīt autorizācijai un aktīvi izmanto šīs priekšrocības; lietotāji, kas piekrīt autorizācijai, bet to neizmanto vai izmanto pāris reizes, lietotāji, kas atsakās no autorizācijas arī pēc vairākkārtēja piedāvājuma. Aizbīdinājums: nav datora, nav interneta, nav atbilstošu viedierīču. Diemžēl, pagastos šī trešā grupa ir pārsvars.

- **Digitalizācija – kopaina, īss situācijas apraksts, reģiona digitālo kolekciju uzskaitījums un neliels apraksts**

Balvu Centrālā bibliotēka turpina papildināt ierakstus Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzē. Pārskata periodā virtuāli tapušas 2 jaunas izstādes, kas tiek demonstrētas bibliotēkas 1. stāvā un digitāli pieejamas Balvu Centrālās bibliotēkas mājas lapā. Balvu novada bibliotēku kopkatalogā pieejamas 55 digitālās kolekcijas par dažādām tēmām, pārsvarā tiek digitalizēti ar novadpētniecību saistīti materiāli. 2023. gadā tapusi jauna digitālā kolekcija “Literātu biedrība “Viļakas Pegazs””, kas ir Viļakas un Balvu Centrālās bibliotēkas kopdarbs. Plašāk ar digitalizāciju saistītā darbība aprakstīta nodaļās “Krājums” un “Novadpētniecība”.

- **Iekšzemes un starptautiskais SBA:**

*Tabula nr.13 “SBA rādītāji Balvu novads”*

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	820	985	876
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	804	829	880
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits			79

Balvu novada publiskās bibliotēkās pārskata periodā aktīvi izmantoja SBA pakalpojumus, jo, grāmatu cenām pieaugot, iegādāto grāmatu skaits sarūk. *“Bieži bibliotēkas lietotāji atnāk ar grāmatu sarakstu, kuras grāmatas vēlās lasīt. SBA pakalpojuma ietvaros konkrēta lasītāja pieprasītā grāmata bieži vien ieinteresē arī citus, un tā tiek izsniegta vairākkārtīgi. No citu bibliotēku krājuma tiek pasūtīta arī tādas jomas literatūra, kas bibliotēkā nav pieejama, ar mērķi iepazīstināt ar to lasītāju un noskaidrot, vai šāda tipa literatūru būtu nepieciešams iegādāties bibliotēkas krājumā.”* (Silvija Apare, Briežuciema bibliotēkas vadītāja)

Žīguru un Upītes bibliotēka ar LNeB sadarbojas jau kopš 2021. gada, bet, sakarā ar strukturālām pārmaiņām, SBA pakalpojumus no Balvu Centrālās bibliotēkas jaunās

strukturvienības Pielāgotās literatūras bibliotēka izmantoja arī citas pagastu bibliotēkas. Galvenokārt tie bija izdevumi palielinātā drukā.

SBA izsniegumu analīze liecina, ka aktīvi šo pakalpojumu izmanto tās bibliotēkas, kas atrodas salīdzinoši nelielā attālumā vienā apvidū, piemēram, Baltinava – Briežuciems – Tilža, Lazdukalns – Skujenieki – Tikaiņi – Rugāji u.tml. Vīksnas un Kubulu bibliotēkā strādā viens un tas pats darbinieks, tāpēc arī grāmatas tiek iegādātas ar domu tās izsniegt SBA kārtā no vienas bibliotēkas otrai: *“Ir prieks, ka vari apmierināt lasītāja vēlmes. Tā ir arī iespēja nepazaudēt savu lietotāju.”* (Gunita Kiseļova, Kubulu un Vīksnas bibliotēkas vadītāja)

**Tabula nr. 14 “SBA rādītāji Balvu Centrālā bibliotēka”**

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	24	35	59
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	451	513	561

Balvu Centrālās bibliotēkas krājumu aktīvi SBA kārtā izmanto visas novada bibliotēkas. Īpaši tiek pieprasītas grāmatas krievu valodā, jo pārsvarā pagastu bibliotēkas tās nekomplektē (izņemot Viļaku un Kupravu). Otrādi: kāda sena lasītāju pieprasīta grāmata atrodama pagastu bibliotēkā, vai arī centrālajā bibliotēkā uz izdevumu izveidojusies gara rinda: *“Šogad izveidojās ažiotaža L. Rona Habbarda grāmatai “Dianētika”. Centrālās bibliotēkas abonementa lasītāji, atsaucoties uz šīs grāmatas reklāmu sociālajos tīklos, izveidoja rindu vairāku mēnešu garumā. Lai apmierināt visus pieprasījumus, pieteicām vairākus eksemplārus no pagastu bibliotēku krājumiem.”* (Svetlana Kirillova, Balvu Centrālā bibliotēka) No LNB daži pieprasījumi netika izpildīti, jo lasītāji vēlējas saņemt retus izdevumus, kurus izsniedz tikai nacionālajā bibliotēkā lasīšanai uz vietas.

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Pārskata periodā vairākas pagastu bibliotēku vadītājas savos pārskatos atzīmē, ka SBA ir risinājums lasītāju pieprasījuma nodrošināšanai, taču kā negatīvo šī pakalpojuma aspektu min attālumu, transporta neesamību, procesa kā tāda laikietilpīgumu. Ar grāmatu apmaiņu izpalīdz citi pagasta darbinieki, uzticības personas. Vissarežģītākajā situācijā šajā ziņā atrodas Krišjāņu bibliotēka: *“SBA pieprasījums nav aktuāls, jo Krišjāņi atrodas tālu no novada centra un ir pagrūti izveidot SBA sadarbību ar citām bibliotēkām.”* (Daiga Zelča, Krišjāņu bibliotēkas vadītāja)

Pielāgojoties citu iestāžu darba laikam pagastā, iedzīvotāju interesēs tiek mainīts arī bibliotēkas darba laiks.

## 6. Krājums

- **Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:**

Balvu novada bibliotēku prioritātes krājuma komplektēšanā pārskata periodā - latviešu oriģinālliteratūra, aktuāla nozaru literatūra, lasītāju pieprasītā literatūra, turpinājumi izdevumi. Veicot jauno grāmatu iepirkumu, rūpīgi izpētīti un izvērtēti piedāvājumi izdevniecību mājas lapās, interneta ziņās un portālos, pārsvarā iegādājoties grāmatas apgādos “Zvaigzne ABC”, “Virja”, “KORS N”, “Globuss” (LGramata) un ”KRISOSTOMUS”. Vērtīgs krājuma papildinājums ir individuālie dāvinājumi. Galvenais komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgām lietotāju vajadzībām, veicināt izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika izmantošanu. Katrai novada bibliotēkai izstrādāta atbilstoša krājuma komplektēšanas politika, pēc kuras tā vadās, organizējot savu krājumu. Pārskata periodā jauna krājuma komplektēšanas koncepcija izstrādāta visām 10 atkārtoti akreditējamām bibliotēkām (skat. bibliotēku mājas lapās).

- **Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:**

*Tabula nr. 15 “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums Balvu novads”*

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	38801	38810	38900
<i>t. sk. grāmatām</i>	24875	24880	24909
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	6705	6925	5775
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	13966	13960	13991
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	1,9	1,9	2
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	49219	49866	50000

*Tabula nr. 16 “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums Balvu Centrālā bibliotēka”*

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	10170	10880	10880
<i>t. sk. grāmatām</i>	6870	7500	7500
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	2570	2570	2500
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	3300	3380	3380
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	1,6	1,7	1,8
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	12902	12520	12984

Salīdzinoši pēdējo trīs gadu griezumā, būtisku izmaiņu finansējumā bibliotēku krājuma komplektēšanai nav.

- **Krājuma pārbaude**

Pārskata periodā krājuma inventarizācija tika veikta Vīksnas bibliotēkā. Krājums ir pilnībā rekatalogizēts, inventarizāciju Balvu CB organizētā komanda veica automatizēti, rezultātus apstrādāja BIS Alise. Šādi veiktas inventarizācijas priekšrocības – ātri, ērti, precīzi.

- **Krājuma rādītāji:**

**Tabula nr. 16 “Krājuma rādītāji Balvu novads”**

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	12259	12156	11431
<i>t. sk. grāmatas</i>	4485	4226	3747
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1505	1686	1338
<i>t. sk. bērniem</i>	1033	1024	947
Izslēgtie dokumenti	13315	12284	12980
Krājuma kopskaits	177337	178591	177690
Grāmatu krājuma apgrozība	0,5	0,5	0,5
Periodisko izdevumu apgrozība	1,8	2	1,6

**Tabula nr. 17 “Krājuma rādītāji Balvu Centrālā bibliotēka”**

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	2764	2355	2237
<i>t. sk. grāmatas</i>	1134	924	909
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	262	280	251
<i>t. sk. bērniem</i>	287	237	249
Izslēgtie dokumenti	3962	2224	3215
Krājuma kopskaits	41107	41327	40359
Grāmatu krājuma apgrozība	0,79	0,9	0,9
Periodisko izdevumu apgrozība	2,33	2,8	2

Secinājumi: finansējumam paliekot praktiski nemainīgam, jaunieguvumu skaits samazinās, kas nav pozitīva attīstības tendence bibliotēkām. Pagastu bibliotēkās samazinās bērniem un jauniešiem iepirktās literatūras daudzums, jo sarūk attiecīgā mērķauditorija pašvaldībā.



- Datubāzes

Balvu Centrālā bibliotēka 2023.gadā joprojām turpināja strādāt ar Kultūrvēstures datu bāzi. Datu bāzē izveidota jauna sadaļa “Vasali Baļtinovā”: pēc Baltinavas projektu vadītāja Gata Siliņa uzaicinājuma ievietota informācija par 41 vēsturisku vai tūrisma objektu Baltinavas pagastā, kura bija savākta un apkopota cita projekta ietvaros. Datu bāzē šobrīd ir 1495 ieraksti. Pārskata periodā Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzei bija 46137 apmeklējumi un 39279 izsniegumi.

**Tabula nr. 18 “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums Balvu novads”**

Datubāze	2021	2022	2023
<i>Letonika</i>			
piekļuves sesiju skaits	1637	1208	2810
lejuplāžu skaits	2742	1643	1381
<i>News</i>	1116	921	617

Analizējot datus, redzams, ka datubāzes “Letonika” izsniegums pieaug. Domājams, ka datu bāzes popularitāti veicinājuši arī Covid-19 laika ierobežojumi. Piemēram, aktīvi datu bāzes lietotāji pandēmijas laikā bija Baltinavas vidusskolas skolēni, kurus to izmantot mudināja un attālināto piekļuvi kā lietotājiem izsniedza Baltinavas bibliotēka. Rezultāts gan priecē, gan skumdina: “Skolēniem ieteicu obligātās literatūras grāmatas lasīt internetā [www.letonika.lv](http://www.letonika.lv), taču šogad to neizmantoja neviens (skolēns), jo Baltinavas vidusskola pati ir abonējusi datu bāzi.” (Ināra Bubnova, Baltinavas bibliotēkas vadītāja) “Letonikas.lv” abonementu iegādājusies arī Rekavas vidusskola.

Pārskata periodā samērā lielu atsaucību guva arī Kultūras informācijas sistēmu centra, 3td bibliotēkā iesaistīto izdevniecību un IT uzņēmumu “Tilde” un “Lursoft IT” kopīgi rīkotais izzinoši izglītojošais konkurss “Lasi, meklē un ceļo”, kurā mēneša garumā tika aicināti piedalīties Latvijas pašvaldību publisko bibliotēku lasītāji un bibliotekāri. “Balvas gan neieguvām, bet tā bija vērtīga pieredze datubāžu lietošanā un uzjundīja īstu meklēšanas azartu.” (Ligita Kalnēja, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja)

Aktīvi datubāzi “News.lv” izmanto Vecumu bibliotēkā, kur bibliotekāre pati regulāri iepazīstas ar jaunumiem un ir pratusi piesaistīt arī lietotājus, izveidojot preses izdevumu lasīšanu internetā par paradumu.

**Tabula nr. 19 “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums Balvu Centrālā bibliotēka”**

Datubāze	2021	2022	2023
<i>Letonika</i>			
piekļuves sesiju skaits	250	213	353

lejuplāžu skaits	484	470	940
<i>News</i>	215	121	93
<i>Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāze</i>			
skatījumi		68697	46137
sesijas		26442	39279
lejuplādes			19400

Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāze jau kļuvusi par vērtību, ko ir pamanījuši arī citu Latvijas bibliotēku darbinieki un lietotāji un kas kalpo kā uzticams informācijas avots.

- **Krājuma un datubāzu popularizēšana**

Krājuma popularizēšanai Balvu novada pagastu bibliotēkās joprojām visiecientākās ir grāmatu literārās un tematiskās izstādes. Parasti tās ir 2 - 3 izstādes mēnesī par jubilāriem (izmantots tiek "letonika.lv" kalendārs), gadskārtu norisēm, veicamajiem darbiem, svētkiem un svinamām dienām. Piemēram, Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre Sandra Lukstiņa papildināja izstādi "*Pa atvērtu siržu zemi / Ar atvērtu sirdi es eju... Ārijai Elksnei - 85*" ar apskatu par dzejnieces dzīvi un literāro darbību. Populāras ir arī tā saucamās vienas grāmatas izstādes: "*Latviešiem baltā esot Jāņu nakts... Kā tapa filma "Limuzīns Jāņu nakts krāsā"?*" Izstādei tika pievienots mini konkursiņš ar ātrajām atbildēm uz vietas. Lazdulejas bibliotēkā joprojām populāras ir "grāmatu piecminūtes" – nelieli jautājumi par konkrētu grāmatu. "*Šīs grāmatu plauktu nelielās izstādes ir vislabākā forma, kā no krātuves izvilkt jau piemirstas, bet ļoti vērtīgas grāmatas.*" (S. Lukstiņa) Ieskatam pagasta bibliotēkas darbībā krājuma popularizēšanai, Pielikumā Nr. 3 pievienots tematisko izstāžu plāns Žīguru bibliotēkā 2023. gadā.



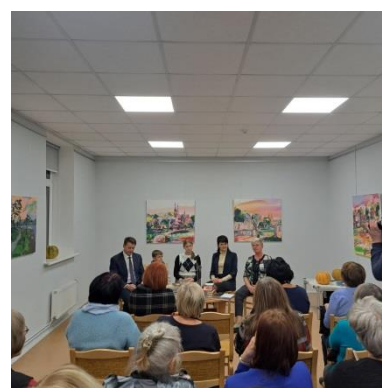
Pasākuma cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros Baltinavas bibliotēkā izveidota izstāde "Grāmata laiku lokos", kuras mērķauditorija bija mazākie bibliotēkas lasītāji. Pie grāmatu plaukta ar izstādes grāmatām aicinošs vēstījums: "Tev ir iespēja apskatīt grāmatas, kuras lasīja vecmāmiņa, māmiņa."

"Rugāju bibliotēkā netiek rīkotas jauno grāmatu dienas, bet bibliotēkā ieviests papīra formātā pieejams grāmatu jaunumu saraksts. Tajā ikviens interesents pēc attēla, nosaukuma, autora vai nozares var meklēt sev interesējošo izdevumu. Lasītāji labprāt izmanto „špikerīti”, kā paši smejas, neatceros nosaukumu, bet zinu kā izskatās. Kādam lasītājam jauno grāmatu saraksts tā patika, ka nolēma to pielikt pie sienas savā mājā, tā teikt, zināšanai." (Evita Garbacka, Rugāju bibliotēkas vadītāja) Arī Balvu Centrālās bibliotēkas lasītājiem patīk vizuālā mape ar jaunākajām grāmatām: "Ne visi izmanto e- katalogu, ka arī bieži neatceras autoru un nosaukumu. Pēc vāciņu

*attēliem atrod vajadzīgu grāmatu un pieprasa.” (Svetlana Kirillova, Balvu Centrālā bibliotēka)*

Jaunums - BCB abonementā pieaugušajiem Pielāgotās literatūras bibliotēkas piedāvājums - grāmatas palielinātā drukā un audiogrāmatas, kuras ērti apmainīt, jo bibliotēkas atrodas vienā ēkā un viena koridora attālumā.

Pasākumu cikla ietvaros “Grāmatai Latvijā – 500” Balvu Centrālā bibliotēka uzsāka tikšanos ciklu ar novadā pazīstamiem cilvēkiem, stāstot par viņu lasīšanas paradumiem. Pārskata periodā notika divas tikšanās “Manas dzimtas/ģimenes grāmatas”: ar LELB Balvu prāvesta Mārtiņa Vaickovska ģimeni un deputāta, novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova ģimeni. Tikšanās ar S. Maksimova ģimeni kā pirmais hibrīdpasākums tika translēts tiešsaistē Balvu Centrālās bibliotēkas FB kontā un joprojām skatāms [šeit](#).



Krājuma popularizēšana notika arī pasākumos “Tikšanās ar Noslēpumaino viesi”, kad uzaicinātā persona dalījās ar saviem lasīšanas paradumiem un stāstīja par sev iemīļotām grāmatām. Šīs grāmatas visbiežāk uzreiz pēc pasākuma tika izņemtas, nereti uz tām veidojās rinda.



Ļoti efektīvs krājuma popularizēšanas veids ir bibliotēku mājas lapas un sociālie konti: “Bibliotēkas tīmekļvietnē tiek ievietotās virtuālās izstādes tiem lietotājiem, kas bibliotēkas aktivitātēm seko virtuāli. Gada sākumā tika ievietota jau par tradīciju kļuvusī virtuālā izstāde “Lasītāko grāmatu TOP 2022 Lazdukalna bibliotēkā” [skatāma šeit](#), izstādē ir redzamas 20 lasītākās grāmatas gada laikā. Daudzi lietotāji pēc tam nāk un pieprasa konkrēto grāmatu no lasītākajām.” (Ligita Kalnēja, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja)

Balvu pilsētas pārvalde, pošot pilsētu Līgosvētkiem, aicināja visas iestādes un uzņēmumus piedalīties stilizētu ugunsgrāvu veidošanā dažādās pilsētas vietās. Arī Balvu Centrālajai bibliotēkai tapa ugunsgrāvs “Iededzies kopā ar grāmatu!” Stilizētajā ugunsgrāvā grāmatas, kuru nosaukumā ir vārdi uguns, liesma, gaisma, degt u.tml.



Balvu Centrālās bibliotēkas vecākās bibliotekāres Ināras Bobrovas ieraksts bibliotēkas dienasgrāmatā: *“Šodien tapa zināmi jaunie Atzinības krusta kavalieri - Valentīna Kaša un Dzintra Sprudzāne. Informāciju tūlīt ieliku FB. Piecu dienu laikā ieraksts sasniedza gandrīz 8 tūkstošus cilvēku, no kuriem ap 3500 cilvēku kaut kādā veidā uz to reaģēja - komentēja, dalījās vai piespieda patīk. Tāda forša sajūta par mūsējiem.”*

Tas, cik lielā mērā lietotāji izmantos bibliotēkā pieejamās datu bāzes, lielā mērā atkarīgs no bibliotekāra: *“Salīdzinot atskaites perioda datus ar iepriekšējiem gadiem - vērojams datubāzu apmeklējuma skaita palielinājums. Uzsvars likts uz individuālo darbu ar lasītājiem un elektroniskajām krājumu popularizēšanas metodēm.”* (Anna Kriviša, Bērzpils bibliotēkas vadītāja.) Tā, piemēram, Bērzpils bibliotēkā 2022. gadā abonēto datu bāzu lietojums – 0, bet 2023. gadā – “News.lv” 34 skatījumi un lejupielādes, “Letonika.lv” 117 skatījumi un 70 piekļuves sesijas. To atzīst arī Kupravas bibliotēkas vadītāja Iveta Medniece: *“Veicinot apmeklētājus meklēt informāciju datu bāzēs ir palielinājies abonēto datu bāzu skatījums.”*

Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieki datubāzes popularizēja tikšanās reizēs gan ar skolēniem, gan ar senioriem, gan ar skolu bibliotekāriem, gan novada izglītības iestāžu direktoru vietniekiem, ekskursiju pa bibliotēku dalībniekiem.





17.11. Atzīmējot Valsts svētkus, Balvu sākumskola uz patriotisma mācību stundu aicināja dažādu profesiju pārstāvjus. Balvu Centrālo bibliotēku pārstāvēja Vita Romanovska, kas 5. klases skolēniem “atvēra” datubāzes “Letonika.lv” piedāvātās iespējas mācību vielas apgūšanā. Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāze tika iepazīta, iesaistot sacensībā un izspēlējot “Pilsētu ABC” spēli par Balviem.

“22.11. Balvu Kultūras un atpūtas centra rokdarbnieču pulciņa “Mežģis” vadītāja Velga Ruduka uzaicināja uz pasākumu, kas bija veltīts rokdarbnieču Skaidrītes Šneperes un Aldonas Cepurītes piemiņai, izstāstīt viņu dzīvesstāstus (no KB). Atmiņās dalījās arī Igors Šnepers ar sievu Lilitu. “Mežģa” sākumā bārķšu tehnika bija ļoti populāra un lielākus vai mazākus darbus izšuva vai katra pulciņa dalībniece. Pasākuma laikā tagadējās dalībnieces centās atcerēties šo tehniku.” (Ināra Bobrova, Balvu Centrālā bibliotēka)



Jautājumi par Kultūrvēstures datu bāzes personībām, vietām regulāri katru mēnesi tika iekļauti bibliotēkas veidotajā krustvārdu mīklu konkursā “Prātnieks” laikrakstā “Vaduguns”.

Informatīvais un datu bāzes popularizējošais darbs bija neatņemama pagastu bibliotēku darba sastāvdaļa: *“Elektroniskie informācijas resursi ieņem arvien svarīgāku vietu bibliotēkas darbā ar lietotājiem. Pirmajā vietā vienmēr tika likti drošības jautājumi internetā (individuālas sarunas). Noderīgs palīgs bibliotēkas lietotājiem - “Rokasgrāmata pret dezinformāciju” (izmantota 11 reizes). Digitālās nedēļas ietvaros kopā ar interesentiem ielūkojāmies datu bāzēs “Letonika.lv” un “Lursoft laikrakstu bibliotēka”, Google pakalpojumu daudzveidībā.” (Lazduleja)*

- **Problēmas darbā ar datubāzēm**

Nav interneta, nav datubāzu:

*“2022. gada nogalē un 2023. gadā pirmos divus ar pusi mēnešus tehnisku iemeslu dēļ nebija iespējams pieslēgties datubāzēm.” (Vecumi)*



- **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”**

Lielu atbalstu bibliotēkām, it īpaši vietējās nozīmes pagastu bibliotēkām, iespieddarbu iegādē dod programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”. Pārskata periodā Balvu novada bibliotēkām kopējais finansējums grāmatu iegādei iepirkuma programmā bija 4105,44 eiro, katrai novada bibliotēkai 178,50 eiro: apmēram 12-16 grāmatas, atkarībā no eksemplāra cenas. *“Bibliotēkai ir svarīga jebkura naudas summa krājuma papildināšanai, tāpēc ļoti būtiski, lai šāda grāmatu iepirkuma programma pastāvētu arī turpmāk. Grāmatu saraksts, no kura jāizvēlas iespieddarbi, ir bagāts ar dažādas labas literatūras piedāvājumu. No saraksta izvēlos populāru autoru daiļdarbus oriģinālliteratūrā un bērnu literatūrā, jo zinu, ka pēc šīm grāmatām vienmēr būs pieprasījums.”* (Aija Locāne, Vecumu bibliotēkas vadītāja) Piedāvāto eksemplāru skaits neatbilda pieprasījumam, tāpēc grāmatu sadale tika veikta pēc kritērijiem: pieprasījuma laiks (pirmais brauc, pirmais maļ), mērķauditorija, izsniegums, SBA iespēju izvērtējums. Grāmatas, kuru nepietika: R. Dmuhovskiene. “Skudriņa Kāpēcīte 4”, M. Krekle. “Rudens šogad būs agrs”, D. Butrima. “Vilkezers”, Dz. Geka. “Mātes Sibīrijā”, M. Zīle. “Mētelis ar sudrablapsu”, Z. Krēsliņa. “Man, lūdzu, espreso, kruasānu un laimīgu dzīvi!”, D. Judina. “Bez Nožēlas”, “Raimonds Pauls - skanošs un klātesošs”. Novērojama arī tendence: pagastu bibliotēkas iepirkumos labprāt izvēlas dārgas un augstvērtīga satura grāmatas, kuras no budžeta līdzekļiem iegādāties nevar atļauties (piem., “Mātes Sibīrijā”). Sakarā ar to, ka tikai puse no Balvu novada publiskajām bibliotēkām strādā BIS Alisē, objektīvus iepirkuma grāmatu izsnieguma datus izgūt nav iespējams, par tās pieprasījumu un apgrozījumu atbild katras bibliotēkas vadītājs, jo izvēle veikta ļoti apdomīgi un rūpīgi. Diemžēl, nav pieprasījuma dzejas grāmatām.

- **Darbs ar parādniekiem**

Par nenokārtotām saistībām ar bibliotēku tika atgādināts gan zvanot, gan nosūtot e-pastu, gan satiekot personiski uz ielas (pagastos). Jāpiezīmē, ka ļaunprātīgu parādnieku nav daudz, pārsvarā grāmatas nenodotas paliek no valsts izbraukušajiem vai mūžībā aizgājušajiem lasītājiem. Metodiskajā darbā nepārtraukti tika atgādināts par nepieciešamību precizēt un papildināt kontaktinformāciju. Par grāmatu atgriešanu bibliotēkām aicināja arī ieraksti un akcijas sociālajos tīklos (piemēram, “Atnes uz bibliotēku laikus nenodoto grāmatu, un Ziemassvētku vecītis Tevi izsvītros no blēņdaru saraksta!”).

- **Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā**

*“Kvalitatīvu, dažādām lietotāju interesēm atbilstošu krājuma komplektēšanu ierobežo finansiālie resursi. Grāmatu cenas nemitīgi pieaug. Nozaru literatūras izdevumi dažreiz interesē šauram lasītāju lokam, tāpēc nav ekonomiski izdevīgi palielināt to īpatsvaru krājumā. Tomēr lietotāji vienmēr interesējas par izdotajām jaunākajām grāmatām – gan latviešu, gan ārzemju autoru darbiem, pēc tām ir pieprasījums un bibliotēka ne vienmēr var apmierināt lasītāju vēlmes, tāpēc 2023.gadā bibliotēka SBA pakalpojumus ir izmantojusi vairāk nekā pēdējos divos gados. Periodiskie izdevumi ir pietiekoši daudzumi.” (Anna Kriviša, Bērzpils)*

## **7. Darbs ar bērniem un jauniešiem\***

- **Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji**

No visiem Balvu novada publisko bibliotēku lietotājiem viena trešā daļa (32%) ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem. Balvu Centrālajā bibliotēkā no 1828 lietotājiem 625 ir lietotāji līdz 18 gadiem, t.i., 34,2 % no visu lietotāju skaita. Aktīva bibliotēku darbība ar šo mērķauditorijas grupu norisinājās tajās pagastu bibliotēkās, kuru teritorijā ir kāda izglītības iestāde. Pārskata periods bija iezīmīgs tieši ar bērnu atgriešanos bibliotēkā, jo būtiski pieauga šim vecumposmam atbilstošo lietotāju apmeklējums. Pēc Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieču novērojumiem, pieaug pēcpusdienās to klašu grupu skolēnu skaits, kurās vairs nav tā saucamās pagarinātās grupas (Balvu sākumskolas pirmo, otro klašu skolēni). Pagastu bibliotēkās bērnu un jauniešu pieplūdums bija vērojams skolēnu brīvlaikā, it īpaši vasarā. Pamatā viņi uz bibliotēku nāca pavadīt brīvo laiku līdz nodarbībām kādā interešu pulciņā, sagaidīt transportu uz mājām, pabūt kopā ar draugiem, paspēlēt spēles un relaksēties. Grāmatu izsniegums, diemžēl, samazinājās: *“Pēcpusdienās bibliotēku apmeklē skolēni. Čakli ir skolas internāta bērni. Ziemā bērni braukā no kalniņa, kas atrodas pretī bibliotēkai un nāk sasildīties. Uzkavējas arī tie, kuri gaida pagasta autobusu uz mājām. Viņi spēlē galda spēles, datorspeles, liek puzzles, skatās multfilmas, un darbojas bērnu stūrītī.” (Anita Smuškova, Medņevas bibliotēkas vadītāja)*

- **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu**

Balvu Centrālā bibliotēka Balvu novadā darbojas arī kā konsultatīvais un metodiskais centrs darbā ar bērniem un jauniešiem. Visvairāk tiek sniegts atbalsts, organizējot bērnu žūrijas darbu, kā

arī Skaļās lasīšanas sacensības. Tiek apkopota informācija par darbu ar bērniem un jauniešiem visa novada bibliotēkās, gatavotas prezentācijas.

- **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana**

Balvu novada publisko bibliotēku krājums bērnu un jauniešu auditorijai tika paplašināts mērķtiecīgi un regulāri, izvērtējot atbilstošās mērķauditorijas esamību attiecīgajā bibliotēkas apkalpojamajā zonā. Pēc BIS Alise datiem pārskata periodā kopumā tika iegādātas 947 grāmatas (>9.kl.), 8 spēles, 13 audiovizuālie un 3 elektroniskie resursi. Krājuma papildināšanai tika meklēta, vērtēta un atlasīta jaunākā informācija izdevniecību un grāmatu apgādu mājas lapās: [www.zvaigzne.lv](http://www.zvaigzne.lv); [www.virja.lv](http://www.virja.lv), [www.lgramata.lv](http://www.lgramata.lv); [www.lielsmazs.lv](http://www.lielsmazs.lv); [www.janisroze.lv](http://www.janisroze.lv), [www.krisostomus.lv](http://www.krisostomus.lv), sekojot līdzī LNB atsūtītajiem jaunumu sarakstiem, iepazīstoties ar informāciju par grāmatām [www.satori.lv](http://www.satori.lv). Uzmanība tika pievērsta jaunākajai oriģinālliteratūrai bērniem un jauniešiem, interesantai tulkotajai bērnu literatūrai, bilžu grāmatām, uzziņu literatūrai par aktuālām tēmām. Balvu Centrālās bibliotēkas abonementā bērniem pēc lasītāju - jauniešu pieprasījuma tika iepirktas arī grāmatas angļu valodā caur "Krisostomus Latvija" - 23 grāmatas par kopēju summu 297,42 EUR. Lai pēc iespējas vairāk tiktu apmierinātas lietotāju vajadzības, izmantots arī SBA. Regulāri vērtīgas, bet nolietotas grāmatas iespēju robežās tika aizvietotas ar tādām pašām jaunām. Par bibliotēkas budžeta līdzekļiem iegādātas arī bērnu žūrijas grāmatas, jo iepirkumā piedāvātais eksemplāru skaits ir nepietiekams. Tiek sekots līdzī arī skolu ieteicamās literatūras sarakstiem. Balvu Centrālās bibliotēkas abonementa bērniem krājuma papildināšanai no visiem budžetā piešķirtajiem līdzekļiem 33,4 %.

Notiek regulārs darbs pie krājuma attīrīšanas, atlasot un norakstot nolietotos, mazizmantotos eksemplārus un dubletus.

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

**Balvu Centrālā bibliotēka:**

Abonementā bērniem tika sniegtas 96 uzziņas. Dažas no tām: literatūras piedāvājums daiļlasītāju konkursam, dzejoļi par lietus tēmu, spoki latviešu literatūrā, par kokiem bērniem pirmsskolas iestādē, daiļliteratūra par citādiem bērniem, par Latviju - pirmsskolniekiem, ziemu un ziemassvētkiem literatūrā u.c.

Februārī bibliotēka jau 14 gadu iesaistās Drošāka interneta centra aktivitātēs. Pašiem mazākajiem bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvāta izglītojošā un aizraujošā nodarbība kopā ar lācēnu Ričiju Rū un viņa Tet skoliņas draugiem "Pirms internetu lieto Tu, atceries par drošību!" Bērni skatījās video, klausījās, lasīja, burtu juceklī atzīmēja video dzirdētos vārdus, dziedāja,

kustējās kopā ar lācēnu Ričiju Rū un Tet skoliņas draugiem. Katrs dalībnieks saņēma diplomu un ierīču lietošanas noteikumus, kuri mājās ar vecākiem jāpārrunā un jāapstiprina ar parakstu. Piedalījās PII “Pīlādzītis”, “Sienāzītis”, “Ieviņa” vecāko grupiņu bērni. Balvu sākumskolas, Stacijas pamatskolas, Tilžas vidusskolas 1.-3. klašu kolektīvi, kopskaitā 80 dalībnieki.

Septembra mēnesī Evita Arule Drošības dienas ietvaros viesojās Balvu Valsts ģimnāzijā ar mērķi pievērst skolēnu uzmanību medijpratības jautājumiem, drošībai un pastāvošajiem riskiem internetā. Šogad drošības diena bija organizēta 16 dažādās drošības stacijās, viena no tām bija drošības ceļvedis internetā. Četrstundu garumā Balvu Centrālās bibliotēkas aktivitātē piedalījās 16 klašu kolektīvi, kopā 276 dalībnieki. Skolēni labprāt diskutēja, dalījās savā vai tuvinieku pieredzē.

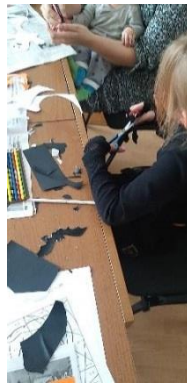
2023. gadā “Ēnu dienu” mājas lapā tika izveidots Balvu Centrālās bibliotēkas profils, kurā tika ievietoti visi piedāvājumi: katrs darbinieks izveidoja nelielu sava darba reklāmu, kāpēc tieši šo cilvēku būtu vērts ēnot. Pieteicās 6 “Ēnas”: trīs apzināti, trīs pēc principa “ja jau kaut kur jāiet..” Pie “ēnām” tika krājuma apstrādes un komplektēšanas speciālistes, speciāliste radošajā un komunikācijas jomā un bibliotekāres abonementā darbā ar bērniem. Tās bija Balvu Valsts ģimnāzijas meitenes, 11. klases skolniece no Viļakas un 9. klases skolniece no Madonas (mācās Lubānā). Ēnošana sākās ar ekskursiju pa bibliotēku. Atsaucīgas meitenes, interesējas par bibliotekāro darbu, uzmanīgi klausījās, veidoja pierakstus. Madonas meitenē saskatījām bibliotekārā darba entuziasti un turpinājumu, pārsteigums bija arī ēnotājas izvēle doties uz Balviem – interesanti redzēt, kā strādā citas bibliotēkas, jo Madonas un Lubānas bibliotēkas jau pazīstamas. Secinājums: interese par bibliotekāro darbu ir, arī tām “ēnām”, kuras atnāca sākotnēji bez intereses, pēc pavadītās dienas priekšstats par darbu bibliotēkā krasi mainījās uz pozitīvo pusi.

Maijā bibliotēku kā iespējamo darba objektu dizaina un tehnoloģijas stundām izvēlējās divas Balvu Valsts ģimnāzijas meitenes. Viņu uzdevums bija izpētīt bibliotēkas telpas no dizaina viedokļa. Atradām kopīgi gan veiksmīgus risinājumus, gan lietas, kurām būtu vērts pievērst uzmanību, iekārtojot darba telpas jaunajā vietā. Tāpat ģimnāzistes pirmo reizi dzīvē praktiski redzēja un saprata, ko nozīmē ergonomika un ergonomisks aprīkojums: ergonomiski pielāgotu datorpeli. Rezultātā secināja, ka uz bibliotēku ir jānāk biežāk, jo te ir tik daudz kā interesanta!



Kupravas bibliotēkā mazie apmeklētāji vasaras brīvlaikā labprāt kopā ar bibliotekāri Ivetu Mednieci uzspēlēja dažādas galda spēles, minēja mīklas, lasīja grāmatas, tā mācoties latviešu valodu (Kupravā pārsvarā ir krievvalodīgie iedzīvotāji), gāja rotaļās un citādi radoši apguva dažādas prasmes un iemaņas, kā arī jēgpilni pavadīja brīvo laiku.

Vīksnas bibliotēkā Gunita Kiseļova organizēja “Aktīvās pēcpusdienas” vasaras brīvlaikā un skolēnu rudens brīvlaikā. Vasaras brīvlaika “Aktīvajās pēcpusdienās” ar bērniem kopīgi lasīja grāmatas, bērniem bija iespēja spēlēt galda spēles, zīmēt, krāsot. Protams, bērniem tika nodrošināts internets un dators, kur viņi spēlēja izglītojošas spēles. Klausījās pasakas. Rudens brīvlaikā bērniem tika organizētas radošās darbnīcas, kas bija labi apmeklētas un bērniem patika.



### Žiguru bibliotēka



Dzejas dienas kopā ar Viduču pamatskolu (izglītības iegūšanas vieta – Žiguri), veidojam mandalas no ziediem.



Lasām ar PII vecāko grupiņu “Bērnu žūrijas grāmatas”. (Benita Troška, Žiguru bibliotēkas vadītāja)

### Viļakas bibliotēka



Viļakas bibliotēkas vadītāja Rutta Jeromāne devās uz Viļakas Valsts ģimnāziju, lai medijpratības stundās 11. un 12. kl. audzēkņus iepazīstinātu ar interneta resursiem, kuros var gūt bagātu informāciju mācību procesam un pašizaugsmei. Pasākuma apraksts pieejams [šeit](#).



- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

Organizējot pasākumus bērniem, galvenais mērķis ir lasītprasmes un lasītprieka veicināšana, sākot jau no pirmsskolas vecuma.

Balvu Centrālajai bibliotēkai pa šiem gadiem ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestāžu skolotājiem un viņu audzēkņiem. 2023.gadā tika regulāri piedāvātas dažādas **tematiskas rīta stundas** - par putniem, zaķiem, Latviju un Balviem u.c. Astoņas pirmsskolnieku grupiņas -154 bērni, aktīvi piedalījās bērnu žūrijas grāmatu lasīšanā: nāca uz bibliotēku, klausījās bibliotekāru grāmatu priekšā lasīšanu, piedalījās pārrunās par izlasīto, iesaistījās radošās aktivitātēs, kā arī spēlēja spēles un gāja rotaļās. Pavisam tika noorganizētas 56 rīta stundas, ko apmeklēja 974 pirmsskolnieki.



**Sarunas par grāmatām** tika piedāvātas 1.-6. klašu skolēniem, lai palīdzētu arī mācību procesā izvēlēties lasīt grāmatas, ko literatūras stundā prezentēt saviem klasesbiedriem. Skolēni tika iepazīstināti ar interesantām, jaunām piedzīvojumu, fantāzijas, ceļojumu grāmatām, kuras lasītājam liek sapņot, smieties un raudāt. Pavisam notika 9 sarunu stundas, kurās piedalījās 157 audzēkņi. Prieks par tādiem brīžiem, kad iepazītās grāmatas tiek izņemtas lasīšanai!

Skolēniem notika 2 sirsnīgas **tikšanās ar rakstniekiem**. **Laura Vinogradova** tikās ar 32 sākumskolas skolēniem, kuri pirms tam bija iepazinuši viņas grāmatas. **Inesi Zanderi** uzklusēja 46 3. klašu skolēni, kuri pirms tam piedalījās **literārajā stundā** par rakstnieces dzīvi un daiļradi.

Kopā ar Inesi Zanderi uz tikšanos ar Balvu Valsts ģimnāzijas un Balvu Profesionālās un vispārīgizglītojošās vidusskolas jauniešiem un pedagogiem ieradās viņas dzīvesbiedrs, žurnālists, kara

reportieris un grāmatu autors Atis Klimovičs. Laikā, kad Ukrainā norisinās aktīva karadarbība un Eiropa dzīvo kara ēnā, klātesošie uzmanīgi klausījās žurnālista stāstījumā par pieredzēto, piedzīvoto dažādos “karstajos punktos”: Afganistānā, Gruzijā, Čečenijā, tagad arī Ukrainā. Jaunieši aktīvi uzdeva jautājumus, iesaistījās diskusijā, kā palīdzēt ukraiņiem un nosargāt savu zemi un brīvību. Kopumā sarunā piedalījās 168 klausītāji.



**Skaļās lasīšanas reģionālais fināls** notika 11. maijā, kad Balvu Centrālajā bibliotēkā pulcējās LNB Skaļās lasīšanas reģionālā konkursa dalībnieki - 9 labākie lasītāji - 5. klašu skolēni no Balvu sākumskolas, Tilžas pamatskolas un Tilžas bibliotēkas, Eglaines pamatskolas, Lazdukalna bibliotēkas un Viļakas Valsts ģimnāzijas. Pasākuma dalībniekus iepriecināja bibliotēkas lasītājs un Balvu mūzikas skolas audzēknis **Hugo Ušackis**, bet **Guntra Gibala**, bibliotēkas lasītāja un Balvu Valsts ģimnāzijas teātra pulciņa dalībniece, ļāva ielūkoties Aspazijas dzejas pasaulē. Visi lasītāji saņēma saldās balviņas un diplomus, bet pirmo trīs vietu ieguvēji “Zvaigznes ABC” dāvanu kartes, kuras dāvināja SIA “INVIK”, kas ļaus pašiem izvēlēties labāko grāmatu. Balvu novadu 2023. gada 30. septembrī Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības 2023 finālā Latvijas Nacionālās bibliotēkas Ziedoņa zālē, kurā piedalījās 30 labākie grāmatu lasītāji no visas Latvijas, godam pārstāvēja reģionālā konkursa finālists, Balvu sākumskolas 6.b klases skolēns, **Jānis Zakss** ar Ilzes Skrastiņas grāmatas “Kā iet pa skolu? Normāli.” fragmenta lasījumu. Jāni atbalstīt devās arī ģimene, klases biedri, skolas direktore un Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem Ligita Pušpure: *“Lasītāji visi bija labi, žūrijai bija ļoti grūti izvēlēties. Nekādu balvu neieguvām, bet arī nebija kauns, Jānis savu fragmentu izlasīja labi un nesamulsa arī no vadītāja Anša Bogustova uzdotajiem jautājumiem.”* Fināla sacensības notika pasākumu cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros.



Darbošanās lasīšanas veicināšanas programmā ”**Bērnu - Jauniešu -Vecāku žūrija 2023**” izveidojusies jau kā tradīcija no pašiem programmas pirmsākumiem. Vislielākais prieks bija par čaklajiem pirmsskolniekiem , pavisam astoņas grupiņas, kuri nāca darboties kopā uz bibliotēku rīta stundās, kad kopā lasījām, runājām, darbojāmies un spēlējām. Pavisam kopā 2023. gadā lasīja un grāmatas novērtēja 202 eksperti. No tiem 5+ =169; 9+ =14; 11+ =5; 15+ =2, vecāku žūrijā 12. Prieks bija, ka Balvu Centrālās bibliotēkas vārds izskanēja, saņemot atzinību par lasītprieka veicināšanu sociālajos tīklos ( par darbu 2022.gadā - lasīšanas svētkos, kuri notika 2023. gadā).

Mācību gada noslēgumā 1. klašu skolēniem turpinājām piedāvāt **bibliotēkas izzināšanas ekskursijas**: iepazīstinājām ar bibliotēku kā vietu informācijas ieguvei, mācībām, izklaidei un atpūtai. Izstaigājām visas telpas, vairāk apstājoties telpās, kurās ir piedāvājumi bērniem: novadpētniecības un radošajā lasītavā, abonementā bērniem aplūkojām izstādi “”Ineses māja,” kopīgi izlasījām pasaku, izspēlējām alfabēta spēli un atkārtojām alfabētu, kā pa jokam to izdziedot. Skolotājām tika iedotas grāmatzīmes ar informāciju par bibliotēku, galvojumi.

Lai radītu interesi par bibliotēku, tika noorganizētas **tematiskas pēcpusdienas**:

Martā - pēcpusdiena bērnu žūrijas ekspertiem, lai uzzinātu grāmatas uzvarētājas un piedalītos spēlēs, oktobrī - **spokainā pēcpusdiena**, kur aktivitātes bērniem notika dažādās bibliotēkas telpās : abonementā bērniem tika noskaidrots, kas ir veļu laiks un apmeklētāji uzzināja, ka 31. oktobrī svinam arī Krišjāņa Barona dzimšanas dienu, tika lasīti spoku stāsti no bibliotēkā atrodamajām grāmatām; novadpētniecības lasītavā lasījām spokainos Balvu muižas stāstus, kuru autori lielākoties bija nu jau bijušie skolas skolēni; lasītavās varēja veidot maskas un fantazēt, kas varētu slēpties baismīgajās sajūtu kastēs, bet bibliotēkas zālē apmeklētāji iekustināja bibliotēku spokainajā disko ballītē!





Decembrī norisinājās **pēcpusdiena “Izzināsim Ziemassvētkus”** kopā ar čaklākajiem grāmatu lasītājiem, kad tika spēlētas spēles, minētas mīklas, lasīti ticējumi, gatavoti apsveikumi un labākajiem lasītājiem tika pasniegtas “bibliotēkas Rūķa” sagatavotās saldumu paciņas ar klāt pievienotu atklātnīti “Paldies, ka Tu lasi!”

Bibliotēkas apmeklētājiem, kuri bieži uzturas bibliotēkā, [www.kahoot.com](http://www.kahoot.com) vietnē tika izveidota spēle ”Esi gudrinieks - piedalies”, piedāvājot atbildēt uz jautājumiem par grāmatām un literatūru.

Turpinājās arī Covid-19 laikā aizsāktie **konkursi - viktorīnas** bērniem un vecākiem interneta vietnēs, kur atbildes uz jautājumiem bija atrodamas grāmatās. Pavisam notika 3 konkursi: “Balvi - skaistākā pilsēta Latvijā” - 92 dalībnieki; “Putni dabā un literatūrā”- 162 dalībnieki, “Dzīvnieku tēli bērnu literatūrā” - 130 dalībnieki. Lai stimulētu piedalīties, trīs pareizo atbilžu iesniedzēji izlozes kārtībā saņēma saldās veicināšanas balviņas.

Lai pievērstu uzmanību bibliotēkai kā vietai, kur var interesanti un lietderīgi pavadīt brīvo laiku, tika piedāvātas arī dažādas **radošās darbnīcas**. Tādas pavisam bija 11, kad varēja izgatavot dažādas lietas: kalendārus, grāmatzīmes, apsveikumus, putnus, kurus vēlāk izmantojām, noformējot bibliotēkas telpas.



Bibliotēkas bērnu abonementa logus februārī - bibliotēkas dzimšanas dienas mēnesī rotāja bibliotēkas čaklā lasītāja Sanda Truhanova zīmējumu izstāde pēc izlasītajām grāmatām, pavasarī -

vizuāli informatīva izstāde par putniem grāmatās, kā arī bērnu žūrijas grāmatu kolekcijas attēlu izstāde ar aicinājumu lasīt un vērtēt!

Lai padarītu pievilcīgākas telpas, bērnu abonementa sienas tika noformētas ar dažādām **radošu darbu izstādēm**. Janvārī varēja aplūkot mūsu mazo lasītāju - pirmsskolas izglītības iestādes “Sienāzītis” 1,5 - 5 gadu radošo darbiņu izstādi, kā arī, sadarbojoties ar Balvu Mākslas skolas skolotāju Līgu Buli, skaistas un krāšņas audzēkņu mākslas darbu izstādes. Maija mēnesī abonementā bērniem bija skatāma ceļojošā izstāde “Ineses māja” - Annas Vaivares oriģinālizstrādes, kas radītas Guntas Šnipkes bilžu grāmatai ar tādu pašu nosaukumu “Ineses māja”, kas izdota izdevniecībā “Liels un mazs”.

Decembra mēnesī aizsākās un visus priecēja 5 gadīgā **Gustava Guska lielformāta zīmējumu izstāde**, uz kuras atklāšanu bija ieradušies visi Gustava draugi no pirmsskolas izglītības iestādes” Pīlādzītis.”



Sadarbojoties visiem bibliotēkas darbiniekiem, maijā bibliotēkas āra lasītavā tika sarīkoti krāšņi **dārza svētki “Alise grāmatu zemē”**, kuros piedalījās apmēram 300 dalībnieki, no kuriem 250 bija bērni un jaunieši (vairāk skatīt 10. nodaļā “Publicitāte”).

**Erudīcijas spēle “Mana Latvija”** ir jau kā tradīcija novembra mēnesī. Gaidot Latvijas dzimšanas dienu, klašu kolektīvi tiek aicināti izspēlēt spēli, apceļojot Latviju kartē, apstājoties dažādās pilsētās un atbildot uz jautājumiem, kurus būtu svarīgi zināt ikvienam bērnam zāle. Tika salikti himnas vārdi, vārds LATVIJA u.c. Balvu Centrālās bibliotēkas organizētos pasākumus un to apmeklēju skaitu pārskata periodā skat. Pielikumā Nr. 4.

Balvu novada vietējās nozīmes bibliotēkās veiksmīgākie pasākumi un lasīšanas veicināšanas aktivitātes bija saistītas ar Bērnu un jauniešu žūriju, tematiskajiem pasākumiem pirmsskolas izglītības iestādēm, pasākumiem skolēnu brīvlaikā, Ziemeļvalstu literatūras nedēļu un ar dažādiem pasākumiem, svinot valsts un gadskārtu svētkus.

Baltinavas bibliotēkā bērnu auditorijai tika piedāvātas dažādas aktivitātes – tematiskas nodarbības kopā ar pasaku tēlu žurciņu, tikšanās ar grāmatu autoriem Grāmatu svētkos, grāmatu



izstādes, radošās darbnīcas. Ļoti laba sadarbība ar Baltinavas vidusskolas pirmskolas grupu skolotājām, jo ar viņu palīdzību, jo gandrīz visi bērni piedalās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas grāmatu lasīšanā un vērtēšanā. Bērnu audzētāji pasākumā „Cimos pie grāmatām” iepazīst bibliotēku, tās atmosfēru, šķirstīja grāmatas un spēlējās ar bibliotēkā esošajām rotaļlietām. Pavasara gaidīšanas pasākumā bērni kopā ar žurciņu pārrunāja pavasara darbus, ko dara vecāki dārzā. Tad kopā noklausījās dziesmiņu par balto pupu. Tā kā žurciņas krājumos pupas nebija, tad iestādīja zirņus un kopā ar audzinātāju apņēmas novērot, kā trauciņos aug iesētie zirņi. Māmiņu dienai veltītā pasākumā piecgadnieku bērnu audzētāji grupas bērni kopā ar Žurciņu lasīja dzejoļus par māmiņu, klausījās dziesmiņas un mācījās iesaiņot atraitnīšu podiņus - dāvanu māmiņai.



Bērzkalnes bibliotēkā 2023. gadā notikuši 6 pasākumi bērniem, 10 bērnu literatūras izstādes, 5 bērnu darbiņu izstādes. Viena no izstādēm bija veltīta Nika Bratuškina zīmētajiem darbiņiem. Viņš pēc katras izlasītās grāmatas uzzīmēja atbilstošu zīmējumu. Niks Bratuškis prezentēja savus zīmētos darbus, pastāstot par savu mīļāko grāmatu, par viņaprāt interesantākajām grāmatām, aicinot bērniem vairāk lasīt grāmatas. No 2019. gada 8. oktobra līdz 2023.g. martam Niks ir izlasījis 443 grāmatas. Kopā ar pirmskolas izglītības iestādes audzinātājiem tiek veidoti tematiski pasākumi, atbilstoši apgūstamajai vielai: Esi drošs, Rudens mežā, Jaukās vasaras spēles, Iepazīsti profesiju u.c.



Bērzpils bibliotēkā tika atzīmēta **Ziemeļvalstu literatūras nedēļa**. 2023. gada Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas tēma bija "Ziemassvētki Ziemeļvalstīs". Lennebergas Emīla dzimšanas dienas svinības notika Ziemassvētku atmosfērā: bibliotēkas telpas noformētas atbilstoši tematikai. Kopīgi



lasīts fragments no Astridas Lingrēnas, Bjerna Berga “Lennebergas Emīla ziemas grāmatas”. Kā jau svinībās pieklājās, bija īpašā jubilejas torte. Katrā tortes gabaliņā tika ievietoti divi jautājumi par Astridas Lindgrēnas grāmatu varoņiem, arī gaviļnieku Emīlu. Atbildes uz jautājumiem noslēptas grāmatu plauktos starp grāmatām. Atbilžu variantos grāmatu citāti, kurus izlasot varēja uzzināt pareizo atbildi. Atbilžu meklēšanā ar interesi iesaistījās visi bērni. Atbildes veiksmīgi tika atrastas un kopīgi izlasītas. Lasījumu izskaņā Emīla dzimšanas dienas svinību dalībnieki saņēma arī Ziemassvētku kūksiņu ar jubilāra Emīla emblēmiņu. Mārtiņdienas priekšvakarā bibliotēkā ciemojās Bērzpils pamatskolas piecgadnieki un sešgadnieki: ķekatknieki gāja rotaļās, uzzināja, ko Mārtiņdienā dara, ko liek galdā un kā svin Mārtiņus. Jau otro gadu **Ziemas saulgriežos viesojas rūķis Laimnesis**. Šajā dienā bibliotēku apmeklēja Bērzpils pamatskolas izglītojamie. Pirmajā aktivitātē “Vai zini latviešu sakāmvārdus un parunas?” vajadzēja pārbaudīt savas zināšanas. Katram sakāmvārdam un parunai piedāvāti četri atbilžu varianti. Atbildes uz ātrumu. Kurš pirmais atbild, tam šokolādes naudiņa. Otrā aktivitātē – Ziemassvētku brieža/atsperītes – gatavošana. No divām kopā savienotām papīra strēmelītēm saloka atsperīti, kuru pēc saviem ieskatiem izkrāso vai aplīmē ar palīgmateriāliem. Trešā aktivitātē - spēle “Zeme, ūdens, gaiss”. Rūķis Laimnesis pasaka, piemēram, zeme, un dod bumbu kādam dalībniekam, kuram savukārt jānosauc dzīva būtne, kas apdzīvo zemi utt. Ceturtā aktivitātē - “Saliec pats savu tautasdziesmu”. Tēma- Ziemassvētki. No atsevišķi sagrieztajām tautasdziesmu rindiņām jāsaliek sava skanīga un saderīga tautasdziesma. Piektā, noslēdzošā aktivitātē “Sniegavīru bouldings”. No sniegavīru glāzēm izveido piramīdas un mēģina tās sagāzt. Kuram tas izdodas ar trīs metieniem, tas tiek iepriecināts ar kādu mazu, simbolisku dāvaniņu. Vislabāk bērniem patika “Sniegavīru bouldings”.



Krišjāņu bibliotēkas jaunā vadītāja nāca ar ierosmēm un jauninājumiem. Lai gan Krišjāņos nav izglītības iestāžu, tika domāts par saturīgu laika pavadīšanu brīvlaikā vai pēc mācībām. Rezultātā bibliotēkas apmeklējums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam pārskata periodā pieaudzis par 198% (no 120 līdz 358). Ieskats bibliotēkas Facebook :



Medņevas bibliotēkas veiksmīgākās aktivitātes darbā ar bērniem:

**Bērnu žūrijas grāmatu lasīšanas stundas:** “Ar PII “Pasaciņa” bērniem pārrunājām izlasītās grāmatas, piešķirām vietas. Bērni saņēma dāvanīņas - atstarotājus un tika cienāti ar āboliem, kā arī skolotājai tika pasniegts Pateicības raksts un sienas kalendārs ar mājdzīvnieku attēliem. Skatījāmies multfilmās, dziedājām dziesmas un jauki pavadījām laiku”;

**Izzinošās stundas:**

- ☞ “*Lieli putni, mazi putni*”. “Youtube.lv skatījāmies, klausījāmies un arī mācījāmies pazīt putnus pēc izskata un balss. Klausījāmies putnu dziesmu stāstus ar pirkstiņspēlēm. Izspēlējām rotaļu “Visi putni lido”, kura bērniem ļoti patika. Klausījāmies ansambļa “Dzeguzīte” dziedātās dziesmas par putniem un dziedājām līdzī. Apskatījām grāmatiņas “Neglītais pīlēns”, “Meža skola”, “Diži putni, mazi putni”, “Kaķītis un ūpītis”, “Vistiņa iemīlējusies” u.c. Dažas grāmatas tika paņemtas līdzī uz dārziņu”;
- ☞ “*Sīki, mazi kukaiņi*”: “apskatījāmies un izpētījām “Mazā mežu enciklopēdiju” un “Kikas Mikas enciklopēdiju” par kukaiņiem. Apskatījām, cik daudz ir dzejoļu grāmatu un pasaku grāmatu par kukaiņiem. Izlasījām pasaku par Siseni un skudru, kā arī I. Bakšes grāmatiņu “Mārīte Punktīte”. Skatījāmies un klausījāmies kukaiņus arī youtube.com, arī neparastos kukaiņus.”

Aprīlī **Starptautiskajā bērnu grāmatu dienā** pasākumā “Es esmu grāmata, izlasi mani” bērni tika iepazīstināti ar jaunākajām bērnu grāmatām. Pārrunājām, kas vairāk interesē: pasakas,

dzejoļi vai grāmatas par dzīvniekiem, piedzīvojumiem. Skolēni pierakstījās bibliotēkā un izņēma grāmatas uz mājām.

**Dažādas izstādes:** *“8.,9.klases skolēni un skolotāja I. Raginska apskatīja neredzīgo un vājredzīgo cilvēku darbu izstādi, kā arī uzkavējās pie grāmatu plauktiem. Bet visvairāk viņus ieinteresēja Ilmāra Meža grāmata “Latviešu uzvārdi arhīvu materiālos”, jo katrs gribēja izlasīt un uzzināt par savu uzvārdu.”*

**Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākums:** *“rītausmas stundā lasījām M. Stārastes grāmatas “Pasakaini sniegi snieg” fragmentus kopā ar PII” Pasaciņa” bērniem.”*



### Tilžas bibliotēka:

*“2023. gadā bērnu auditorijai ir piedāvātas dažādas aktivitātes - tematiskas nodarbības, grāmatu izstādes, viktorīnas, ekskursija, radošās darbnīcas. Skolas mācību gada laikā katru otrdienu bibliotēkā notika radošās pēcpusdienas.”*

20. jūnijā Tilžas bibliotēkas projekta “Bērnu žūrijas” eksperti un čaklākie lasītāji brauca ekskursijā iepazīt Valmieru. Kā pirmais no apmeklētajiem objektiem bija fantāzijas zeme “Neonija”. Tā ir mākslīgi radīta un unikāla apskates ekspozīcija. Pēc tam apmeklējām Valmieras muzeju un, lai labāk iepazītu muzejā esošo ekspozīciju, veicām dažādus uzdevumus. Gide klātesošajiem pastāstīja par maizes tapšanas ceļu. Kā viens no uzdevumiem bija neredzot noteikt, kāda maize tiek nogaršota. Kā jau kārtīgiem grāmatu lasītājiem, tad viens no pieturpunktiem bija Valmieras integrētā bibliotēka. Bibliotekāre izrādīja telpas un pastāstīja par darbu bibliotēkā. Bērniem lielu interesi izraisīja apakšstāvs, kur ikdienā apmeklētāji netiek ielaisti. Apmeklējām arī bērnu izklaides centru “Brīnumu mežs”. Šis objekts ieguva vislielāko bērnu sajūsmu un apbrīnu. Kā pēdējais no objektiem bija mini zoo “Mežiņi” apmeklējums Valmieras novada Dikļu pagastā.. Šeit varēja aplūkot daudz dažādus dzīvniekus un putnus. Dažus no tiem apmeklētāji drīkstēja barot, noglaudīt un samīļot! Tilžas bibliotēkas radošo pēcpusdienu tematiku skat. Pielikumā Nr.5.





Vecilžas bibliotēkā Tilžas pamatskolas pirmsskolas izglītības grupas Vecilžā bērni kopā ar audzinātājām apmeklēja bibliotēku, lai kopīgi izvēlētos grāmatas lasīšanai grupiņā, kā arī piedalās bibliotekāres rīkotajās nodarbībās, kuru laikā runāts par dažādu svētku svinēšanas tradīcijām, minētas mīklas, lasītas tautasdziesmas un ticējumi, zīmēts, krāsots, līmēts. 2023. gadā ir notikušas 10 nodarbības.

Viļakas bibliotēkas pārskata perioda veiksmīgākās aktivitātes bērniem un pusaudžiem: “[Vai tas ir labi?](#)”, “[Inesei Zanderei 65](#)” un “[Lennebergas Emīla Ziemassvētki](#)”. Pasākumu apraksts un foto pievienoti saitēs uz bibliotēkas mājas lapu zem nosaukuma.

- Sadarbība ar izglītības iestādēm

Balvu novada publiskās bibliotēkas sadarbojas ar tām izglītības iestādēm, kuras atrodas viņu apkalpošanas teritorijā. Balvu Centrālā bibliotēka sadarbojas ar visām novada izglītības iestādēm. Sadarbības formas: kopīgi organizēti dažādi tematiskie pasākumi, izzinošās stundas (arī izstrādājot nodarbības plānu, meklējot materiālus, noformējot pasākuma telpu u.tml.), Bērnu žūrijas grāmatu nodrošinājums, atbilstoši mērķauditorijai un pieprasījumam, Grāmatu svētku organizēšana. Bibliotekāri aktīvāk dodas uz skolu vai pirmsskolas izglītības iestādi, popularizējot bibliotēkas darbu un pakalpojumus. Pārskata periodā slēgta Krišjāņu pirmsskolas izglītības iestāde, jaunu izglītības iestāžu nav.

*“Šajā pārskata perioda darbā ar bērniem un jauniešiem ir izveidojusies sadarbība ar PII “Ieviņa” “Rūķīšu” grupiņu. “Rūķīšu grupiņas bērni bija ieradušies bibliotēkā uz bibliotekāro stundu, kur viņi iepazinās ar bibliotēkas telpām, bibliotēkas krājumu bērniem. Pārrunājām bibliotēkā pieejamos pakalpojumus. Audzinātājām arī radās interese par bibliotēkas krājumā esošajām grāmatām, kas varētu noderēt viņu darbā. Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros tikāmies ar PII “Ieviņa” Rūķīšu grupas audzēkņiem, lasījām fragmentu no Astrīdas Lindgrēnes grāmatas “Lennebergas Emīla jaunie nedarbi”. Pēc izlasītā bērni atbildēja uz jautājumiem. Pasākums notika PII telpās. Pēc pasākuma bērni bija aicināti izkrāsot zīmējumus, kas saistīti ar*

*Ziemassvētkiem. Pēc tam šie zīmējumi bija apskatāmi bibliotēkā izstādē. Tā kā sadarbība ar PII "Ieviņa" ir uzsākta tikai pārskata perioda beigās, ļoti ceru, ka tā nepārtrūks nākamajā pārskata periodā. Grupiņas bērniem tika atdāvināti norakstītie bērnu žurnāli, par kuriem gan audzinātājai, gan bērniem bija prieks". (Gunita Kiseļova, Kubulu bibliotēkas vadītāja)*

Veiksmīgs sadarbības piemērs ir Lazdukalna bibliotēkas vadītājai Ligitai Kalnējai: *"Bibliotēkas darbības viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir bērnu lasīšanas veicināšana un literāro interešu attīstīšana. Bibliotekāre biežāk ir ciemojusies skolā, līdz ar to pieaugusi skolēnu ieinteresētība par pagasta bibliotēku, pārskata periodā palielinājies skolēnu apmeklējumu skaits un izsniegums.... "Lazdukalna vēstures lappuses šķirstot" 5. klase sociālo zinību stundā bija ieradusies bibliotēkā, lai uzzinātu, kā radušies vietu nosaukumi Benislavā un par to kā izveidojies pagasts un ciems. Pēc bibliotekāres stāstījuma un prezentācijas skolēni apskatīja novadpētniecības materiālus."*

"Vanadzēnu" nometnes laikā bibliotekāre piedalījās nometnes atklāšanas pasākumā ar viktorīnu par Latviju. "Vanadzēni" apmeklēja arī pagasta bibliotēku, kur guva ieskatu bibliotēkas darbā un uzklaustīja bibliotekāres stāstījumu par Lazdukalna pagastu, iepazīnās ar planšetizstādi "Iepazīsti Lazdukalna pagastu". Eglaines pamatskolā sadarbībā ar pagasta bibliotēku novembrī Patriotiskās nedēļas ietvaros tika organizēta izziņoša viktorīna "Es savā zemē - Latvijā" 5. - 9. klašu izglītojamajiem. Klašu komandām bija sagatavoti daudzveidīgi uzdevumus par Latviju, dzimto Balvu novadu un pagastu.



Lai veicinātu interesi par grāmatām un radītu iespēju bibliotēkā piesaistīt jaunus lietotāju, Rekavas vidusskolas vecāku kopsapulcei tika sagatavots un klātienē Rekovas kultūras centrā prezentēts lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023" grāmatu apskats.



- Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Raksturojot sadarbību, visprecīzāk to var izdarīt paši bibliotekāri, tāpēc tālāk pārskatā sekos citāti no Balvu novada publisko bibliotēku darba pārskatiem par darbu 2023. gadā.

#### Baltinavas bibliotēka:

“Septembris. Sākas skolas gaitas un priekšā liels uzdevums “Grāmatu svētki” Baltinavā. Paldies skolotājiem, kas palīdzēja un sagatavoja bērnus, lai varētu sagaidīt grāmatu autorus.”  
“Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros bibliotēkā notika Rīta stundas lasījums bērnodārza bērniem. Lasījām Margaritas Stārastes grāmatu “Pasakaini sniegi snieg.” Mazajiem lasītājiem ļoti būtisks ir grāmatas vizuālais noformējums, tāpēc, pērkot grāmatas, šis faktors tiek ņemts vērā. Lai bibliotēka regulāri saņemtu visus jaunākos metodiskos materiālus darbam ar bērniem, ko izstrādājusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļa, rūpējās Balvu CB vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem Ligita Pušpure, arī pati regulāri apskatos LNB tīmekļvietni un izlasu jaunāko informāciju.”

#### Lazdukalna bibliotēka:

“Lazdukalna bibliotēkas apkalpošanas teritorijā ir Eglaines pamatskola ar 70 skolēniem, bibliotēkā bērni un skolēni ir 25 % no visiem bibliotēkas lietotājiem.”

#### Rugāju bibliotēka:

“Rugāju vidusskolā no 23. līdz 27. janvārim notika Erasmus+ projekta aktivitātes. Skolā viesojās bērni no Itālijas un Portugāles. Katram skolas skolēnam, kurš piedalījās šajā projektā, vajadzēja uzaicināt ārzemju jauniešu uz mājām, vakariņot. Arī mana Marika paziņoja, ka vakariņās pievienosies trīs itāļu meitenes - Debora, Vanessa un Melania, bet... diemžēl, mūsmājās “mitinājās” gripas vīruss, tāpēc, ilgi nedomājot pateicu: “Vakariņosiet bibliotēkā!” Kāpēc ne? Tematiski tika saklāts galds, nekas, ka ar katliem nācās braukt uz bibliotēku, toties vakars meitenēm bija izdevies. Bija patīkami redzēt un dzirdēt jauniešu savstarpējo komunikāciju. Tik neierasti dzirdēt dzīvespriecīgo itāļu valodu. Meitenes mācīja viena otrai dažādus teicienus gan latviešu, gan itāļu valodās. Meitenes ēda, sarunājās, jokoja, smējās. Vienu brīdi bibliotēku pieskandināja jautra itāļu dziesma par meiteni ar blondiem matiem. Pēc trīs stundu kopā būšanas meitenes šķīrās, lai nākamajā dienā atkal tiktos. Katra meitene kā atmiņu no šī vakara saņēma īpaši viņām iesaiņotus kaltētus aromātiskos liepu ziedus. Ko es no tā ieguvu? Jauniešus bibliotēkā un milzum daudz pozitīvas enerģijas! Jaunieši te bija un labi pavadīja laiku. Saziņā vairāk tika izmantoti telefoni, nevis grāmatas, bet nekas. Ar dažiem klikšķiem telefonā var izdarīt daudz. Ticu, ka meitenes

daudziem saviem draugiem pastāstīja un parādīja, kur atradās tajā brīdī! Nemaz tik tāla tā Itālija nav, tikai viena grāmatu plaukta attālumā no latviešiem...☺☺☺ ”

“Septembris nav iedomājams bez Dzejas dienām, kad notiek dažādas aktivitātes, pasākumi un notikumi, kas cieši saistīti ar dzejas vārdu. Arī Rugāju bibliotēkā ikviens interesents varēja iesaistīties dzejas dienu aktivitātēs - iespēja minēt dzejoļu mīklas, likt puzzles, pamēģināt uzzīmēt dzejoli, visbeidzot, arī katrs pats varēja mēģināt radīt dzejoli blackout poetry- svītrojuma dzejasstilā (skat. [Te](#)). Foto no pasākuma (skat.[Te](#)).”

“Martā, sadarbībā ar Dienas aprūpes centra Beņislavā vadītāju Dairu Apšenieci, radošā nodarbībā „Lejam papīru” varēja redzēt un izmēģināt papīra liešanas tehniku (skat. [Te](#)). Rugāju bibliotēkā pasākumi reizēm kā kāzas Latgalē- vienas dienas pasākums var “ievilkties” vairākās, jo piedalīties gribētāju ir daudz, bet visus reizē nevar uzņemt. Tā arī ar papīra liešanas darbnīcu, tika pieteiktas vairākas aktivitātes (skat.[Te](#)).”



“Sagatavošanas grupas „Knariņi” bērni un skolotāja Sanita Anckina vienmēr bērnus iesaista bibliotēkas aktivitātēs, arī piecgadīgie un sešgadīgie bērni nolēma pievienoties Bērnu žūrijas ekspertu pulciņam.” (skat.[Te](#))

“Skolotāja Astrīda Circene ar 1. klases bērniem regulāri apmeklē bibliotēkas pasākumus. Tekstpratības stunda bibliotēkā, kāpēc gan ne?” (skat. [Te](#) )

“Arī Rugāju vidusskolas sākumskolas skolotājas Iveta Useniece, Velta Kadakovska un Agita Kukurāne ar audzēkņiem aktīvi iesaistās bibliotēkas rīkotajās aktivitātēs. Seko līdzi izvietotajai informācijai un apmeklē bibliotēku, bieži paši piezvana un pajautā: „Mēs gribam aiziet uz bibliotēku un padarboties! Ko mums piedāvāsi padarīt ?”” (skat. [Te](#))

“Turpinās aktīva sadarbība ar vidusskolas bibliotekāri Eviju Konivali, ikdienā tiek sniegtas precizējošas uzziņas par konkrētām grāmatām. Sadarbojamies parādnieku apziņošanā.”

### Tilžas bibliotēka

“27. novembrī Tilžas pamatskolā notika divas nodarbības “Ko atnes, to aiznes!” Nodarbību laikā skolēni uzzināja, cik svarīgi ir saudzēt dabu un kāda nozīme ir atkritumu šķirošanai. Tika

pārrunāti labai draudzīgi cilvēka uzvedības principi dažādās sadzīviskās situācijās, piemēram, piknikojot mežā. Teorētisko daļu papildināja praktiska darbošanās. Saliekot dažādas puzzles, skolēni uzzināja par Latvijas ekosistēmu daudzveidību. Tika pārrunāta, kāda ir ekosistēmu nozīme cilvēka dzīvē. Nodarbību vadīja Rāznas nacionālā dabas centra speciāliste Diāna Selecka. Nodarbības notika no 1. - 3. klasei un no 4. - 6. klasei.”

“8. decembrī Tilžas bibliotēkā notika divas meistardarbnīcas “Lietu otrā dzīve”. 3. klases skolēni izveidoja savus telefona turētājus. 2. klases skolēni izveidoja pašdarinātu rotaļlietu/dekoru. Meistardarbnīcu laikā skolēni iepazīna materiālu daudzveidību un to otrreizējās izmantošanas iespējas. Pašiem praktiski darbojoties radās izpratne par saudzīgu materiālu otrreizēju lietošanu un pareizu atkritumu šķirošanu. Vairāk informācijas par projekta “Par tīru Tilžu!” aktivitātēm var skatīt [ŠEIT](#)”



Sadarbība jau vairāku gadu garumā ir izveidojusies ar Tilžas pamatskolas pirmsskolas izglītības grupas audzinātājiem I. Loginu un E. Čirku. Kopīgi tiek veidotas izstādes, “Bērnu žūrijas” grāmatu lasīšana un anketu aizpildīšana. Pasākumu apmeklēšanā un organizēšanā aktīvi iesaistās Tilžas pamatskolas skolotājas, piemēram, skolotāja I. Pujate, M. Timoškāne, D. Jēkabsons. Radošo ceturtdienu nodarbības apmeklēja internāta skolotāja D. Balode ar internātā dzīvojošajiem skolēniem.

#### Upītes bibliotēka:

“Upītes bibliotēkai, strādājot kopā ar Upītes tautas namu un Ontona Slišana kultūrvēstures muzeju un biedrību “Upītes Jauniešu folkloras kopa”, kuri ir ciešākie sadarbības partneri, noorganizētie pasākumi bērniem un jauniešiem:

- ✂ 18.01.2023.Ontona dīnas ļustes. Spēles “Čipierkstneits” čempionāts..
- ✂ Bibliotēkas izstādes apmeklēja un meistardarbnīcās piedalījās Balvu , Ludzas, Rēzeknes novada skolu skolēni, kas “Skolas soma” ietvaros izmantoja iespēju izlauzties no “PĪCI PANTI” istabas.
- ✂ 24.03.2023.Kūkovas nūvoda bērnu un jauniešu folkloras svētki, kur norisē piedalījos arī es.

- ☞ 09.04.2023. Sadarbībā ar NKMC”Upīte”Lieldienu aktivitātes lieliem un maziem.
- ☞ 16.05.2023.Ontona dīnas ļustes. Radošo darbu konkursa “Tuo jī dzevova zyli, zaļi..” noslēgums, kas veltīts Latgales patriotam, dzejniekam Ontonam Slišānam, radošo darbu laureātu apbalvošana.
- ☞ 22.06.2023.Ielīgošana parkā “Ontona Slišāna duorzs”spēles, rotaļas, danči.
- ☞ 24.08.2023. Styprūs skriejīns. Sortiskās un ne tikai sportiskās aktivitātes.
- ☞ 25.08.2023. Latvijas leļļu teātra izrāde “Divi mazi mežonēni”
- ☞ Ik pa laikam 5 - 6reizes gadā bērniem notiek lasīšanas maratons. Lasa mazās dzejas grāmatas vai skaita dzejoļus no galvas.
- ☞ Bibliotēka piedalījās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu un jauniešu žūrija”.
- ☞ Šogad bibliotēkai tika uzdāvinātas 5 puzles.

### Balvu Centrālā bibliotēka:

“Bibliotēkas darba veiksmes atslēga ir mūsu sadarbības partneri. Visi bibliotēkas sadarbības partneri ir vienkārši izcili! Paldies par atsaucību, par ieinteresētību, apmeklējot bibliotēkas organizētos pasākumus jau daudzu gadu garumā.” (Ligita Pušpure, Balvu Centrālā bibliotēka)

**Tabula nr. 22 “Sadarbības partneri darbā ar bērniem un jauniešiem Balvu Centrālā bibliotēka”**

Sadarbības partneris	Sadarbības veids
Balvu sākumskola: direktore L.Krištopanova, direktores vietniece izglītības jomā G. Pugeja; visi 1.-6. klašu skolotāji	Piedalās visās bibliotēkas organizētajās aktivitātēs: literārās stundas, sarunas par grāmatām, informācijas stundas, erudīcijas spēles, konkursi, ekskursijas Skaļās lasīšanas sacensība
Balvu Valsts ģimnāzija: ārpusklases darba organizatore D.Mediniece	Informācijas un medijpratības stundas 7.-12. klašu skolēniem
Balvu Vispārējā un profesionālā vidusskola: skolotāja L.Annuškāne	Informācijas un medijpratības stundas 7.-12.klašu skolēniem
Stacijas pamatskola: direktore R.Bukša, 1.-4.klašu skolotājas	Sarunas par grāmatām, erudīcijas spēles
Pirmskolas izglītības iestādes: “Sienāzītis”- metodiķe V.Lielbārde; skolotājas A.Pušpure, I.Melne; I.Voiciša, L.Klomoviča, A.Saidāne, E.Ločmele “Pīlādzītis”R.Skalova, A.Jaundžeikare, L.Poševa, A.Ločmele, I.Pauliņa, I.Svelpe, L.Baltā, I.Dūdele “Ieviņa” skolotāja R.Koliņa	Tematiskas rīta stundas; darbošanās “Bērnu žūrijā...”
Balvu Mākslas skola; skolotāja Līga Bule	Audzēkņu darbu izstādes bibliotēkā
Kolēģes pagastu un skolu bibliotēkās: I.Pugača, L.Kalnēja, skolotāji : Viļakas VĢ -I.Šaicāne, Balvu sākumskola - L.Krištopanova, G. Blauma, G.Bokta, A.Langovska	Atbalsts Skaļās lasīšanas konkursam

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas celi**

“Gribētos teikt, ka darbā ar bērniem lielu un neatrisināmu problēmu nav. Lietas, kuras vajadzētu risināt ir:

- dažu bērnu skaļa un trokšņaina uzvedība bibliotēkas telpās, kad tiek traucēti citi bibliotēkas apmeklētāji.

- lielie parādnieki, kuri pēc daudziem atgādinājumiem, tomēr savus parādus nenokārto.”

(Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem Ligita Pušpure)

\*Pārskata daļu par Balvu Centrālās bibliotēkas darbu ar bērniem un jauniešiem sagatavoja Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem Ligita Pušpure

## 8. Novadpētniecība

- **Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes**

Pārskata perioda prioritāte bija novadpētniecības krājuma popularizēšana un lasītāju piesaiste, mērķis - izzināt, fiksēt, apkopot un popularizēt Balvu novadu, dzimto pagastu un tā ļaudis.

Darba virzieni:

- ✓ Novadpētniecības krājuma digitalizācija: 2023. gada laikā digitalizēti 604 attēlizdevumi un 41 teksta dokuments (53 teksta lappuses);

- ✓ Novadpētniecības datu bāzes papildināšana ar analītiskajiem ierakstiem no izdevumiem “Vaduguns”, “Balvu Novada Ziņas”, “Susāju Vēstis”, “Katoļu Baznīcas Vēstnesis”, “Vietējā Latgales Avīze” u.c.

- ✓ Informācijas un atmiņu vākšana par Balvu maizes kombinātu;

- ✓ Pieteikumu sagatavošana Latgaliešu kultūras gada balvai “Boņuks”;

- ✓ Bibliotēku mājas lapu papildināšana ar novadpētniecības materiāliem:

*“Pārskata periodā uzsākts darbs pie mājaslapas sadaļas Novadpētniecība struktūras. Bibliotēkas mājaslapā izveidota sadaļa- Novadpētniecība, tur atrodama informācija par visām materiālu mapītēm, kas pieejamas bibliotēkā. Sadaļai jau pievienotas 3 apakšsadaļas. Ievietots gan teksts, gan foto no bibliotēkas mapēm. Tekstā, personas un objekti, kuri atrodami arī [Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzē](#), sasaistīti ar izveidotu hipersaiti. Novadpētniecības sadaļa ir tikai izstrādes sākuma stadijā, pakāpeniski tiks pievienotas vēl citas mapes. Gan attālināti, gan tikšanās*



*reizēs tiek uzrunāti cilvēki, kuru mājas arhīvos varētu atrasties materiāli, kas varētu papildināt bibliotēkas novadpētniecības krājumu.” (Evita Garbacka, Rugāji)*

Pārskata periodā ievērojami papildināta novadpētniecības sadaļa Baltinavas bibliotēkas mājas lapā <http://bibliotekas.lv/baltinava/pages/novadpetnieciba.php>.

Tilžas bibliotēkas mājas lapā ir ievietota apkoptā informācija un attēli par Tilžas pagasta baznīcām: <http://bibliotekas.lv/tilza/pages/novadpetnieciba.php>.

Briežuciema bibliotēka turpināja darbu pie Briežuciema pagasta teritorijā esošo mājvietu nosaukumu un to izcelsmes pētījuma. Tāpat tika turpināts darbs pie materiālu apkopojuma par Briežuciema pagasta teritorijā bijušajām skolām.

Pakalpojumi:

✓ Uzziņu sniegšana par Balvu novadu (paplašinātā uzziņa par visiem Balvu pilsētas vadītājiem, par Rekovas saimniecības vadītāju Staņislavu Loginu, par Kalna ielu - vēsturisko Balvu pilsētas centru, par novadnieci, žurnālisti Mārīti Šperbergu u.c.);

✓ Novadpētniecības materiālu skenēšana un nosūtīšana reģistrētiem bibliotēkas lasītājiem uz e-pastu;

✓ Novadmācības nodarbības interesentiem projekta “Manas saknes Balvu novadā” ietvaros.

• **Novadpētniecības krājums:**

Pārskata periodā Novadpētniecības datu bāze papildināta ar 1147 ierakstiem ( dati no BIS Alise). Pagastu bibliotēkās papildinātas jau esošas novadpētniecības mapes un izveidotas jaunas:

✍ Bēzkalnes bibliotēkā ir izveidota jauna mape, kur apkopoti dati par Lāčplēša Kara Ordeņa Kavalieri Bukātu Jāni Ādama d.;

✍ Bērzpils bibliotēkā papildinātas novadpētniecības mapes “Bērzpils novadnieki - R. V. Putniņš”, “Bērzpils vidusskola. Vēstures lappuses un šodiena”, “Lubāns. Lubāna mitrājs”, “Brīvības cīņas 1918. - 1920. gadā. Bērzpils Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri”, “Bērzpils kultūra, sports, tūrisms un sabiedriskā dzīve”;

✍ Briežuciema bibliotēka sadarbībā ar novadpētnieci, skolotāju V. Kašu apkopoti un papildināti materiāli (stāstījumi, fotogrāfijas) par dzimtām. Aktuālākās tēmas „Latvijas brīvvalsts robežsargi” un “Baltinavas Romas katoļu draudze, tās priesteri”.

✍ Kubulu bibliotēkā ir digitalizētas 18 failu mapes:

✍ Lazdulejas bibliotēkā ir iekārtota jauna mape „Personības Lazdulejas pagastā”;

✍ Viļakas bibliotēkā pārskata periodā digitalizētas 34 teksta lappuses un 28 attēli.

- Novadpētniecības darba popularizēšana

2023. gada 26. aprīlī Balvu Centrālā bibliotēka ar pasākumiem un aktivitātēm novadpētniecības darba popularizēšanā piedalījās LNB un LBB rīkotajā Bibliotēku ideju tirgū. Klātienē tika prezentēta Novadu mācību stunda ar dažādām tajā ietvertajām aktivitātēm un aplikācijas “Actionbound” izmantošana novadpētniecībā un ar to saistītās aktivitātēs. Idejas guva lielu atsaucību izstādes apmeklētāju vidū, vēlāk vairāki kolēģi sazinājās telefoniski vai e-pastā un lūdza papildinformāciju, lai varētu izmantot “tirgotās” idejas savā darbā.

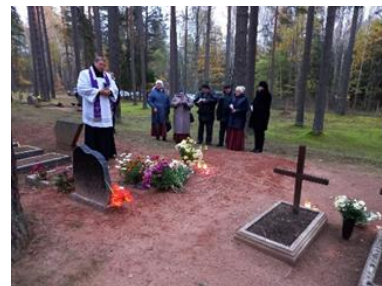


Pasākumu cikla “Grāmatai Latvijā – 500” ietvaros tapa virtuālā izstāde “Grāmatniecība Balvu reģionā drukas aizlieguma laikā un 20.gs. pirmajā pusē”, kas tika prezentēta Balvu novada bibliotekāru seminārā [skatīt šeit](#).

Briežuciema bibliotēka apmeklētājiem ir liela interese ir par dzimtu vēsturi. Bibliotēkā darbojas pagasta vēstures izpētes grupa, kas sanāk kopā katru mēnesi. Tika izmantoti [www.ciltskoki.lv](http://www.ciltskoki.lv), [www.lvva-raduraksti.lv](http://www.lvva-raduraksti.lv) un citi avoti.

Lazdukalna bibliotēkā pārskata periodā izveidotas trīs novadpētniecības uzskates materiālu izstādes planšetēs. Izstādē “Iepazīsti Lazdukalna pagastu” materiāli apkopoti 8 planšetēs, kas iepazīstina ar pagasta senvēsturi, iestādēm, ievērojamiem cilvēkiem, novadniekiem, Eglaines pamatskolu, Saietu namu un pašdarbības kolektīviem. Izstāde pabijusi Lazdukalna Saietu namā Balvu novada iestāžu vadītāju izbraukuma sapulcē, Rugāju novada muzejā un Skujetnieku bibliotēkā, Lazdukalna bibliotēkā ar to iepazīstināti vanadzēni (Vanadzēnu nometnes laikā). Izstāde planšetēs sagatavota arī par Benislavas kora vēsturi “Benislavas koris – vecākais Latgalē”. Izstāde sagatavota, sagaidot Dziesmu svētku 150 gadu jubileju, akcentējot Benislavas kori kā vecāko kori Latgalē. Jūnijā Lazdukalna bibliotēkas telpās notika izstādes atklāšana, piedaloties Benislavas etnogrāfiskajam ansamblim kā kora tradīciju turpinātājam. Pasākuma laikā vēlreiz tika pārļapota kora vēsture, bijušie koristi dalījās atmiņās. Pasākums tapa, sadarbojoties Lazdukalna bibliotēkai ar Rugāju muzeju un Lazdukalna Saietu namu. Izstāde pabija Skujetnieku bibliotēkā, kur izpelnījās lielu iedzīvotāju interesi, kā arī pievienota Balvu novada muzeja sagatavotajai ceļojošajai izstādei

”Dziesmu svētkiem 150 –Balvu novads” un ceļo pa pagastiem. Pieminot adītāja un teicēja Andreja Alfrēda Čakāna 80. gadskārtu, oktobrī bibliotēkā tika sagatavota izstāde planšetēs (sešas planšetes) par adītāju, viņa darbiem, rakstiem periodikā. Lazdukalna Saietu namā atmiņu pēcpusdienas laikā tika ritināts atmiņu kamols, Beņislavas etnogrāfiskais ansamblis dziedāja Andreja mīļākās dziesmas, noslēgumā visi devās uz Cūkusalas kapsētu, lai pieminētu adītāju, nosvētītu par saziēdoto naudu uzstādīto piemiņas plāksni un sakopto kapuvietu. Pasākums tapa, sadarbojoties Lazdukalna Saietu nama vadītājai, Rugāju muzeja vadītājai un bibliotekārei. Gada nogalē ar šo izstādi varēja iepazīties Rugāju muzeja apmeklētāji.



Vecumu bibliotēkā 9. februārī sirsnības un labestības gaisotnē noritēja tikšanās ar literāti Annu Krēmani. Anna Krēmane dalījās atmiņās par savu bērnību un skolas gadiem. Anna dzimusi Vecumu ciemā, Aneles un Jāņa Orlovsku ģimenē. Kad nu galā bija interesantais dzīvesstāsts, pasākuma dalībnieki varēja klausīties dzeju un īsprozu autorei izpildījumā. Annas lasījumā izskanēja veltījumi dzimtajai mājvietai, mātei, atmiņām, vērojumiem, izjūtām: aizvainojumam, vientulībai, mīlestībai, kas var būt tik dažāda. Novadpētniecības krājums ir papildināts ar novadnieces Annas Krēmanes grāmatu “Saknes”. Tradicionāli ir psalmu dziedāšanas pasākumi Vecumu bibliotēkā.



Viļakas bibliotēkā 15. februārī notika novadnieka Aussalīša (īstajā vārdā Pētera Boldāna) grāmatas “Pa slideno laipu ejot” atvēršana. Tajā atainoti pēckara notikumi Austrumlatvijā. Lielākā daļa faktu jau zēna gados dzirdēti, klausoties pieaugušo sarunas. Atmiņas esot pierakstītas jau senāk, bet gadu gaitā tās nozudušas, tagad nācies darbu sākt no jauna. [Pasākuma apraksts](#)



29. novembrī tika prezentēta šī paša autora grāmata “Kalpojot “varen plašajai”. Šajā darbā autors stāsta par jaunā agronoma darba gaitu sākumu padomju saimniecībā. Tas ir laiks, kad jāpilda plāni un jāziņo par paveikto uz rajona centru. [Pasākuma apraksts](#)



Novadpētniecības krājums īpaši pieprasīts un aktuāls kļūst laikā, kad skolēni strādā pie dažādiem projektiem vai izstrādā pētnieciskos darbus. Tā, piemēram, trīs Balvu sākumskolas piektās klases skolnieki veica pētījumu par bibliotēkas vēsturi, kā rezultātā tika izpētītas divas lielas mapes Novadpētniecības lasītavā, izvēlētie raksti ieskenēti, nokopēti prezentācijas veidošanai. Vēl zēni tika iepazīstināti ar Balvu reģiona kultūrvēstures datu bāzi, kurā atrada tajā nepieciešamo informāciju. Jaunums viņiem bija arī iespēja piesaistīt WhatsApp lietotni datoram.

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

**Balvu Centrālā bibliotēka** pārskata periodā aktīvi sadarbojās ar Balvu novada muzeju un tā darbinieci Janīnu Vīksnu, meklējot un apkopojot informāciju un atmiņas par Balvu maizes kombinātu. Sadarbībā ar žurnālisti, bijušo vietējā laikraksta “Vaduguns” galveno redaktori Rasmu Zvejnieci tapusi virtuālā izstāde “Balvu “Atmoda””. Sadarbībā ar Ainu Rakstiņu un Nemateriālās kultūras mantojuma centra “Upīte” vadītāju Andri Slišānu tapa grāmata par Tilžu un tilžēniešiem, kuras atklāšana notiks 2024. gada martā.

**Briežuciema bibliotēkā**, pateicoties atsaucīgajiem bibliotēkas apmeklētājiem, ir apkopotas senās fotogrāfijas, kas liecina par dzīvi agrāk Briežuciema pagastā. Aktīvi notiek sadarbība arī ar Baltinavas bibliotēku un Baltinavas pagasta muzeju, notiek materiālu apmaiņa un pētnieciskais darbs, faktu noskaidrošana. Dalība „Baltinavas pagasta zūdošie ciemi” izpētes materiālu prezentācijā, jo vēsturiski tagadējais Briežuciema pagasts ietilpa Baltinavas pagasta teritorijā. Ar fotogrāfijām dāsni dalījās pagasta iedzīvotāji. Fotogrāfijas tiek skenētas un aprakstītas. Turpmāk tiks veidota virtuālā izstāde par priesteri V. Supi, tautas muzikantu Jāzepu Boldānu u.c.

**Vecumu bibliotēkā** 2023.gada sākumā novadpētniecībā tika pabeigts darbs, kurš tika iesākts 2022.gada nogalē, kad pēc palīdzības griezās lokālās vēstures pētniece Valentīna Kaša. Viņa lūdza



savākt informāciju un faktus par trim ģimenēm, kuras tika izsūtītas uz Sibīriju. Lai izpildītu šo uzdevumu, Vecumu bibliotēkas vadītājai Aijai Locāne bija jātiekas un jāintervē šo ģimeņu tuva radniece (87 gadi). Valentīna Kaša bija e-pastā atsūtījusi represēto aptaujas anketas, kuras, intervējot respondentu, tika aizpildītas. Tika ieskenētas arī izsūtīto ģimeņu fotogrāfijas, kuras intervējamā iedeva no sava vecā bilžu albuma. Ieskenētās bildes un aptaujas anketas nosūtītas Valentīnai Kašai uz e-pastu. Vēl sekoja arī papildus informācija, ko respondente atcerējās par cilvēku izvešanu. Tuvāk gada nogalei sekoja darbs, kas tā īsti nebija plānots. Oktobra sākumā piezvanīja Skrundas TV žurnāliste Ieva Benefelde, kas veido raidījumu “Tiksimies stacijā”, un lūdza līdz 9. novembrim sagatavot stāstījumu par Vecumu staciju. Ziņas par Vecumu staciju tika vāktas un apkopotas no nelielā novadpētniecības krājuma. Noderīgus faktus par Vecumu stacijas vēsturi pārsūtīja Viļakas novada muzejs. Tika aptaujāti arī vietējie iedzīvotāji ar lūgumu dalīties atmiņās par Vecumu staciju un atbildēt uz jautājumu, ko viņu dzīvē nozīmējusi Vecumu stacija. Intervēta Ūlasu ciema iedzīvotāja, kuras vecums uz to brīdi bija 90 gadi, un pierakstītas atmiņas par Ūlasu ciemu. Atmiņas bija ļoti interesantas un saistošas. Stāstījumā tika ietverti arī respondenta vecmāmiņas nostāsti (pēc atmiņas), kas dažus nezināmus faktus atklāja par Marienhauzenas (Viļakas) grāfieni Alīnu Lippi – Lipsku. 2023.gada 9. novembrī raidījuma “Tiksimies stacijā” veidotāju komanda uzņēma sižetu par Vecumu staciju. Savāktie dati un informācija stāsti par Vecumu staciju sistematizēti un ievadīti bibliotēkas mājas lapā, radot iespēju šo ziņu klāstu izmantot neierobežotam interneta lietotāju skaitam (skatīt [vecumu\\_stacija](#) ).

Žiguru bibliotēkai laba sadarbība izveidojās ar Žiguru pagastā esošā Meža muzeja vadītāju Annu Āzi. Visi bibliotēkas ciemiņi tika aicināti apmeklēt Meža muzeju un dzirdēt Annas stāstus par mežiem.

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**

Novadpētniecības darba galvenā problēma ir laika trūkums dažādā tā izpratnē: novadpētniecība prasa ilgstošu izpēti, iedziļināšanos, tie ir meklējumi, kuriem ikdienas darbā laiku atlicināt bieži vien nesanāk. Otrā nozīmē – laiks iet, aiziet arī cilvēki, viņu atmiņas. Bibliotēku darbinieki min arī zināšanu trūkumu, kā pareizi apstrādāt un aprakstīt digitalizētos materiālus un padarīt tos publiski pieejamus. Ir nepieciešamas praktiskas klātienes nodarbības, lai apgūtu digitalizēšanas prasmes. Balvu Centrālās bibliotēkas bibliogrāfe Sarmīte Vorza kā problēmu tuvākajā nākotnē min arī kvalitatīvas tehnikas trūkumu materiālu digitalizēšanai.

- Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

“Jāturpina darbs pie novadpētniecības materiālu vākšanas un apkopošanas. Ar laiku jārod iespēju digitalizēt apkopotos materiālus, lai būtu pieejams plašākam lietotāju lokam.” (Ināra Bubnova, Balzinavas bibliotēkas vadītāja)

## 9. Projekti

Tabula nr. 20 “Projektu apkopojum sBalvu Centrālā bibliotēka”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t.sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Lasītāji satiek rakstniekus 2023”	Valsts kultūrkapitāla fonds	80% 800 eiro	Galvenie projekta mērķi bija radīt iespēju lasītājiem, īpaši bērniem un jauniešiem, būt tiešā kontaktā ar rakstniekiem, veicināt lasītprieku un lasītprasmi.	Atbalstīts
Latgales grāmatniecības īpašās lappuses	Valsts kultūrkapitāla fonds	400 eiro	Virtuālā izstāde, trīs lekcijas, divas sarunas par grāmatām	Atbalstīts
Balvu novada 2023.gada Dziesmu un deju svētku dalībnieku kolektīvi un to vadītāji Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzē	VKKF	775.54 eiro		Neatbalstīts

☞ Projekts “Lasītāji satiek rakstniekus 2023”. Galvenie projekta mērķi bija radīt iespēju lasītājiem, īpaši bērniem un jauniešiem būt tiešā kontaktā ar rakstniekiem, padziļināt Balvu novada bērnu un jauniešu izpratni par mūsdienu latviešu literatūru, kā arī veicināt lasītprieku un lasītprasmi. Projekta ietvaros Balvos un Rugājos viesojās četri rakstnieki un kopumā tikās ar vairāk nekā 300

lasītājiem. Šī gada martā Rugāju vidusskolā un Balvu Centrālajā bibliotēkā norisinājās tikšanās ar Viju Laganovsku. Maijā ar Balvu sākumskolas skolēniem tikās Laura Vinogradova. Oktobrī Balvos viesojās rakstnieki Inese Zandere un Atis Klimovičs. Inese Zandere tikās ar Balvu sākumskolas skolēniem. Atis Klimovičs tikās ar Balvu Valsts ģimnāzijas un Balvu profesionālās un vispārīzglītojošās vidusskolas skolēniem un citiem interesentiem.

☞ Projekts “Latgales grāmatniecības īpašās lappuses”. Projektā tika izveidota virtuālā izstāde “Grāmatniecība Balvu novadā 1865.-1940.”, kura ir skatāma Balvu Centrālajā bibliotēkā, kā arī bibliotēkas mājas lapā. Mg. sc. comp. Katrīna Kūkoja divās lekcijās par latgaliešu folkloru un literatūru sniedza plašu ieskatu latgaliešu rokrakstu literatūrā par folkloru un folklorismu drukas aizlieguma laikā, kā arī ieskatu latgaliešu folkloras vākšanā un interpretācijā trimdā pēc II Pasaules kara. Dr. philol. Māra Grudule lasīja lekciju par katoļu dziesmu sākotni Latviešu valodā (Georgs Elgers, 1621). Sarunās par grāmatām interesenti tikās ar LELB prāvesta Mārtiņa Vaickovska ģimeni pasākumā “Manas dzimtas grāmatas” un ar Sergeja Maksimova ģimeni pasākumā “Manas ģimenes grāmatas”.

*Tabula nr. 21 “Projektu apkopojums Tilžas bibliotēka”*

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Par tīru Tilžu!”	Biedrība “Zaļā brīvība”	126,00	Nodarbības un meistardarbnīcas.	Atbalstīts
“Bērniība ar grāmatu!”	Rietumu bankas Nākotnes atbalsta fonds	250,00	Bērnu grāmatu iegādei.	Atbalstīts, iegādātas 44 jaunas grāmatas.

☞ 27.11. un 08.12. projekta “Par tīru Tilžu!” ietvaros tika organizētas 2 nodarbības un 2 meistardarbnīcas. Nodarbības “Ko atnes, to aiznes!” vadīja Rāznas nacionālā dabas centra speciāliste D. Selecka. Nodarbību laikā skolēni uzzināja par dabai draudzīgas vides veidošanu un pareizu atkritumu šķirošanu. Meistardarbnīcās “Lietu otrā dzīve” 3. klases skolēni izveidoja zīmuļu/telefonu turētājus. Taču 2. klases skolēni izgatavoja savu pašdarinātu rotaļlietu.

☞ Ar Rietumu bankas Nākotnes atbalsta fonda palīdzību tika realizēts projekts “Bērniība ar grāmatu!” tika iepirktas 44 jaunas bērnu grāmatas par kopējo summu 250,00 EUR.

- **Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem**

### Upītes bibliotēkas pieredze

Visciešākā sadarbība Upītes bibliotēkai ir ar iestādēm, kuras ir Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” struktūrvienības. “Upītes kultūrtelpa” ir iekļauta Nacionālajā Nemateriālās kultūras



mantojuma sarakstā, kā viena no vērtībām, kas valstī ir svarīga.

Upītes bibliotēka, tāpat kā iepriekšējos gadus, ir piedalījusies Upītes tautas nama rīkotajos projektos, jo Nemateriālā kultūras mantojuma centrs “Upīte” strādā kā vienota komanda, iesaistot visas struktūrvienības.

19.08.2023. Latvijas Nacionālā teātra izrāde “Divas pasaules.

27.08.2023. Dirty Deal Teatro izrāde “Pārcēlāja”.

16.09.2023. Upītes uobeļduorzs. Dzejas un mūzikas festivāls.

25.10. Folkloras simpozijs, kur notiek garīgo dziedājumu pētījumi.

09.11.2023. Vīru kopas “Vilki” koncerts “Uz priekšu latvieši”.

## 10. Publicitāte

- Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Balvu novada publisko bibliotēku darba formas publicitātes nodrošināšanai:

- ✍ Publikācijas laikrakstos “Vaduguns”, “Balvu Novada Ziņas”, žurnālā “A12”, “Vietējā Latgales Avīzē”, e-periodikā “LaKuGa” (skat. pielikumus Nr. 4, 5, 6);
- ✍ interneta vietnēs – bibliotēku mājas lapās, pašvaldību mājas lapās, <https://www.upite.lv/> , [www.kulturaskarte.lv](http://www.kulturaskarte.lv) ;
- ✍ Sociālajos tīklos Instagram, Facebook, Twitter, Draugiem.lv ;
- ✍ WhatsApp grupās lasītājiem, personalizēti uzaicinājumi uz pasākumu WhatsApp;
- ✍ Afišas pie dažādiem informācijas stendiem bibliotēkā, pagasta, ciemā;
- ✍ Balvu CB informācija pilsētas elektroniskajā tablo;
- ✍ tematiski pasākumi;
- ✍ literatūras izstādes;
- ✍ dažādi konkursi;
- ✍ vietējo mākslinieku, rokdarbnieku un citu pilsētu un novadu autoru darbu izstādes;
- ✍ sižeti Latgales reģionālajā televīzijā;
- ✍ ekskursijas pa bibliotēku dažāda vecuma apmeklētājiem grupās un individuāli;

☞ informācija par bibliotēkas pakalpojumiem drukātā formātā bibliotēkā un pie informācijas dēļiem pilsētā, skolās, ģimenes ārstu praksēs, „flaeri” – aicinājumi uz pasākumu grāmatzīmes formā, e-pasta aicinājumi uz pasākumiem bibliotēkas lietotājiem, draugiem un sadarbības partneriem, uzaicinājums telefoniski.

Izraksti no Balvu novada pagastu bibliotēku pārskatiem par darbu 2023. gadā: *”Lasītājiem patīk iesaistīties foto akcijās” (Bērzpils bibliotēka), “skolēnu rudens brīvdienās katrai dienai biju sagatavojusi radošo darbnīcu. Atsaucība bija milzīga, ne tikai no Krišjāņu pagasta (bērni pa dienu bija pieskatīti un nodarbināti)” (Krišjāņi), “ atsevišķām lasītāju grupām, kā, piemēram, Bērnu žūrijas ekspertiem uz pasākumiem tiek izsūtīti ielūgumi” (Lazdukalns), “sagaidot gadskārtu svētkus un valstiski atzīmējamās dienas, bibliotekāre rūpējas, lai bibliotēka tiktu attiecīgi noformēta. Bibliotēkas tēls tiek veidots arī ar vizuālā noformējuma palīdzību, tas ir, ar noformējumu logos, mājīgu vidi telpās, atbilstošu iekārtojumu svētku reizēs” (Bērzpils).*

Efektīvi darbojas “vietējā telefona” princips dažādu bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanā, piemēram, cilvēks, kas atnāk uz individuālo apmācību darbā ar datoriem un viedierīcēm, kļūst par pastāvīgu bibliotēkas lietotāju un sev līdzī atved vēl pāris paziņu.

#### **Ieraksts Balvu Centrālās bibliotēkas dienasgrāmatā:**

*“Uz soliņa pie bibliotēkas sēž onkulītis un skatās telefonā raidījumu, garām iet tantiņa.*

*Onkulītis – Šeit var klausīties bez maksas! Šeit ir internets, tālāk gan nestrādā, bet iekšā arī var iet sēdēt un skatīties.*

*Tantiņa – Ja?*

*Onkulītis – Jā, citādāk mājās man pa 9 eiro tikai 2 stundas sanāk paskatīties, šeit var cik gribi.*

*Tantiņa – Ko tu tur klausies?*

*Onkulītis – Par karu...*

*Tālāk apsprieda, kāda jaunākā informācija.”*

Direktore aktīva darbība starptautiskos projektos un neformālās izglītības laukā, kā arī individuālie kontakti un aktīvā līdzdalība novada sabiedriskajā un politiskajā dzīvē pozitīvi ietekmē bibliotēkas sadarbību un koptēlu.

- **Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

#### **Balvu Centrālā bibliotēka**

***Bibliotēkas dārza svētki “ Alise grāmatu zemē”***



Balvu pilsētas skvērā 19. maijā tika uzburta īsta Brīnumzeme Balvu Centrālās bibliotēkas dārza svētkos “Alise grāmatu zemē”. Pasākumā apmeklētājiem bija iespēja piedalīties izzinošās aktivitātēs – pārbaudīt savas zināšanas par grāmatām, pasakām un uzzināt ko nedzirdētu. Netrūka arī spēļu un rotaļu – izklaidei bija pieejams lielformāta “Cirks”, “Domino” un “Dambrete”, mazākajiem apmeklētājiem tika vadītas dažādas rotaļas. Aktīvākie dalībnieki piedalījās orientēšanās skrējienā, meklējot norādītos objektus. Radošu aktivitāti nodrošināja Balvu Mākslas skola, organizējot grāmatzīmju darbnīcu. Dalībniekiem bija iespēja pārtapt arī par kādu pasakas tēlu, piedaloties sejiņu apgleznošanā. Bibliotēkas telpās bija iespēja klausīties Indonēzieša Alfarisi Maulana stāstījumā, pildīt krustvārdu mīklas un spēlēt lielformāta “Jengu”. Grāmatu zemi atdzīvināja krāšņās dekorācijas, patīkamā mūzika un svētkos sastopamie Brīnumzemes iedzīvotāji: košais Cepurnieks, Baltais Trusis, krāšņās pasaku Puķes, Susurs, zinātkārā Pele, greznā Kāravu Karaliene, Marta Zaķis, Češīras Kaķis un arī Alise. Pasākumu iekustināja Di-dancers deju grupas “Teens” dejotājas. Vairāk bilžu no pasākuma [bibliotēkas FB kontā](#) un [bibliotēkas mājas lapā](#).



### *Grāmatu svētki kopā ar “Zvaigzni ABC”*

Pārskata periodā grāmatu svētki atkal tika izvesti ārpus Balvu novada centra un norisinājās Baltinavā. Lai svētki būtu izdevušies, kopā kā viena komanda strādāja Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieki, Baltinavas bibliotēka, Baltinavas kultūras nams, pagasta pārvalde un, protams, galvenie “labuma guvēji” – Baltinavas vidusskola. Skolēni kopā ar skolotājiem jau gada sākumā izvēlējās, ar kuriem autoriem vēlēšies tikties klātienē. Tad šī izvēle tika nodota “Zvaigznes ABC” pārstāvim, bet skolēni ar skolotājiem un bibliotekāri gatavojās tikšanās brīdim: centīgi lasīja grāmatas, iepazīna autoru darbus un gatavoja jautājumus. Tikšanās diena bija samērā rudenīga un lietaina, bet tas nemazināja klausītāju satikšanās prieku un gaišo noskaņojumu. Pēc kopējā svētku atklāšanas pasākuma, kurā ar savu talantu pārsteidza un priecēja Baltinavas vidusskolas skolēni, klātesošie sadalījās pa interešu grupām, atbilstoši mērķauditorijai. Ar saviem lasītājiem runājās Vija Laganovska, Aivars Kļavis, Evija Gulbe, Agnese Aizpuriete un Arlita Laine. Pēc tikšanās bija iespēja gida pavadībā izstaigāt Baltinavas vēsturiskās lappuses, bet lietus lija aumaļām, tāpēc lielai

daļai šo pastaigu nācās atlikt, bet autorus un tālākos viesus mašīnās lepnī izvizināja viesmīlīgie baltinavieši. Arī Rekavas visusskolas skolēni nenobijās no rudenīgā laika. Kopā Grāmatu svētkus baudīja apmēram 190 dalībnieki. Vairāk par pasākumu [šeit](#).



### *Izstādes un to atklāšanas pasākumi Izstāžu zālē*

Balvu Centrālajā bibliotēkā pārskata periodā Izstāžu zālē tika atklātas 7 dažādas izstādes: Balvu mākslas skolas skolotāju un darbinieku darbu izstāde “Balvi zied”, Valtera Kaņepes lielformāta fotogrāfiju pirmā personālizstāde, Emeritas Brenčevas teātra un citu pasākumu programmiņu, autogrāfu kolekcijas izstāde, fotogrāfu biedrības “Stāstnieki” izstāde “Viļakas ainava”, novadnieka, mākslinieka Valda Buša plenēra 2023 darbu izstāde, keramiķu, mākslas vecmeistaru Jolantas un Valda Dundenieku izstāde. Visinteresantākā no sadarbības viedokļa bija izstāde “Sadarbības ritmi”, kurā kopā darbojās Baltinavas vidusskolas un Balvu sākumskolas aušanas pulciņa dalībnieki, Balvu sākumskolas izteismīgas runas pulciņa dalībnieki, dziedātāji un dejojāji. Skolēni pedagogu vadībā izvēlējās dziesmu, dzejoli, deju par noteiktu tēmu. Kopā mācoties, klausoties, sadarbojoties šie citi mākslas veidi tika ieausti krāsainos lupātu deķīšos, tā izveidojot veselu kopu ar sadarbības ritmiem. Neiztika arī bez kurioziem: Valters Kaņepe savas pirmās personālizstādes atklāšanā nepiedalījās, jo bija saķēris covid.



### Baltinavas bibliotēka

**“Garštīgs vēl garšīgāks”**: Ziemas krājumu degustēšanas pasākums kopā ar kultūras namu, bibliotēka bija sarūpējusi literatūras izstādi par konservēšanu.

**“Gavēņa laika stāsti”** Baltinavas muzejā pie pankūku bļodas sarunas un stāsti par gavēņa laiku un tradīcijām.

**Adīšanas seminārs**: kopā ar audēju pulciņu, pagasta muzeju sagaidītas adītājas no Islandes.

**Tikšanās ar vietējiem autoriem**: tikšanās ar māsām Anneli un Mārīti Slišānēm. Tika lasīta gan Mārītes dzeja, gan arī citu Latgales dzejnieku darbi. Annele iepazīstināja ar savām grāmatām “Tuoroga stosti” un “Tuoroga stosti. Pīns”.

**Amatnieku izstādes** ir lielisks veids, kā dažādot bibliotēkas dzīvi.



Bērzkalnes bibliotēkā tika organizēta pirts paklājiņu siešanas meistarklase, kur klātesošie varēja ne tikai sasiet sev smaržīgu zaļu paklājiņu, bet arī uzzināt, kā un kurš Latvijas dabā augošais augs iedarbojas un var palīdzēt.

### Tikaiņu bibliotēka

Tikaiņu bibliotēkas vadītāja Inese Kočāne ir aktīva vietējā ansambļa dalībniece. Caur šo ansambli viņa uzrunāja dziedātājus, Latvijas Radio kora solistu Jāni Kušneri, kurš vēlējās veltīt labdarības





### Kupravas bibliotēka

koncertu “Dvēseles dziesmas” tieši nelielu lauku pagastu iedzīvotājiem, kuriem nav iespēju pašiem aktīvi apmeklēt kultūras pasākumus centros. Bibliotēkas vadītāja organizēja šo labdarības pasākumu Tikaiņu bibliotēkā. Dzeju lasīja novadniece Irēna Romāne.

**Dzīvnieku un putnu izbāzeņu izstāde** :Kupravas bibliotēkas vadītājas uzvārds ir Medniece, un arī dzīvē viņai jau kopš bērnības patīk medības. Tēvs bijis mežsargs, tāpēc dzīvē nācies sastapties ar dažādiem gadījumiem. Māte pati iemācījusies taksidermizēt dzīvniekus, un pamazām mājās ir izveidojusies savdabīga kolekcija. Tā radās doma sarīkot bibliotēkā dzīvnieku izbāzeņu izstādi, kuru lieliski papildināja pašas Ivetas stāsti un attiecīgā literatūra par medībām, tostarp vēsturiska pirmās Latvijas neatkarības laika grāmata par medniecības vēsturi (no privātkolekcijas). Piebilde: neviens dzīvnieks (izņemot vienu putnu) nav nogalināts, visi ir atrasti jau gājuši bojā dažādos apstākļos, veicot meža uzraudzības darbus.

**Sveču liešanas darbnīca**: Sadarbībā ar Latvijas sarkano Krustu bibliotēkā tika organizēta sveču liešanas darbnīca.



### Krišjāņu bibliotēka



Uzsākot darbu bibliotēkā, iepazīšanās nolūkos, tika organizēts vietējiem iedzīvotājiem **pārgājiens**. Tā bija lieliska iespēja nepiespiestā gaisotnē parunāties, iepazīties un uzzināt vietējos tuvāk. Pārgājiena laikā organizētas dažādas spēles, konkursi, atjautības uzdevumi ar dažādu norāžu izmantošanu. Regulāri izlikta saistošas, izzinošas un krāsainas **izstādes**, kas ieinteresē ne tikai bibliotēkas lasītājus, bet arī pārējo dzīvotni. Tā, piemēram, izstādi par putniem apskatīt bija atlidojusi zīlīte.



#### Lazdukana bibliotēka

Lai ieinteresētu iedzīvotājus iegriezties bibliotēkā un dažādotu pasākumu klāstu, jūlijā tika uzlikta **grāmatzīmju izstāde “Gudrām grāmatām skaistas grāmatzīmes”**, aicinot lietotājus atnest savas grāmatzīmes. Atsaucās 6 interesenti, un izstādē tika izkārtotas 104 grāmatzīmes, daudzas no tām bija atceļojušas arī no citām valstīm.

Novembrī iedzīvotāji tika aicināti  **piedalīties auduma maisiņu izstādē ”Maisiņš kā nevienai citai”** ar domu par saudzējošu attieksmi pret dabu aizstājot plastmasas izstrādājumus. Aicinājumam atsaucās 3 iedzīvotāji, izstādē varēja aplūkot 15 maisiņus.

Decembrī, sagaidot svētkus, iedzīvotāji tika aicināti piedalīties **izstādē - konkursā “Vai tu zini eglīte, cik tu esi skaista”** ar pašizgatavotām eglītēm dažādās tehnikās. Atsaucās divas iestādes un četri individuālie eglīšu gatavotāji, kopā izstādē bija apskatāmas vairāk par četrdesmit eglītēm. Uzliktās izstādes izraisīja bibliotēkas lietotāju interesi, apraksti par tām tika publicēti vietējā laikrakstā “Vaduguns”.



### Rekovas bibliotēka

Bibliotēkā organizētas vairākas vietējo meistarū, amatnieku darbu izstādes: Anitas Zarembas un Evitas Zarembas - Krīgeres austu ceļu jostu izstāde (kopā 35 austie eksponāti); Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles dalībnieku darbu izstāde “Brīnumi caur sirdi un dvēseli”; I. Jansones ģimenes amatniecības darbu izstāde “Pretī Ziemassvētkiem” (65 dažāda veida eksponāti).



### Tilžas bibliotēka

2023. gadā apmeklētājiem tika piedāvāts iesaistīties dažādās aktivitātēs, piemēram:

- ✍ Izglītojošs konkurssam “LASI, MEKLĒ UN CEĻO!”;
- ✍ viktorīnas (par Latviju; Lieldienas, Mārtiņdiena, Ziemassvētki);
- ✍ radošā darbnīca “Adventa vainagu veidošana”;
- ✍ labdarības akcija "Sasildi mazās pēdas" - jau trešo gadu Tilžas bibliotēkā uzrunā pagasta rokdarbnieces, kas vēlas piedalīties akcijā un ziedot adītas vilnas zeķes. Labdarības akciju organizēja Ziemeļlatgales sieviešu biedrība IEVA.

### Vecilžas bibliotēka

Lai bibliotēkas apmeklētājus iepazīstinātu ar pagasta un novada rokdarbnieku veikumu, atskaites periodā tika organizētas trīs izstādes: februārī - Daces Guskas radošo darbu izstāde “Zači”, martā - Andas Bombānes “Pērliņu rotas” un decembrī - Judītes Mik-Griņevičas “Sapņu ķērāji”.



### Viļakas bibliotēka

2023. gadā Viļakas bibliotēkai apritēja 110 darbības gadi. Gada nogalē uz bibliotēku tika aicināti bijušie darbinieki V. Strupka, V. Riekstiņa un V. Bukšs, kuri pastāstīja par savu darbu bibliotēkā dažādos laika posmos – sākot ar pagājušā gadsimta piecdesmitajiem gadiem līdz 21. gs. sākumam. [Viļakas bibliotēkas vēsture.](#) Tika organizēti vairāki pasākumi literātu biedrībai “Viļakas Pegazs” ([Pasākuma apraksts](#), [Pasākuma apraksts](#), ), pasākumos kopā pulcējās lasītāju klubiņa „Mantinieces” dalībnieces ([Pasākuma apraksts](#)). Tematiskos pasākumus Viļakas bibliotēkā 2023.gadā skatīt Pielikumā Nr.6.



### Vīksnas bibliotēka

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi:

- ✍ Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra aktīvo dalībnieku darbu izstāde “Brīnumi caur dvēseli un sirdi”;
- ✍ Ināras Lāces darbu izstāde;
- ✍ Balvu Mākslas skolas audzēkņu papīra plastikas darbu izstāde “Pūkainie draugi”;
- ✍ Balvu Mākslas skolas audzēkņu darbu izstāde “Slimību ārā, veselību iekšā”, skolotāja Dace Ķerāne;
- ✍ Radošās darbnīcas bērniem Rudens brīvlaikā.



## Pielāgotās literatūras bibliotēka

- ☞ Bibliotēkā pārskata periodā notikuši 12 pasākumi, ko apmeklēja 170 interesenti. Visvairāk pasākumu tika rīkots sadarbībā ar Latvijas Neredzīgo Biedrības Balvu Teritoriālo Organizāciju un Vīksnas pagasta pārvaldi: pasākumi notika Vīksnas tautas namā.



- ☞ Pēc reorganizācijas bibliotēkai tika izveidota sava mājas lapa <http://bibliotekas.lv/plb/>

- **Bibliotēkas informācija tīmeklī (situācijas apraksts, aktivitātes, secinājumi)**

Arvien vairāk bibliotēkas sava darba un pakalpojumu popularizēšanā izmanto dažādas sociālo tīklu platformas. Visvairāk tiek izmantotas platformas Facebook, Instagram, retāk Twitter un Draugiem.lv. Tik-Tok kontu Balvu novada bibliotēkas neizmanto, jo tas ir laika un darba resursietilpīgs process, kā arī arvien vairāk tiek diskutēts par šīs vietnes ētiskumu un pieaugošo negatīvo ietekmi tieši uz pusaudžu un jauniešu auditoriju. Kā veiksmes stāstu joprojām Balvu novada bibliotēkas uzskata to, ka katrai bibliotēkai ir sava mājas lapa: *“Primārais ārējās komunikācijas instruments un galvenais informācijas nesējs bibliotēkas lietotājiem par jaunumiem bibliotēkas darbībā un bibliotēku nozares aktualitātēs Lazdukalna bibliotēkai ir bibliotēkas tīmekļvietne – tā ir bibliotēkas virtuālā vizītkarte, tāpēc tās uzturēšanai tiek veltīts ļoti daudz laika. Tīmekļvietne veidota tā, lai būtu ne tikai informatīva rakstura, bet arī ar nelielu izklaidējošu funkciju. Līdzās ierastajai informācijai, tādai kā bibliotēkas lietošanas noteikumi, kontaktinformācija, darba laiks, aktualitātes, pakalpojumi un novadpētniecība, lietotājiem apskatei periodiski tiek veidotas tematiskās virtuālās izstādes un bilžu galerijas. Tas tiek realizēts ar mērķi aptvert pēc iespējas lielāku sabiedrības daļu ar dažādām interesēm un vajadzībām. Tīmekļvietnei 2023. gadā bijuši 3174 apmeklējumi.”* (Ligita Kalnēja, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja)

Regulāri un saturiski piesaistoši ieraksti sociālajos kontos palielina iespēju bibliotēkai būt redzamai, dzirdamai un apmeklētai bibliotēkai. Fakts: 2023. gada pagastu bibliotēku akreditācijas procesā komisijas pārstāve sarunā ar bibliotēkas vadītāju jautāja, kā bibliotēka informē iedzīvotājus par pakalpojumiem un aktivitātēm. Izdzirdot atbildi, ka bibliotēkai ir arī aktīvs konts Facebook, šī



informācija tika uzreiz pārbaudīta. Komisijas atzinību izpelnījās fakts, ka bibliotēkas kontā ieraksts vēstīja, ka konkrētajā datumā bibliotēka slēgta akreditācijas procesa īstenošanai.

Par Balvu Centrālās bibliotēkas veiksmes stāstu bibliotēkas darbības popularizēšanā uzskatāms ir izveidotā amata vienība “Speciāliste komunikācijas un radošajā jomā”: *“Bibliotēkas Facebook lapai seko vairāk nekā 1200 sekotāji. Gada laikā sekotāju skaits audzis par 200. Mēnesī sasniegtā auditorija: 4300- 11400. Mēnesī vidēja sasniegtā auditorija: 7750. Facebook auditorijas iesaiste (like, coments, share) vidēji mēnesī: 2770. Jaunas lapas patīk atzīmes 2023. gadā - 118. Bibliotēkas Instagram lapai seko vairāk nekā 450 sekotāji. Gada laikā sekotāju skaits audzis par 40. Mēnesī sasniegtā auditorija: 180 - 1048. Mēnesī vidēja sasniegtā auditorija: 393. Instagram auditorijas iesaiste (like, coments, share) vidēji mēnesī: 60.”*

Balvu Centrālās bibliotēka pārskata periodā Facebook kontā publicējusi 378 satura vienības, Instagram kontā – 312 vienības.

**Tabula 22 “Sociālo tīklu saturvienību skaits Balvu novads”**

	Saturvienību skaits
	2023
Facebook	909
Instagram	472
TikTok	-
YouTube	-
Twitter	25

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Lai nopietni piesaistītu apmeklētājus, ierakstiem sociālajos kontos jābūt regulāriem. Ne vienmēr tam pietiek prasmju, radošuma, laika un vēlēšanās. Viens no risinājumiem – brīvprātīgo piesaiste, vecāko klašu skolēnu iesaiste satura veidošanā. Pārskata periodā iegūtā Vīksnas bibliotēkas vadītājas Gunitas Kiseļovas atziņa: *“Secinu, ka informācija par bibliotēkas darba laiku ik pa laikam būtu jāieliek Facebook profilā, vai arī, publicējot ierakstus Facebook, vienmēr būtu jānorāda bibliotēkas darba laiks, jo ir tādi bibliotēkas apmeklētāji, kas bibliotēku apmeklē salīdzinoši reti un pieļauju, ka var aizmirsties, kurās dienās bibliotēka atvērta.”*

## 11. Sadarbības tīkla raksturojums

- Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Pārskata periodā visām Balvu novada publiskajām bibliotēkām turpinās veiksmīga sadarbība ar Balvu Mākslas skolu (konkrēti skolotāju Līgu Buli kā kuratori) dažādu izstāžu veidošanā, Balvu Centrālās bibliotēkas pasākumu organizēšanā. Baltinavas, Briežuciema, Rekovas un Balvu Centrālajai bibliotēkai turpinās sadarbība arī ar Baltinavas Mūzikas un Mākslas skolas pedagogiem un audzēkņiem (darbu izstādes, Grāmatu svētki kopā ar “Zvaigzni ABC”).



Krišjāņu bibliotēka: dažādu pasākumu kopīga organizēšana (“egles iedegšanā piedalījos izrādē rūķa lomā”). Decembrī bibliotēkā darbojās “Labestības pasts”. Izgatavot apsveikumu aicināts bija ikviens. Apsveikumi tika nogādāti visiem senioriem un vientuļajiem Krišjāņu iedzīvotājiem.

Balvu Centrālajā bibliotēkā izstāde “Baltijas ceļš”. Izstāde veidota sadarbībā ar biedrību “Radošās idejas”. Izstādes mērķis ir atgādināt Eiropas iedzīvotājiem par izcilu pilsoņu darbu cīņā pret totalitārismu kā paraugu eiropiskumam un intensīvam darbam sabiedrības labā. *Projekta īstenošanu līdzfinansē Eiropas Savienības programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (CERV). Par tā saturu pilnībā atbild Tallinas Tehnoloģiju universitāte un tas var neatspoguļot Eiropas Savienības viedokli.*



Medņevas bibliotēka: sadarbība ar Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles vadītāju Birutu Nagli. Oktobrī bibliotēkā bija skatāma Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles dalībnieku darbu izstāde “Brīnumi caur sirdi un dvēseli”. Bibliotēku apciemoja pašas darbu meistares. Viņas pastāstīja kā ir tapuši darbiņi, kā notiek nodarbības, cik ilgs laiks paiet, lai izveidotu vienu darbiņu.

Rugāju bibliotēka: aizsākās lieliska sadarbība ar Dienas aprūpes centru Beņislavā. Organizējam bibliotēkā gan izstādes, gan pasākumus, kas gūst lielu atsaucību no apmeklētāju puses.

Tilžas bibliotēka: par bibliotēkā notiekošo informāciju nododu laikrakstiem „Vaduguns”, konkrēti, žurnālistei A. Sockai un „Balvu Novada Ziņas”. Finansiāls atbalsts tiek saņemts no Tilžas pagasta pārvaldes vadītājas A. Bērziņas, piem. “Grāmatu svētku” Baltinavā un “Droša interneta” dienas apmeklējums Balvu Centrālajā bibliotēkā. Pārsteiguma balvas konkursa “Mīļstāstiņi” dalībniekiem 2023. gadā sarūpēja V. Višņekova.

Regulāri turpinās sadarbība starp novada bibliotēkām SBA jomā, ar Viļakas, Rugāju muzeju un Balvu Novada muzeju, pagastu pašvaldībām un kultūras centru vadītājiem, vietējo laikrakstu “Vaduguns” (iedzīvotāju informēšana, preses relīzes, pasākumu apraksti, krustvārdu mīkla “Prātnieks”), dažādām privātpersonām, galvenokārt informācijas izgūšanā un savākšanā.

- **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Balvu Centrālā bibliotēka turpina veiksmīgu sadarbību ar biedrību “Radošās Idejas” dažādu projektu realizēšanā, izdevniecību “Zvaigzne ABC” Grāmatu svētku organizēšanā un norisē, atbalsts konkursam “Prātnieks”. Sadarbība ar Latvijas Nacionālo bibliotēku pasākumu cikla “Grāmatai Latvijā 500” ietvaros, semināri un pieredzes apmaiņa ar Gulbenes novada bibliotēku un reģionālo mācību centru, pieaugušo neformālās izglītības centru „Azote” dažādu tālākizglītības kursu organizēšanā.

- **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

Žīguru bibliotēka sadarbojas arī ar zviedru fondu "Gnosjo Hjalper" un Dagniju Dalbiņu. Dagnija kādreiz dzīvoja un mācījās Žīguos un, pateicoties viņai un viņas zviedru draugiem, bibliotēkai tika sagādāti materiāli, rotaļlietas bērnu stūrītim, kancelejas preces, telpu uzkopšanas līdzekļi un mēbeles. Tas palīdzēja gan radīt mājīgumu telpās, gan bagātināt dažādus pasākumus.

- **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Balvu Centrālās bibliotēkas direktore ir Balvu novada domes deputāte, kas aktīvi iesaistās bibliotēkas interešu aizstāvībā dažādos ar bibliotēku darbību saistītos jautājumos Balvu novadā.

## **12. Metodiskais un konsultatīvais darbs**

- **Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā**

Balvu novada bibliotēkas strādā centralizētā modulī: Balvu Centrālā bibliotēka un tās struktūrvienības - vietējās nozīmes publiskās bibliotēkas ar vienotu budžetu krājuma komplektēšanai un pakalpojumiem (kanceleja, IIS Alise, pasākumi u.tml.). Sakarā ar Latvijas Neredzīgo bibliotēkas reorganizāciju, kopš 2023. gada 1. jūlija Balvu Centrālā bibliotēka deleģēšanas līguma rezultātā pārņem Balvu filiāli un tā kļūst par BCB struktūrvienību Pielāgotās literatūras bibliotēka. Upītes bibliotēka atrodas Balvu Centrālās bibliotēkas metodiskās pārraudzības zonā un ir Nemateriālā kultūras centra "Upīte" struktūrvienība. Kopumā pārskata periodā Balvu novadā darbojās 24 publiskās bibliotēkas.

Pārskata perioda prioritāte bija veiksmīgi sagatavot atkārtotai akreditācijai Balvu Centrālo bibliotēku un 9 pagasta bibliotēkas. Visu Balvu novada publisko bibliotēku prioritāte pārskata periodā – līdzvērtīga bibliotekāro pakalpojumu kvalitāte ikvienam novada iedzīvotājam. Metodiskā un konsultatīvā darba galvenie uzdevumi bija kvalitatīvu un saturīgu profesionālās pilnveides pasākumu nodrošināšana, metodiskais atbalsts skolu bibliotekāriem un kolektīva saliedēšanas pasākumi pēc covid laika ierobežojumiem.

- **Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

Metodisko darbu koordinē, vada, sniedz konsultācijas, organizē tālākizglītības pasākumus, kopīgus semināru un konferenču apmeklējumus Balvu Centrālās bibliotēkas direktores vietniece pamatdarbības jautājumos, konsultācijas dažādos bibliotekārā darba jautājumos sniedz arī pārējie bibliotēkas darbinieki. Vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem konsultē pagastu bibliotēku darbiniekus bērnu un pusaudžu literatūras komplektēšanas jautājumos, par bērnu lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšanu, koordinē darbu ar “Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju” bibliotēkās, ir Nacionālā Skaļās lasīšanas koordinatore Balvu novadā gan publiskajām, gan skolu bibliotēkām.

Vismaz reizi gadā Balvu CB direktores vietniece, direktore un citi bibliotēkas speciālisti apmeklēja visas 23 novada publiskās bibliotēkas. Direktore kā deputāte visos pagastos piedalās iedzīvotāju diskusijās ar novada vadību. Neatņemama šo diskusiju dalībnieku sastāvdaļa ir arī bibliotēku darbinieki. Bibliotēku apmeklējumi un sarunas/diskusijas novados ļauj ielūkoties bibliotēku daba ikdienā, tikties ar pašvaldību pārstāvjiem, rast risinājumus problēmām, palīdzēt ar konkrētu padomu vai praktisku darbību. Bibliotēkas, kurām nepieciešama lielāka palīdzība pamatfunkciju veikšanai, metodiskais atbalsts, tika apmeklētas klātienē vairākas reizes gadā.

Balvu Centrālā bibliotēka organizēja profesionālās pilnveides pasākumus visa Balvu novada mērogā, nodrošinot pārraudzību pār galvenajiem darba virzieniem publiskajās bibliotēkās, sekojot līdzi darbinieku tālākizglītībai. Regulāri novada bibliotēku vadītājas tika informētas par kursiem un semināriem, par iespējām piedalīties dažādu fondu projektu konkursos un citos pasākumos. Metodiskie materiāli, svarīgi e-dokumenti un cita veida aktuāla profesionāla informācija regulāri tika nodoti bibliotēkām, organizēta dalība nozīmīgākajos semināros, konferencēs u.c. bibliotēku darba aktivitātēs Latvijā, veikta bibliotēku darba rādītāju apkopošana un analīze, statistikas datu rediģēšana kultūras kartē u.c.

Metodiski konsultatīvais darbs tika organizēts, izmantojot dažādas darba formas – apmācības, kursi, semināri, lektoriji, konsultācijas gan klātienē, gan tiešsaistē, individuālas konsultācijas, bibliotēku apmeklējumi, pieredzes apmaiņas un kultūrvēstures studiju brauciens. Semināros regulāri pārrunāta jaunākā informācija par bibliotekārā darba jautājumiem, t.sk. dzirdēto metodiķu semināros, Apaļā galda diskusijās, LBB ideju tirgū. Pēc konferenču un kursu apmeklēšanas kolēģi dalījās jauniegūtajās zināšanās par dažādiem jautājumiem. Visiem Balvu Centrālās bibliotēkas organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklētājiem tika sagatavoti un izsniegti apliecinājumi.



Reģiona galvenās bibliotēkas darbinieki Balvu novada bibliotēku darbiniekus konsultēja par bibliotekārā darba jautājumiem gan telefoniski, gan klātienē, gan caur e-pastu.

Ļoti daudzi pasākumi tika organizēti tiešsaistē, līdz ar to pagastu bibliotēku darbinieki paši pieslēdzās pasākumiem, par kuriem informāciju saņēma gan no direktores vietnieces, gan no Latvijas Bibliotēku portāla, gan no citām valsts un nevalstiskajām institūcijām.

Kopumā pārskata periodā 2023. gadā Balvu Centrālā bibliotēka ir organizējusi un realizējusi 8 dažāda veida profesionālās pilnveides pasākumus gan klātienē, gan tiešsaistē, notikušas arī vairākas 30 - 45 min. garas informatīvās sapulces tiešsaistē.

<i>N.p. k.</i>	<i>Norises laiks</i>	<i>Norises vieta</i>	<i>Organizētājs(-i)</i>	<i>Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas</i>	<i>Dalībnieku skaits</i>	<i>Stundu skaits</i>
1.	06.01.	Balvu Centrālā bibliotēka, tiešsaistes platforma Zoom	Balvu Centrālā bibliotēka	Informatīva sanāksme Balvu novada publisko bibliotēku darbiniekiem par LDKK, pārskatiem, akreditāciju un citām ar dabu saistītām aktualitātēm.	25	2
2.	22.03.	Balvu Centrālā bibliotēka, klātiene	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku darbinieku pavasara seminārs: -saruna ar "Rīgas Laiks" redaktoru Arni Rītupu; - atskats uz padarīto 2022. gadā; - Kāds bija 2022. gads bibliotēkās bērniem? - Nekļūsti par krāpnieku upuri! Medijpratības ABC. - Personība un daiļrade. <i>Vija Laganovska, rakstniece un novadniece</i> ; - Darbs komandā un ar sevi. -Piedāvājums profesionālai pilnveidei. -diskusijas.	25	4
3.	23.05.	Medņeva	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku izbraukuma seminārs MEDŅEVĀ - Kā dzīvo Viduču pamatskolas bibliotēka? - Grāmatniecība Balvu reģionā drukas aizlieguma laikā un 20.gs. pirmajā pusē. Grāmatai Latvijā – 500. - Ieskats digitālās drošības nedēļā 2023; - LBB Ideju tirgus 2023 - Izspēlēsim "Čipierkstneiti"!	34	5

				- Medņevas bibliotēkai – 75 - Iepazīsimies! Medņevas bibliotēka šodien.		
4.	28.07.	Ogres novads	Balvu Centrālā bibliotēka	Kultūrvēstures studiju brauciens “Ogre – Ķegums – Lielvārde - Ogres Centrālā bibliotēka; - Ogres pilsētas parks, pastaiga ar audiogidu; -Latvenergo Enerģētikas muzejs; - Uldevena pils; - Lielvārdes pilsētas bibliotēka; - “Lāčplēša” bibliotēka (filiāle)	25	6
5.	27.10.	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku <i>darbinieku rudens seminārs</i> - Aktualitātes bibliotēku jomā Balvu novadā; - Metodiskie padomi un ierosinājumi bibliotekāriem. - Pasaules Medijpratības un internetpratības nedēļa; - Mana Bērzpils bibliotēka; - Folkloras un folklorisms latgaliešu rokrakstu literatūrā drukas aizlieguma laikā. <i>Mg.sc.comp. Katrīna Kūkoja</i> - Latgaliešu folkloras vākšana un interpretācija trimdā pēc II pasaules kara. <i>Mg.sc.comp. Katrīna Kūkoja</i> - diskusijas.	36	4
6.	23.11.	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku <i>darbinieku rudens seminārs II</i> - Uzziņu klasifikācija un uzskaitē bibliotēkā. IFLA ziņojums par attīstības tendencēm; - Projekts kā metode bibliotekārajā darbā;- - Pielāgotā literatūra un pašvaldības publiskā bibliotēka – iespējas lasītājiem; - “Katoļu dziesmu sākotne latviešu valodā: Georgs Elgers. 1621” <i>Prof. Dr. Māra Grudule,</i> - “Latvijas pensiju sistēma Latvijā”.	31	4

7.	12.04.- 15.05.	Tiešsaistes platforma "Zoom"	Balvu Centrālā bibliotēka, mācību centrs "Azote"	Mācību kursi bibliotekāriem "Digitālo risinājumu pielietošana mūsdienīgu procesu transformācijai"	12	80
8.	28.11.	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka, mācību centrs "Azote"	Mācības Balvu novada kultūras darbiniekiem publicitātes videomateriālu veidošanā.	30	2



Maijā, sakarā ar Medņevas bibliotēkas 75 gadadienu, Viduču pamatskolā notika Balvu novada publisko bibliotēku izbraukuma seminārs. Ieklausījāties Viduču pamatskolas bibliotekāres Lilitas Šaicānes stāstītajā un apskatījām skolas bibliotēku. Klausījāties Balvu Centrālās bibliotēkas bibliogrāfes Sarmītes Vorzas prezentāciju "Grāmatniecība Balvu reģionā drukas aizlieguma laikā un 20.gs.pirmajā pusē. Grāmatai Latvijā - 500". Ar ieskatu digitālās drošības nedēļā mūs iepazīstināja Evita Garbacka un Astrīda Jakovļeva. Par dalību un atziņām LBB Ideju tirgū pastāstīja Kristīne Suveika. Uz pasākumu tika paaicināta arī Jolanta Keiša, galda spēles "Čipierkstneitis" latgaliešu valodā, autore. Spēle ir interesanta un aizraujoša, to izmēģinājām arī pašas. Tika prezentēta arī Medņevas bibliotēka no tās dibināšanas 1948.gadā līdz mūsdienām. Kolēģes apmeklēja arī Medņevas bibliotēku, lai iepazītu to klātienē.

28.07. Balvu novada bibliotēku darbinieki devās kultūrvēstures studiju braucienā uz Ogres pusi. Galvenais mērķis - apskatīt slaveno Ogres centrālo bibliotēku. Bija milzīgs prieks par redzēto. Un milzīgs prieks par kolēģiem, kuriem ir iespēja strādāt tādā bibliotēkā, kur viss ir pārdomāts ērtam un ergonomiskam darbam. Bet vislielākais prieks par ogrēniešiem, it īpaši jaunākajiem, kuriem ir tik brīnišķīga BIBLIOTĒKA!!! Mūsu apmeklējuma laikā tur viss dūca un rūca kā bišu stropā: apmeklētāji nāca, gāja, dzīvojās. Uz palodzēm ērtas sēdvietas un guļvietas grāmatu lasīšanai un wai-fajā sēdēšanai. Ērti, plaši, pārskatāmi. Dalītas jūtas raisīja robots Tomiņš. Pabijām Uldevena pilī, kur atraktīvi ar vēstures faktiem iepazīstināja pats Uldevens - Agris Liepiņš. Izzinoši, ar humoru, aizraujoši. Dažas meitas pat papucējās senlatviešu arheoloģiskajos tērpos. Patika arī Enerģētikas muzejs. Lielvārdes bibliotēkā secinājām, ka bibliotēkai ir grūti noturēt lasītājus, ja nav atbilstošas infrastruktūras, bet "Lāčplēša" bibliotēkā - ka liela daļa no bibliotēkas veiksmes stāsta ir

darbinieka rokās. Mūs apbūra fantastiskā bibliotēkas vadītāja Dace ar savu šarmu, mīlestību pret darāmo un grāmatām.



Pēc Balvu Centrālās bibliotēkas ierosinājuma tika organizēti digitālo prasmju pilnveides kursi novada bibliotekāriem. Sadarbībā ar NVA un neformālās izglītības centra “Azote” darbiniekiem tika izveidota 80 stundu mācību programma, kuras laikā bibliotekāri pilnveidoja prasmes dažādās IT programmās un digitālajās platformās. Piedāvājumam atsaucās daudz gribētāju, prieks bija redzēt, kā bibliotekāres apgūtās prasmes un iemaņas sāk pielietot ikdienas darbā (mājas lapas, noformējums, pasākumu afišas, sociālie tīkli).

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Balvu novada skolu bibliotekāri ir apvienoti metodiskajā apvienībā, kuras darbu koordinē un vada Balvu Valsts ģimnāzijas skolas bibliotekāre. Balvu novadā darbojas 12 skolas, kurās ir amata vienība “bibliotekārs”. Balvu Valsts ģimnāzijā kā bibliotekāre un metodiskā darba vadītāja skolu bibliotēkām darbu sāka jauna bibliotekāre Guna Dreimane, kura iepriekš strādāja Eglaines pamatskolā, tāpēc konsultatīvais atbalsts un praktiskā palīdzība bija jo īpaši nepieciešama. Balvu Centrālās bibliotēkas BIS Alise administratore Ināra Bobrova praktiskajās nodarbībās palīdzēja apgūt, kā izveidot Sūtījumus un pievienot jaunās grāmatas un kā veidot klašu grupas skolas bibliotēkās. Konsultācijas un nodarbības gan klātienē, gan telefoniski sniedza Balvu Centrālās bibliotēkas direktores vietniece. Rezultātā ir izveidojusies cieša sadarbība.



Skolu bibliotekāru saimē pārskata periodā ir notikusi kadru maiņa, par bibliotekāriem strādā skolotāji, darbinieki, kuriem nav bibliotekārās izglītības, tāpēc direktores vietniece konsultēja un sniedza jaunajiem skolu bibliotekāriem praktisku palīdzību, apmācību pamatfunkciju veikšanā gan uz vietas skolā, gan Balvu Centrālajā bibliotēkā, gan arī telefoniski. Daudzās skolās darbinieku slodzes ir necīgas, un bibliotēkas veic tikai mācību grāmatu izsniegšanu/saņemšanu.

Skolu bibliotekāriem tika organizēts klātienē seminārs Balvu Centrālajā bibliotēkā, kur viņi tika iepazīstināti ar bibliotēku kopumā, Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem iepazīstināja ar lasītveicināšanas pasākumiem un pārrunāja dalību “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, Drošāka interneta aģente Evita Arule iepazīstināja ar aktualitātēm medijpratībā, savukārt direktores vietniece Vita Romanovska iepazīstināja ar dažādām vietnēm profesionālo resursu izmantošanai. Tika popularizētas arī datu bāze “Letonika” un Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāze.

No LNB, tāpat kā iepriekšējos periodos, Balvu CB piegādāja projekta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatas, veica to sadali un koordinēja šīs programmas norisi. Vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem koordinēja un organizēja Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības reģionā, iesaistot gan publiskās, gan skolu bibliotēkas.

Sadarbojoties ar dažādām valsts, pašvaldību un nevalstiskajām institūcijām, piedāvājumu un iespēju profesionālajai tālākizglītībai ir ļoti daudz. Neatsverams atbalsts ir Latvijas Nacionālās bibliotēkas piedāvājumi.

- **Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)**

Liels atbalsts metodiskajā darbā ir LNB Bibliotēku attīstības centra, Kompetenču attīstības centra, Bērnu literatūras centra un citu apakšvienību piedāvājums profesionālajai pilnveidei: dažādi semināri, lektoriji, nodarbības, kursi gan tiešsaistē, gan klātienē. Pasākumi ir kvalitatīvi, ar augstvērtīgu saturu. Īpaši aktuālas bija Digitālās nedēļas lekcijas kopā ar CERT.LV.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

*“Apmeklējot šīs aktivitātes, esmu guvusi daudz noderīgas informācijas. Vērtīgi ir tas, ka semināru prezentācijas tiek pārsūtītas, jo tā materiālos var ieskatīties un tos izmantot, kad rodas nepieciešamība. Protams, klātienē pasākumos ieguvumi ir saskarsme ar kolēģiem un diskusijas, bet tīmekļsemināru pluss ir tas, ka ir plašākas iespējas būt neklātienē tur, kur mēs ne vienmēr*

varam piedalīties. Patīk Balvu CB klātienē rīkoti semināri ar iespēju noklausīties lasījumus par dažādām tēmām, tikties ar grāmatu autoriem.” (Ligita Kalnēja, Lazdukalns)

Pārskatu par Balvu novada publisko bibliotēku darbību 2023. Gadā vēlētos noslēgt ar Lazdulejas bibliotēkas vadītājas Skaidrītes Loginas secinājumiem:

- ☞ *Pats galvenais šobrīd – praktiskas iemaņas darbojoties e – vidē.*
- ☞ *Lai informāciju uztvertu kritiski, jālasa ne tikai ziņu virsraksti. Spēja kritiski domāt ir katram, galvenais, kā to darīt?!*
- ☞ *Ir vērojama pozitīva attieksme pret lasīšanu un bibliotēku.*
- ☞ *Lai nelasītāju pārvērstu par lasītāju, ir jāatrod īstā grāmata tieši viņam.*
- ☞ *Lauku bibliotēku priekšrocība – var ātri tikt pie jaunām grāmatām.*
- ☞ *Bibliotēka ir ne tikai grāmatas, bet tur var sastapt savējos.*
- ☞ *Cilvēkiem patīk priecīga un dzīva vide, draudzīga attieksme.*
- ☞ *Pozitīva attieksme pret grāmatu maiņu ( starpnieks – bibliotēka ).*
- ☞ *Uz lasītāju skaita pieaugumu šī brīža situācijā nav ko cerēt, jo realitāte nesakrīt ar dokumentiem. „Jādomā kā noturēt cilvēku laukos” (Vaduguns, 19.01.2023.). Ar ko, ja visu samazina un slēdz?!*
- ☞ *Preses izdevumus bibliotēkā, sākot no decembra, var izlasīt tikai nākamajā dienā, jo pasts tiek piegādāts no Kārsavas.*
- ☞ *Lauku bibliotēka ir arī vieta, kur sūdzēties par visu un visiem. Arī tā ir informācija.*
- ☞ *Kuriozs no bibliotēkas dzīves: Šodien labāk neej uz bibliotēku, tur liek lasīt grāmatas! ( tā bija skaļā lasīšana ).*

Pārskatu sagatavoja



Balvu Centrālās bibliotēkas  
Direktore vietniece pamatdarbības jautājumos  
Vita Romanovska  
2023. gada 25. februārī

## Pielikumi

- Pielikums NR.1

**Balvu novada publisko bibliotēku darbinieku apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi**

**2023.gadā**

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	10.01	Tiešsaistes platforma	LNB	Tiešsaistes darba seminārs reģionu galvenajiem metodiķiem par statistikas datu vākšanu, apkopošanu un ievadi LDKK.	1	Attālināti
2.	19.01.-19.05.	Tiešsaistes platforma	LNB	Programmas "Medijpratības meistari" nodarbības.	20	Attālināti/ klātienē
3.	24.01.	Tiešsaistes platforma	Pedagoģiskās meistarības skola	Saliedētas komandas veidošana	6	Attālināti
4.	02.02.23.	Tiešsaistes platforma	KISC	Tiešsaistes vebinārs "KISC piedāvātie e-resursi Latvijas bibliotēkām"	3	Attālināti
5.	08.02.23.	Tiešsaistes platforma	LNB sadarbībā ar TET	Tiešsaistes seminārs "4 līdz 7 gadus vecu bērnu digitālā drošība internetā"	2	Attālināti
6.	16.02.23.	ZOOM platforma	Latvijas Nacionālais vēstures muzejs	Platforma "Gadsimta stāsti" un tās sniegtās iespējas novadpētniecībā.	3	Attālināti
7.	17.02.23.	Tiešsaistes platforma	VKKF	Tiešsaistes seminārā "Literārā kultūra 21.gadsimtā. Jaunā paaudze dzejā."	3	Attālināti
8.	09.,23.,30.03.;04.04.	Tiešsaistes platforma	LNB	Tematiskās diskusijas reģionu galveno bibliotēku speciālistiem	12	Attālināti
9.	27.02.23.	Tiešsaistes platforma	LNB	Tīmekļseminārs "Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēkas"	4	Attālināti
10.	30.03.23.	Tiešsaistes platforma Zoom	Latvijas Nacionālā Bibliotēka	Neformālās izglītības programma „Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs”	12	Attālināti
11.	02.04.23.	Tiešsaistes platforma	NOD BALTIC	Vebinārs "Kā neuzķerties uz ļaundara āķa kibernetikas okeānā?"	1	Attālināti
12.	12. 04. -	Tiešsaistes	Pieaugušo	Digitālo risinājumu	80	Attālināti

	15.05.	platforma	neformālās izglītības centrs "Azote", NVA	pielietošana mūsdienu procesu transformācijai		
13.	21.04.23.	Lazdukalna saietu nams	SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs	Seminārs "Aktuālā informācija par 2023.gada platību maksājumiem un projektveidīgiem pasākumiem"	4	<i>Klātienē</i>
14.	26.04.23.	Tiešsaistes platforma	LVRTC sadarbībā ar CERT.LV, NIC un Valsts policiju	Vebinārs "Krāpnieciska e-pasta anatomija"	1	<i>Attālināti</i>
15.	25.04.23.	Tiešsaistes platforma	LNB	Digitālā nedēļa. Digitālie rīki un prasmes uzņēmējiem.	3	<i>Attālināti</i>
16.	26.04.23.	Tiešsaistes platforma	LNB	Digitālā nedēļa. Digitālās drošības diena.	2	<i>Attālināti</i>
17.	26.04.23.	LNB	Latvijas bibliotekāru biedrība	Bibliotēku festivāls 2023, bibliotēku ideju tirgus "Svinam kopā!"	4	<i>Klātienē</i>
18.	28.04.23.	Tiešsaistes platforma	LNA	Digitālā nedēļa. Mediju prasmes un digitālie resursi.	2	<i>Attālināti</i>
19.	18.05.23.	Tiešsaistes platforma Zoom	LNB	Pirmās grāmatas latviešu valodā 500. Gadadienas atzīmēšana un bibliotēku tīkls: informatīvs seminārs reģionālajiem koordinatoriem.	3	<i>Attālināti</i>
20.	25.05.	LNB, Zinātņu māja	LNB	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksme	5	<i>Klātienē</i>
21.	23.05.23.	Lazdukalns	Lazdukalna Saietu nams	"Par psihoemocionālā klimata uzlabošanu"	1	<i>Klātienē</i>
22.	06.06.23.	MS Teams	VARAM	Seminārā digitālajiem aģentiem un līderiem	4	<i>Attālināti</i>
23.	19.09.23.	Zoom	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram"	4	<i>Attālināti</i>
24.	20.09.23.	Tiešsaistes platforma Zoom	SIA Izglītības un attīstības centrs EGO	101 ideja radošo darbnīcu un spēļu organizēšanā dažādos pasākumos.	8	<i>Attālināti</i>
25.	20.09.	Gulbene	Gulbenes novada bibliotēka, Nordplus projekts	"Neformālā izglītība bibliotēkā – iespēja ikvienam"	3	<i>Klātienē</i>
26.	23.09.23.	Balvi	Balvu Novada kultūras pārvalde	Balvu novada kultūras darbinieku seminārs.	3	<i>Klātienē</i>
27.	27.09.23.	Tiešsaitē, platforma ZOOM	Latvijas muzeju biedrība Latvijas bibliotekāru biedrība	Ask your museum! Ask your library!	5	<i>Attālināti</i>



28.	06.10.23.	Tiešsaitē, platforma ZOOM	LNB	Konference "Terminoloģija un standartizācija: saskarpinti informācijas un dokumentācijas jomā"	4	<i>Attālināti</i>
29.	13.10.23.	LNB	Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs sadarbībā ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu Literatūras centru	Seminārs par Ziemeļvalstu literatūras nedēļas 2023 aktivitātēm.	4	<i>Klātienē</i>
30.	18.10.23.	Hibrīdformāts	LNB, Madonas novada bibliotēka	VKKF finansētās programmas "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram" ietvaros organizēta reģionāla norise "Madonā pēta, raksta un lasa"	6	<i>Attālināti</i>
31.	25.10.	LBN	LNB BAC	Seminārs reģionu galveno bibliotēku metodiķiem	5	<i>Klātienē</i>
32.	01.11.23.	LNB	LNB BAC	Seminārs krājuma komplektēšanas speciālistiem.	4	<i>Klātienē</i>
33.	22. 11.23.	Tiešsaistes platforma	Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka	Tīmekļseminārs "Kā klājās Voldemāra Caunes balvas laureātiem"	3	<i>Attālināti</i>
34.	28.11.23.	Tiešsaistes platforma	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Tīmekļseminārs "Jaunieši un sociālie mediji"	2,5	<i>Attālināti</i>
35.	05.12.23.	Tiešsaistes platforma	KISC	Tiešsaistes seminārs "Drošība digitālajā vidē"	3	<i>Attālināti</i>
36.	12.10.22.-15.10.23.	Tiešsaistes platforma Zoom	Biedrība „Radošās Idejas”	Kultūras iestādes un digitālā transformācija	60	<i>Attālināti</i>

- Tiešsaistes seminārs "Par UKR civildiedzīvotāju atbalsta aktualitātēm". PMLP nodarbība. (1 st.) 12.01.23.

- Tiešsaistes seminārs "Gada ienākumu deklarāciju aizpildīšana". 28.02.23.

- Tiešsaistes seminārs par UKR civildiedzīvotājiem sniegto atbalstu. PMLP nodarbība. (2 st.) 04.04.23.

- Tiešsaistes seminārs "Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem." ( 4 st.) Latvijas Pašvaldības mācību centrs.

• **Pielikums NR.2**

**Pielāgotās literatūras bibliotēkas sadarbības partneri**

Sadarbība SBA jomā ar pašvaldību publiskajām bibliotēkām Latvijā par pielāgotās literatūras pieejamību:

- ✓ Balvu CB (Balvu nov.)
- ✓ Žīguru bibliotēka
- ✓ Baltinavas bibliotēka

- ✓ Vīksnas bibliotēka
- ✓ Kubulu bibliotēka
- ✓ Naudaskalna bibliotēka
- ✓ Upītes bibliotēka
- ✓ Rugāju bibliotēka
- ✓ Ļaudonas bibliotēka (Madonas nov.)
- ✓ Alūksnes pilsētas bibliotēka (Alūksnes nov.)
- ✓ Mārkalnes bibliotēka
- ✓ Bejas bibliotēka
- ✓ Pededzes bibliotēka
- ✓ Gulbenes novada bibliotēka (Gulbenes nov.)

Ārējie apkalpošanas punkti:

- ✓ Balvu pansionāts (Balvu novads)
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Rugāji"
- ✓ Viļakas sociālās aprūpes centrs
- ✓ Beņislavas Dienas aprūpes centrs
- ✓ Balvu Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs
- ✓ Viļakas Dienas aprūpes centrs
- ✓ Alūksnes pansionāts (Alūksnes novads)
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Pīlādži"
- ✓ Lubānas veselības un sociālās aprūpes centrs (Lubānas novads)
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Trapene" (Smiltenes novads)
- ✓ VSAC "Latgale" filiāle "Litene" (Gulbenes novads)
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Siltais"
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Jaungulbenes Alejas"
- ✓ Sociālās aprūpes centrs "Dzērves"

• Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

✓ Latvijas Neredzīgo biedrības Balvu teritoriālā organizācija - jaunu lietotāju apzināšana un piesaiste, novadpētniecības materiāli tematiskajām mapēm, tematisku pasākumu rīkošana, publicitāte.

✓ Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāle - dažādu informatīvu materiālu sagatavošana Braila rakstā. Savstarpēja nepieciešamās informācijas precizēšana un apmaiņa. Brīvprātīgais darbs pielāgotās literatūras apmaiņā pie lasītājiem.

✓ Balvu novada skolu bibliotekāri - pārrunātas sadarbības iespējas, sniegta informācija par bibliotēkas pakalpojumiem, pielāgotās literatūras piedāvājumu bērniem.

- ✓ “Latvijas Pasts” Balvu nodaļa – pasta sūtījumu piegāde.
- ✓ Balvu un Alūksnes novadu Invalīdu biedrības - pieejami bibliotēkas publicitātes materiāli.
- ✓ Privātpersonas - ziedojumi (preses izdevumi, grāmatas).

- **Pielikums NR.3**

*Tabula “Krājumu popularizējošās izstādes Žīguru bibliotēkā”*

Laiks	Izstādes nosaukums
janvāris	Latviešu rakstniekam Rūdolfam Blaumanim - 160
	Dzejniekam Valdim Rūjam - 95
	1991. gada barikāžu aizstāvju atceres diena.
	Rakstniecei Anitai Liepai – 90
februāris	Sveču diena.
	Dzejniecei Ārijai Elksnei – 95
	Franču rakstniekam Žilam Vernam – 195
	Dzejniecei Martai Bārbelei – 90
marts	Rakstniekam, dzejniekam, dramaturgam, gleznotājam, mūziķim, vijolniekam Kārlim Ieviņam – 135
	Rakstniekam, žurnālistam Paulam Bankovskim – 50
	Dramaturgam Gunāram Priedem – 95
	Norvēģu dramaturgam Henrikam Ibsenam – 195
aprīlis	Lieldienas - pavasara saulgriežu svētki
	Aktrisei Verai Singajevskai - 100
	Dzejniekam, tulkotājam Guntaram Godiņam – 65
	Čehu rakstniekam Jaroslavam Hašekam – 140
maijs	Dzejniekam Imantam Ziedonim – 90
	Dzejniecei Maijai Laukmanei – 70
	Rakstniekam, publicistam Ērikam Hānbergam — 90
jūnijs	Rakstniekam Jānim Mauliņam – 90
	Rakstniekam Jānim Ivaram Stradiņam – 80
	Pār gadskārtu Jānīts nāca.
jūlijs	Rakstniekam Aivaram Kļavim — 70
	Rakstniekam, publicistam Visvaldim Lāmam — 100
augusts	Dzejniecei Olgai Lisovskai — 95
	Rakstniecei, tulkotājai, diplomātei Annai Žīgurei — 75
septembris	Meža dienas pasākumi.
	Latviešu dzejniecei un grāmatu redaktorei, bērnu literatūras autorei un izdevējai Inesei Zanderei – 65
	Dzejniecei, rakstniecei Andrai Manfeldei – 50

	Svinam rudens saulgriežus – Miķeļdienu!
oktobris	Latviešu rakstniekam, prozaikim Albertam Belam – 85
	Dzejniekam Ziedonim Purvam – 100
	Valsts valodas diena.
	Rakstniecei, tulkotājai Elīnai Zālītei – 125
novembris	Rakstniecei Ilzei Graudiņai – 55
	Latviešu svinamā diena - Mārtiņdiens.
	Mana zeme- Latvija.
	Dzejniekam Ojāram Vācietim – 90
decembris	Rakstniekam Apsīšu Jēkabam – 165
	Dzejniekam, rakstniekam Antonam Slišānam – 75
	Ziemassvētku mirdzums grāmatās.

- **Pielikums Nr.4**

*Tabula “Aktivitātes bērniem un jauniešiem Balvu Centrālajā bibliotēkā 2023”*

Nosaukums	Skaits	Dalībnieki	Piezīmes
Literatūras izstādes	20		
Tematiskas rīta stundas pirmsskolniekiem	56	974	Grāmatu priekšlasīšana, pārrunas ,radošas darbošanās
Sarunas par grāmatām jeb grāmatu apskati	9	157	2.- 6.klasēm
Informācijas stundas “Drošs internets”	6	356	
Informācijas stunda “Mana pilsēta Balvi”	1	17	
Konkursi interneta vietnēs	3	384	
Bibliotēkas izzināšanas ekskursijas	4	104	
Tematiskas pēcpusdienas	3	47	
Tikšanās ar rakstniekiem	2	78	Laura Vinogradova Inese Zandere
Literārās stundas	2	40	
Skaļās lasīšanas reģionālais fināls	1	9	
Spēles www.kahoot.com	2	20	
Erudīcijas lielformāta spēle “Mana Latvija”	4	75	
Radošās trešdienas	11		
Mākslas darbu izstādes abonementā bērniem	5		
Vizuāli informatīvas izstādes abonementa logos	3		Bibliotēkas lasītāju zīmējumi un bērnu žūrijas kolekcijas reklāma
Grāmatu koferis			Tematiskas grāmatu kopas piegāde pirmsskolniekiem
Bibliotēkas dārza svētki” Alise grāmatu zemē”	1	apmēram 300, no tiem 250 bērni	



• Pielikums NR. 5

*Tabula "Radošo pēcpusdienu grafiks Tilžas bibliotēkā"*

<b>Datums</b>	<b>Nodarbība</b>
10.01.	10. janvārī kopīgi izlasām J. Zvirgzdiņa grāmatu "Rijīgā čūska un gudrā pele" un T. Sedivas grāmatu "Kurmis melni baltā alā"! Aizpildām darba lapas, atbildam uz jautājumiem par izlasīto, liekam puzles un zīmējam!
17.01.	17. janvārī kopīgi izlasām I. Kofa grāmatu "Uz mājām". Atbildam uz jautājumiem par izlasīto, pārrunājam drošus ceļu satiksmes noteikumus un uzzīmējam savu sapņu profesiju.
31.01.	Nodarbībā kopīgi izlasām A.Žavo grāmatu "Mana negantā dzīve". Pārrunājam izlasīto, pildām darba lapas. Tā kā kopīgi esam izlasījuši visas 7 "Bērnu žūrijas" grāmatas, tad tiek aizpildītas arī ekspertu vērtēšanas anketas.
14.02.	14. februāra nodarbībā izlasījām P. Vehteroviča grāmatu "Lūdzu, apskauj mani!" Pārrunājam izlasīto un aizpildām darba lapas ar uzdevumiem. Katrs dalībnieks no papīra izveido astoņkāji. Kā Jūs domājat- kā apskaujas astoņkājis?
28.02.	28. februāra nodarbībā izlasījām M. Korenas grāmatu "Uzvāri man pasaciņu!" Pārrunājam izlasīto un aizpildām darba lapas ar uzdevumiem. Mēģinājām katrai garšai atrast piemērotu augli vai dārzeņi un katrs izdomājām savu pasaku.
07.03.	7. marta nodarbībā izlasījām P. Vehteroviča grāmatu "Vista vai ola". Aizpildījām darba lapas ar dažādiem uzdevumiem un veidojām no kreppapīra savus cālīšus.
04.04.	4. aprīļa radošajā pēcpusdienā izlasījām H. Randa grāmatu "Sniegbaltais un ogļmelns". Pārbaudījām zināšanas darba lapās, uzrakstījām vēstuli Amadejam un Ludvigam, kā arī izveidojām pulksteni.
18.04.	"Bibliotēku nedēļas" ietvaros radošajā pēcpusdienā bija iespēja piedalīties viktorīnā, kur atbildes uz jautājumiem jāatrod enciklopēdijās.
02.05.	"Droša interneta" lietošana. Izmantoti materiāli, darba lapas un animācijas filmu skatīšanās no <a href="https://drossinternets.lv/lv/info/izglitojosas-speles-uzdevumi">https://drossinternets.lv/lv/info/izglitojosas-speles-uzdevumi</a>
09.05.	Akcijas "Mīļstāstiņi 3" darbu veidošana.
23.05.	Turpinām iesāktos darbus priekš akcijas.
14.09.	14. septembrī radošās pēcpusdienas ietvaros iepazīnām jaunākās bērnu grāmatas.
21.09.	21. septembrī "Dzejas dienu" virpuli iegrieza radošās pēcpusdienas dalībnieki. Lasījām dzeju, pildījām darba lapas, izkrāsojām un zīmējam!
28.09.	28. septembra radošajā pēcpusdienā uzsākām darbu pie "Bērnu žūrijas" grāmatu lasīšanas. Kopīgi izlasījām A. Meleces grāmatu "Pazudušais miedziņš". Aizpildījām darba lapas.
12.10.	Kopīgi izlasām grāmatu "Soliņš un miskaste". Aizpildām darba lapas.
19.10.	Kopīgi tiek izlasīta grāmata "Ļaudiena". Aizpildām darba lapas.
16.11.	Nodarbībā izpildām testu ar dažādiem jautājumiem par Latviju. Izspēlējam domino un uzzinām daudz jaunas informācijas par Latviju.
23.11.	Ziemeļvalstu nedēļas ietvaros lasām stāstus no Jutas Stīlas grāmatas "Putniņa Toma ziemas stāsti". Katrs skolēns izveidoja apsveikuma kartiņu Ziemassvētkos.
07.12.	Lasām grāmatu "Kaimiņi". Aizpildām darba lapas.

• Pielikums NR. 6

*Tabula "Tematiski pasākumi un tikšanās Viļakas bibliotēkā 2023. gadā"*

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums, apraksts	Laiks
1.	Literātu biedrības "Viļakas Pegazs" dalībnieku tikšanās "Klausīties sirds melodijā". Aussalīša grāmatas "Pa slidenu laipu ejot" atvēršana. Dalībnieku dzejas lasījumi.	15. februāris
2.	Bibliotēkā viesojās PII "Namiņš" audzēkņi. Noskatījāmie prezentāciju "Labais un sliktais".	1.marts
3.	Bibliotēkārās stundas Viļakas Valsts ģimnāzijā - "Interneta vietnes un to resursi". 7. un 10. kl. - letonika.lv, zudusilatvija.lv, periodika.lv, lnb.lv.	1.marts
4.	Lasītāju klubiņa "Mantinieces" dalībnieču tikšanās. Tematiski uzdevumi "Sievietes tēls latviešu literatūrā"	8. marts
5.	Bibliotēkā ciemojās "Vaduguns" žurnāliste Maruta Sprudzāne (pārrunas par bibliotēkas darba aktualitātēm).	30. marts
6.	Medijpratības stundas Viļakas Valsts ģimnāzijas 11. un 12. kl. LNB digitālas kolekcijas, grāmatu lasīšanas iespējas www.3td.lv, informācija bibliotēkas mājaslapā.	28. aprīlis
7.	Lasītāju klubiņa "Mantinieces" dalībnieču tikšanās. Viļakai - 730. Viļakas vēsture www.periodika.lv , zudusilatvija.lv resursos, tematiskajās mapēs.	24. maijs
8.	Pie bibliotēkas izveidots vides objekts sirds formā kā sveiciens Viļakas 730 gadu jubilejā.	jūlijs, augusts
9.	Izstāžu zālē izvietota foto izstāde "Baltijas ceļš 23.08.1989." (40 foto)	septembris
10.	Dzejas dienu pasākums "Dzeja elpo ar tevi". Tikšanās ar literātu biedrības "Viļakas Pegazs" dalībniekiem.	13. septembris
11.	Bibliotēkā ciemojās Alūksnes novada bibliotekāri. Pieredzes apmaiņa.	28. septembris
12.	Novadnieces Anitas Bicānes dzejas grāmatas "Gaisma stīdžiņas" atvēršana.	18. oktobris
13.	Viļakas vidusskolas 1.klases audzēkņi bibliotēkā. I. Zanderes dzeja, radoši uzdevumi.	20. oktobris
14.	Psalmu dziedājumi mirušo piemiņai bibliotēkas zālē. Organizē klubiņš "Mantinieces".	9. novembris
15.	Viļakas vidusskolas 2. kl. audzēkņi bibliotēkā klausās Ziemeļvalstu literatūras nedēļas lasījumus.	15. novembris
16.	Izveidota mākslinieces Ievas Jansones darbu izstāde (rotas, dekoratīvi dēļi ar uzrakstiem).	22. novembris
17.	Aussalīša (Pētera Boldāna) grāmatas "Kalpojot "varen plašajai"" atvēršana.	29. novembris
18.	Lasītāju klubiņa "Mantinieces" tikšanās gada nogalē. Ieskats Viļakas bibliotēkas darbībā laiku lokos. Bibliotēkai -110.	28. decembris